

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po praznike

Cekovni račun
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Usodna razširitev vojne

Velik del sveta, ki je upal v hitri konec vojne med Nemčijo in Anglijo za premoč v svetu, je izgubil stavo. Vojaška zveza, ki se je sklenila dne 26. t. m. v Berlinu med Nemčijo, Italijo in Japonsko, ki je tako postala tretja velesila, ne dopušča več nobenega dvoma o tem, da se vojna ne bo nadaljevala samo čez zimo, ampak da miru, ako se ne zgodi kaj izrednega, tudi bodočega leta ne bomo doživeli. Vstop Japonske v vojno mora nujno izzvati Ameriko, da se pridruži v borbi za to, kdo bo izvajal pretežni vpliv na oblikovanje bodočega sveta, angleškemu imperiju. Razvoj zgodovinskih dogodkov se sicer odlikuje prav po tem, da si dovoljuje večkrat čisto nepričakovane in naši logiki popolnoma nasprotujoče dogodke, toda težko si je misliti, da bi v primeru, ko so se spoprijele med seboj vse največje sile sveta, mogla dolgo ostati ob strani Sovjetska Rusija. Kitajska je postala danes tudi že pomožna sila na strani tako imenovanih velikih demokracij, dočim se Španija močno nagiba k temu, da prevzame isto vlogo ob boku treh avtoritarnih držav. Toda so še države, ki bi mogle biti potegnjene v svetovni metel, med katerimi se zdi, da je prva Turčija.

Srditi dvoboj med Anglijo in Nemčijo v zraku vsaj do danes še ni prinesel odločitve v borbi, glede katere si danes vsak pameten človek srčno želi, da se sploh ne bi bila začela, ker bi se utegnili zgoditi, da bo njen izid popolnoma drugačen, kakor sta si mislili oziroma mislila ena in druga stran. Če Nemci s svojimi zračnimi obdelovalnimi prestolnice angleškega imperija Angležem prizadevajo brez dvoma znatno večjo škodo, kakor jo prizadeva angleška letalska sila Nemčiji, pa ni nemško letalstvo še doseglo tistega absolutnega gospodstva v zraku, ki ga mora doseči, ako naj se posreči napad na Anglijo s kopnimi silami. Da bi bil eden ali drugi po tem strahovitem medsebojnem obdelovanju iz zraka še oslavljen ali da bi se to moglo v doglednem času zgoditi, o tem sme mo po pravici dvomiti. Volja do odpora oziroma do nadaljnjega medsebojnega uničevanja ni padla, ampak narobe, zrasla. Naj posamična pamet še tako govori za to, da bi bilo bolje najti kolikor toliko pravilno rešitev spornih vprašanj, ki so že v tako kratkem času dovedla do take poostritve in razširjenja vojne, v kompromisnem miru, ki jih evropska zgodovina pozna ne malo, pa utone vsak trezen razmislek v celem oceanu strasti, ki so se razbesnele in se bodo še bolj, tako da utegnemo biti še precej časa brez vpliva vsi plemeniti poizkusi, da bi se orkan polegel po hladnem predurdu in odločni volji spraviti meč v nožnico, da bi se vojna sila umaknila delavnosti in iznajdljivosti diplomatov.

Rezultati posvetovanj med Nemčijo in Italijo dovoljujejo sklep, da sta ti dve velesili sami uvideli potrebo, da svojega žilavega nasprotnika pri- meta še z druge strani, kjer je enako močno ranljiv, to je v območju afriške obale Sredozemskega morja. To je smisel ofenzive, ki jo je začel maršal Graziani proti Egiptu. Če bi se ta napad posrečil, bi bila Anglija, to je njeno brodoge zaprti tako na črti Aden-Suez-Port Said, kakor s strani Gibraltarja, kjer bi mogli poizkusiti napad na to trdnjavo Španci sami ali pa nemška armada, ki bi ji Španija dovolila v ta namen prehod njene armade skozi špansko ozemlje, stvar, ki bi gotovo pomenila veliko nevarnost za trdnjavo, ki je sicer močna, a ne odgovarja več povsem zahtevam obrambe v sodobni vojski. Direktni poseg Španije v vojno je zaenkrat še neverjeten, ker bi se Španija s tem ne izpostavila samo angleški blokadi, ampak bi se utegnili poslabšati tudi notranjepolitični položaj v deželi, ki od zadnje državljanske vojske krvavi še iz mnogih ran; če bi se posrečil italijanski udarec proti Sueskemu prekopu in bi se na tak način moglo zrevolucionirati tudi ves arabski svet med Egiptom in Tigrisom na severu in Indskim oceanom na jugu, se Španija seveda ne bi obotavljala nastopiti odkrito kot nasprotnik angleškega imperija. Anglija bi namreč v primeru Grazianijeve zmage bila v zelo kritičnem položaju, ker bi njeno brodoge bilo zaprti v Sredozemskem prostoru in tukaj izpostavljeno neprestanim napadom sovražnega letalstva in podmornic, ne da bi mu mogle druge angleške pomorske sile priti na pomoč. Anglija je te dni poskusila zavzeti francoski Dakar, najvažnejšo točko na zapadno-afriški obali, ki je važno oporišče za letala, zaklonišče za vojno brodoge in neobhodna postaja na poti okoli rta Dobre nade, ki je postala v današnjem trenutku zopet velikega pomena za angleški imperij; toda ta poizkus se ni posrečil, ne vemo pa, ali se bo ponovil. Velesili osi sta izbrali za ofenzivo v Sredozemskem morju pravi čas. Vendar pa je treba premagati največjo oviro za pohod na prostoru, na katerem je od 1 milijona kvadratnih kilometrov samo 35.000, po katerih je moč armadi operirati in se preskrbljati z živežem, vodo in strelivom. Bržčas bomo šele globoko v jeseni dočakali končnega izida borbe za tako imenovani afriški imperij.

Razume se, da je za nas izmed vseh teh vprašanj največjega pomena, kako bo odmevalo drugo obdobje vojne na obstoječe stanje na Balkanu. Na Balkanu se slejkoprej, danes še bolj kot kdaj, srečata dve težnji sedanjega mednarodnega spora. Ena je označena po naravni želji Anglije, da bi se na tem ozemlju na kakršen koli že način otežila akcija velesil osi, pri čemer stavlja angleški imperij največ upanja na Turčijo in na Grčijo, ki najbolj neposredno in globoko pa občutno v geopolitičnem oziru segata v tisti predel Sredozemskega morja, ki je sedaj torišče ogromne borbe za svetovni položaj Anglije. Druga težnja pa obstoji v naravni protiakciji avtoritarnih velesil, da se na balkanskem prostoru ohrani mir, ki je državam osi, kakor tudi seveda vsem miroljubnim državam Balkana nujno potreben. Seveda želja še ni vse, ker je uresničenje vsake želje zvezano z gotovimi pogoji in iz spoznanja tega je edino močnega razlagati prizadevanje Rima in Berlina, da bi se, kakor pravi njun tisk, balkanske zadeve popolnoma in končnoveljavno uredile, kar je seveda nujno želeni, ni pa lahka naloga in bo zahtevala vseh naporov diplomacije, o kateri balkanski narodi upajo, da bo kos položaju, čigar razplet zahteva uma, ravneja največjim državnikom minulega stoletja.

Balkan pa je tudi prostor, ki zelo interesira sedanji režim v Rusiji. Če naj verjamemo »Krasni zvezdi«, so Sovjeti pripravljeni pustiti državam osi svobodno roko glede ohranitve miru in z njim zvezanih vprašanj na balkanskem prostoru; je pa

Vojaška trozveza: Nemčija-Italija-Japonska

Takojšna vojaška pomoč, če bi zaveznike napadla kakšna država, ki danes še ni udeležena v vojni ne v Evropi, ne v Aziji

Velik odmev trojne zveze po vsem svetu

Berlin, 27. sept. t. Domef. Danes v dopoldanskih urah je bila v Berlinu takoj po prihodu grofa Ciana podpisana trojna zvezna pogodba o sodelovanju in medsebojni pomoči med Nemčijo, Italijo in Japonsko. Besedilo pogodbe je bilo takoj tudi objavljeno. Glasi se:

Besedilo pogodbe

Vlade Nemčije, Italije in Japonske so prebricane, da je osnovni pogoj za trajen mir na svetu, da dobi vsak narod tisti življenjski prostor, ki mu pripada. Zaradi tega so sklenile, da se bodo med seboj podpirale v svojih prizadevanjih na prostoru Evrope in Velike Azije ter da bodo med seboj sodelovale pri zasledovanju najbolj plemenitega cilja, namreč, da se ustvari nov red ter vsestransko tako zavaruje, da bo v vsakem pogledu pospešeno blagostanje narodov, ki na tem prostoru živijo.

Nemčija, Italija in Japonska imajo tudi željo, da bi se takšno sodelovanje razširilo tudi na tiste narode na svetu, ki so pripravljeni, svojim prizadevanjem dati isto smer, tako, da bi se mogla uresničiti skupna težnja, da se doseže svetovni mir, ki ga trije narodi smatrajo kot končni cilj svojih prizadevanj.

Iz teh razlogov so vlade Nemčije, Italije in Japonske sklenile:

1. Japonska vlada izjavlja, da priznava in spoštuje vodstvo Nemčije in Italije pri ustvarjanju novega reda na evropski celine.

2. Nemška in italijanska vlada izjavljata, da priznava in spoštuje vodstvo Japonske pri ustvarjanju novega reda na prostoru Velike Azije.

3. Nemčija, Italija in Japonska iz-

javljajo, da bodo med seboj sodelovale in druga drugo podpirale pri vsem delovanju v smislu zgoraj navedenih načel. Vse tri velesile sprejemajo nadalje tudi obveznost, da se bodo druga drugo podpirale v vseh političnih, gospodarskih in vojaških sredstvih, ako bi bila kakaterakoli izmed treh pogodbenic napadena od kakšne države, ki v sedanjem trenutku še ni zapletena v evropsko vojno ali pa v vojno med Kitajsko in Japonsko.

4. Za izvedbo tega sporazuma se bodo takoj sestali tehnični odbori, katerih člani bodo takoj imenovali vlade Nemčije, Italije in Japonske.

5. Japonska, Nemčija in Italija izjavljajo, da se pričujoči sporazum v ničemer in v nobenem primeru ne dotika političnih odnošajev, ki v sedanjem trenutku obstojajo izmed ene od treh pogodbenih držav in Sovjetske Rusije.

6. Gornji sporazum stopa takoj v veljavo, kakor hitro bo podpisan, in bo veljaven 10 let od dneva podpisa dalje. Ako bi ena od pogodbenih držav hotela, da se podaljša, bo ob primernem času dala pobudo za pogajanja za obnovo sporazuma.

V potrdilo teh dogovorov so podpisani od svojih vlad pooblašteni zastopniki podpisali s svojim imenom in pritiskali na pogodbo svoje pečate.

Pogodba je sestavljena v treh originalih v nemškem, italijanskem in japonskem jeziku v

Berlinu dne 27. septembra 1940, v 18. letu fašistične dobe, na 27. dan 9 meseca in 15 leta vladanja sedanjega mikada.

Pogodbo so podpisali nemški zunanji minister Ribbentrop, italijanski zunanji minister grof Ciano in japonski veleposlanik v Nemčiji grof Kurusu.

Po podpisu pakta je bilo slovesno kosilo, ki so mu prisostvovali kancler Hitler, člani italijanskega in japonskega poslanstva, mnogi nemški ministri in visoki strankni odličniki, zastopniki oborožene sile in predstavniki domačega in tujeja tiska.

Pomen člena 3.

Berlin, 27. sept. t. Associated Press: Na merodajnih mestih ne zanikajo, da je v trozvezni pogodbi, ki združuje Nemčijo, Italijo in Japonsko, eden najbolj pomembnih členov tretji, ki paktu šele daje vso vrednost. Člen tretji namreč predvideva takojšnjo medsebojno pomoč z vsemi sredstvi, kakor hitro bi kakaterakoli država, ki v sedanjosti vojni v Evropi ali v Aziji še ni udeležena, napadla eno izmed treh pogodbenic. Katere države prihajajo v poštev. O malih in srednjih državah, ki še niso zapletene v vojno, ni treba govoriti. V poštev prihajata stvarno samo Sovjetska Rusija in Združene države Severne Amerike, ki sta edini velesili, ki imata interese v Evropi in v Aziji, ali pa na obeh prostorih. V Aziji je interesirana Amerika, v Aziji in v Evropi, pa Sovjetska Rusija. Potemtakem predvideva obveznost takojšnje vojne pomoči za primer ameriškega ali sovjetskega napada na eno izmed treh pogodbenih držav, bodisi na azijskem in tihomorskem, bodisi na evropskem prostoru.

Izjave treh državnikov

Kancler Adolf Hitler je stopil v veliko dvorano nove kanclerske palače po podpisu pakta treh velesil. V navzočnosti nemškega kanclerja so podali izjave zunanji minister Ribbentrop, grof Ciano in japonski veleposlanik Kurusu.

Ribbentrop

Izjava zunanjega ministra Ribbentropa se glasi: Ze od nacionalno-socialistične revolucije l. 1933 je bil cilj nemške vlade, da z miroljubnimi pogodbami in miroljubnimi sredstvi izvede revizijo, ki edine morejo odstraniti krivice verskeje pogodbe in morejo služiti novemu in trajnemu skupnemu življenju evropskega naroda. Nemški narod ima prav tako kakor drugi veliki narodi pravico sodelovati pri izrabljanju zemeljskih dobrin in samostojno voditi izrabljanje v krajih, ki so bili nekoč nemški. Boj narodov za notranjo socialno pravico in tako za enakopravnost pogojev in možnosti posameznikov, zahteva enak sistem in medsebojnem razmerju med narodi. Ta težnja nemškega naroda, da bo mogla evropsko razvijati svoje moči v položaju, ki ga določajo zemljepisne razmere, zgodovinska preteklost in njegova nacionalna veličina ter gospodarske realnosti v življenjskem prostoru, ki mu pripada, ni pomenila kršitve tujih življenjskih koristi, ampak je bila samo izraz izredne lastne discipline. Narodno-socialistična vlada je bila torej trdno odločena, da v onem času, ko so drugi manjši narodi mislili, da imajo pravico zahtevati cela velika področja zemlje, ki so jih imeli že stoletja, brezpogojno zagotoviti nemškemu narodu, da bo enel obetajati in se razvijati v življenjskem prostoru, ki mu pripada. Ko je nemška vlada delovala v smislu omenjenih teženj, je videla prizadevanja drugih narodov, proti katerim so podobno, kakor proti nemškemu narodu, skušali omejiti njihove življenjske možnosti in jim odrežati pravico do lastnega življenjskega prostora. Ko se je z intenzivnim večletnim delom posrečilo z mimimi dogovori odstraniti velik del krivic, storjenih Nemčiji, so z druge strani začeli organizirano hujskati na vojno v židovsko-kapitalističnih demokracijah, da Evropo vržejo v vojno, ki jo Nemčija ni hotela. Na ta način se ni preprečila revizija razmer v Evropi, ki so postale nevzdržne, ampak se je nasprot-

no samo pospeševala. Razmere na tem svetu so postale nevzdržne, zdaj se pa podirajo pod močnimi udarci napadenih narodov. Veliki narod, ki so drugič doslej hoteli preprečiti udeležbo pri izrabljanju bogastva tega sveta, bodo zdaj na podlagi najvišje pravice med vsemi pravicami na zemlji izvajali dokončno enakopravnost.

Ta boj torej ni naperjen proti drugim narodom, ampak proti mednarodni zaroti, ki dejansko obstoji in ki se ji je že prej nekoč posrečilo pogratiti svet v vojno. Pakt treh velesil, ki sem ga po nalogu voditelja Nemcev pravkar podpisal skupaj s pooblaščenec Italije in Japonske, pomeni slovesno proglasitev dejstva, da so se Nemčija, Italija in Japonska zedinile v blok s ciljem popolne skupne naloge v novem svetovnem sistemu, ki se razvija. Naloga tega pakta je, zagotoviti novi sistem tudi v tistih delih Evrope, ki stoje v vojni pod skupnim vodstvom Nemčije in Italije in novi sistem v velikoazijskem prostoru pod vodstvom Japonske. Ta pakt ni zgrajen samo na prijateljstvu, ampak predvsem na skupnih koristih treh vlad. Ta pakt torej ni naperjen proti nobenemu drugemu narodu, ampak samo proti tistim elementom, ki brez čuta odgovornosti hujskajo na vojno na ostalem svetu in ki bi v nasprotju s pravičnimi koristmi vseh narodov hoteli to vojno še bolj podaljšati ali jo pa razširiti.

Tak cilj tega pakta pomeni, da so tri velesile tudi v svojih prejšnjih pogajanjih in v paktu samem mogle z velikim zadovoljstvom ugotoviti, da novi dogovor na noben način ne tangira razmerja med njimi in Sovjetsko Unijo, kakršna obstoji danes, ali kakršna se še ustvarja. Podpisani pakt je obenem vojaška zveza treh najmočnejših držav sveta. Služiti mora ustvaritvi pravičnega sistema prav tako v evropski sferi, kakor v velikem azijskem prostoru. Predvsem mora pakt pripomniti, da se na svet čimprej vrne mir. Vsaka država pa, ki bo zavzela proti temu bloku stališče miroljubnega sodelovanja med narodi, bo iskreno in hvaležno pozdravljena in povabljen k sodelovanju pri politični in gospodarski obnovi. Vsaka država pa, ki bi se imela namen vtičati v konflikt pri reševanju teh problemov v Evropi ali v Vzhodni Aziji, ali če bi hotela napasti katero izmed treh držav tega pakta, se bo morala boriti z združeno močjo treh

dajo, kako se drugi uničujejo pour le roi de Prusse — to se pravi v tem primeru za »ruskega kralja« Stalina in njegov svetovni boljševizem, ki se je združil s starim veleruskim imperializmom bivših carjev.

Ali bo temu res tako? Ali velesile zapadne kulture res nehotе delajo za tega tretjega v smislu gori navedenega francoskega izreka, ki ga je svoje čase menda prva rabila Marija Terezija, češ da Francozi in Rusi delajo za ruskega kralja? Ali pa se bo diktator Rusije zmotil? In kakšen bo učinek strahotnega vojevanja do konca na dušo narodov, ki bodo morali nositi vse stroške in žrtve tega brezprimernega svetovnega klanja? Vse vprašanja, na katera tudi danes še nihče ne more odgovoriti. Preveč razveseljive pa perspektive bodočnosti gotovo niso.

narodov z več ko 250.000 milijoni duš. Tako bo ta pakt v vsakem primeru služil obnovi miru na svetu.

Grof Ciano

Italijanski zunanji minister grof Ciano, je pa podal tole izjavo:

Pogodba, ki je danes zvezala Italijo, Nemčijo in Japonsko potrjuje in določa s svečano zvezo politično, gospodarsko in vojaško sodelovanje ter skupnost koristi in ciljev, ki je že v teh letih, ko se je kovala nova zgodovina sveta, obstajala med tremi velesilami. Italija, Nemčija in Japonska so bile nosilke tega razvoja in so zastopale njegove aktivne in tvorne sile ter so znale črtati iz svojih tradicij v vojni in miru tiste vrline in moči, s katerih pomočjo so v svojih lastnih državah ustvarile oblike nove kulture tako, kakor hočejo to zdaj uresničiti na svetu.

Pri tem velikem delu obnove so naši trije narodi neprestano trčili ob isti trdnjavni in mračni odpor, ob isto nerazumevanje in isto sovražnost. Vse tri države so potrebovale prostora za svoje narode. Tega prostora in tega dela jim niso hoteli priznati one velike države, ki so monopolizirale vsa pomožna sredstva sveta in jih mislile odreči nam, čeprav so bila potrebna za najprimitivnejše potrebe našega življenja. Složnost, ki se je v teku omenjenih let razvila med Italijo in Japonsko, in ki danes veže naše tri države v eno samo zvezo, poteka iz bojev, ki jih moramo biti tudi v bodočnosti, kakor smo jih bili doslej in iz katerih črpamo svojo moč. Ta solidarnost ni plod nobenega prejšnjega diplomatskega razsula ampak je izraz zgodovinskega položaja. Njene osnove in njeni cilji so zasidrani v tem položaju, in to so vzroki in cilji, ki ustrezajo najglobljim potrebam teh treh narodov, in ki zato dajejo tej zvezi pečat nerazdružljive enotnosti sil in prizadevanj.

Določila pogodbe, ki smo jo danes sklenile, so jasna. Nemčija in Italija priznava in spoštuje vodilno vlogo Japonske pri ustvarjanju novega sistema v vzhodni Aziji, prav tako kakor Japonska priznava in spoštuje vodilno vlogo Italije in Nemčije pri ustvarjanju novega sistema v Evropi. Tri države ne bodo nikogar izzivale in nikomur grozile. Ta zveza, ki jo potrjuje današnja pogodba, da se prepreči vsako nepotrebno nadaljevanje konfliktov in da se uniži blokada je samo posledica tega, da so trije imperiji združili svoje vojaške in civilne moči ter tako tvorijo orjaški jez za skupno obrambo. Na tej obrambi se bo razbil vsak poskus, da bi se požar dalje razširil. Toda daljnosežnost in ideja pogodbe presega znatno sedanji položaj.

Gre za stalno solidarnost, glede katere se jo danes dosegel sporazum med tremi narodi, za solidarnost, ki ne obstoji samo v sedanjem trenutku, ampak mora njena ustvarjalna moč učinkovati.

(Nadaljevanje z 2. strani)

Zagrebska vremenska napoved. Jasno in hladno. Zemunska vremenska napoved. Hladnejše vreme. Ponovna zjasnitev v severni polovici. Samo v sredi države in severozahodnih krajih utegne biti ponekod še precejšnja oblačnost. Jasno v južnih krajih in na Primorju

Trozveza Berlin-Rim-Tokio

(Nadaljevanje s 1. strani)

vali tudi v bodočnosti. Danes se borimo za ustvarjanje osnov in pogojev novega sistema, ki naj ustvari blagostanje in blaginjo naših narodov. Končna zmaga, za katero stremimo z neomajno odločnostjo, in ki jo bomo ob strani velikih voditeljev naših narodov zanesljivo izvajali, pomeni za vse narode sveta najzanesljivejšo poročilo, da bo prišla bodočnost pravice in miru.

Poslanik Kurusu

Japonski poslanik Kurusu je dal tole izjavo: Od srca se veselimo, da smo podpisali pakt treh velesil z našimi prijateljskimi narodom Nemčijo in Italijo, pakt, ki ima zares velik pomen v zgodovini sveta. V zvezi z dejstvom, da imajo naši trije narodi v svoji tradiciji in v svojem značaju mnogo priručnosti in skupnih črt in glede na to, da vsi trije narodi hkrati delajo in v veliki Vzhodni Aziji in v Evropi za izgradnjo novega reda, se je med nami že prej ustvarilo medsebojno razumevanje.

Združeni smo s čvrsto vezjo prijateljstva. Za-

res epohalen in velik dogodek je, da je to prijateljstvo dobilo zdaj čvrsto obliko in da je rodilo sklenitev pakta treh velesil in da so ti narodi, ki imajo skupne cilje, združili svoje moči in sklenili iti naprej po poti svojih idej. Zato želimo, ko tu zastopam cesarsko japonsko vladu, poudariti naše želje za srečno bodočnost sodelovanja med našimi tremi državami. Končni cilj tega pakta je obnove splošnega in trajnega svetovnega mira, zgrajenega na pravici. Ne bomo odklonili svojega sodelovanja s tistimi državami, ki zavzemajo isto stališče kakor mi in ki kažejo iste težnje. Preko tega nima ta pakt nobenega vpliva na politični položaj, ki danes obstoji med Japonsko, Nemčijo in Italijo na eni strani in Sovjetsko Rusijo na drugi strani. Simbol viteškega duha Japoncev je bil že od nekdaj meč. Toda pri nas velja načelo, da se meča ne poslužuje na dober način tisti, ki brez odgovornosti ubija ljudi, ampak oni, ki jih z mečem brani. Cutim potrebo poudariti upanje, da bo ta pakt v rokah borcev za pravico naših treh držav na Japonskem, v Nemčiji in Italiji meč v rokah častnega borca in da bo tako pripomogel k obnovitvi miru na svetu.

Mikadov oklic:

»Cilj je še daleč pred nami v bodočnosti«

Tokio, 27. septembra. t. Domei: Ob priliki podpisa trojne zveze o sodelovanju in medsebojni pomoči med Nemčijo, Italijo in Japonsko, je bil objavljen naslednji cesarjev oklic:

»Velika dedščina, ki smo jo sprejeli od svojih cesarskih prednikov, je zapoved, da skrbimo za to, da bi na svetu zavladala pravica in da bi svet postal ena sama srečna družina narodov. To zapoved smo vedno imeli pri svojem srcu. V strašni krizi, v kateri se sedaj zviha svet, imamo vtis, da se bodo strahote vojne in nereda stopnjevale do neskončnosti in da bo človeštvu naloženo trpljenje, ki ga ni mogoče preceniti s sedanjega vidika. Iskreno upamo, da se bodo neredi kmalu končali in da bo mir spet obnovljen kakor hitro mogoče. Zaradi tega smo zapovedali svoji cesarski vladi naj razmisli o možnosti medsebojnega sodelovanja in podpiranja z vladami Nemčije in Italije, ki imajo enake poglede in enake težnje, kakor naše cesarstvo. Globoko smo hvaležni, da je bila zveza sklenjena med temi tremi velesilami, kajti naloga, da se vsakemu narodu na svetu nudi možnost, da zasede svoje mesto, vsakemu posamezniku pa omogoči, da živi v miru in varnosti, je tako velika, da ji ni primere v zgodovini. Cilj je še daleč pred nami v bodočnosti. Za to mislite globoko in glejte daleč naprej. Bodite složni v svojih srehi in združeni v svojih močeh, da boste pomagali, da premagamo sedanjo krizo, in tako sodelovali pri napredku zemeljskega in nebeskega blagostanja našega cesarstva.«

Oklic kneza Konoja

Tokio, 27. sept. t. Domei: Ministrski predsednik knez Konoja je ob priliki podpisa zvezne pogodbe z Nemčijo in Italijo objavil naslednji oklic na narod:

Ob priliki podpisa trojne zvezne pogodbe z Nemčijo in Italijo je bil objavljen cesarjev oklic, ki je jasno izpovedal cilje našega imperija ter narodu pokazal pot, ki do tega cilja vodi. Globoko sem ganjen zaradi brezmejnega dobrotljivosti našega vladarja. Ohraniti mir na svetu in ustaliti red v Vzhodni Aziji sta zares nespremenljiva cilja politike našega imperija, globoko zakoreninjena v načelih, na katerih je naše cesarstvo ustanovljeno. Ko je lansko leto izbruhnila v Evropi vojna, se je začela zmeda in nered takoj širiti po vsem svetu. Zaradi tega je postalo potrebno, da premislimo o ukrepih, da bi se nered končal in da bi spet nastopil mir. Nemčija in Italija imata z nami nekaj skupnih idealov in teženj. Japonska je sedaj sklenila, da podpiše trozvezo z njima, da jima ponudi roko, da bi mogli ustanoviti nov red vsak na svojem življenjskem prostoru in obnoviti svetovni mir. Naš narod je dobil pobudo, da s se večjo odločnostjo gre na delo, da obnovi svoj red v večji Vzhodni Aziji. Toda naloga, pred katero stojimo, da namreč vsak narod dobi svoje mesto, ni lahka. Cilj je še daleč. Pričakovati moramo hude ovire, ko bomo šli po poti naprej do cilja. Toda iskreno upam, da bo naš narod, ko se bo pokoril cesarski volji, premagal vse težave.

Ocena v Nemčiji

»Pakt ni naperjen proti Sovjetom in je odprt tudi za vstop drugim državam...«

Berlin, 27. sept. b. V zvezi s podpisom sporazuma med Nemčijo, Italijo in Japonsko japonsko časopisje povsem odkrito poudarja, da je pakt opomin Ameriki, ki se vedno bolj zavzema za ideje, za katere se bori Anglija. Današnji sporazum naj bo ovira Združenim državam, da ne esilijo v sedanjo vojno. S tem paktom pa želi Nemčija sebi zavarovati možnost nadaljevanja vojne z Anglijo. V 5. točki pakta se omenja, da pakt ni naperjen proti Sovjetski Rusiji in da tudi nima namena govoriti o odnosih, ki vladajo med podpisniki sporazuma in Sovjetsko Rusijo.

Vprašanje je le, če se ne bo Sovjetska Rusija žutila prizadeto zaradi določbe, da ima Japonska evobodne roke na prostoru Daljnega vzhoda. Iz prvih komentarjev, ki so prišli iz Moskve, je videti, da tam smatrajo, da se vojna nevarnost razširja na vse kontinente.

Ves današnji nemški tisk se trudi, da dokaže, da današnja zveza ni naperjena proti nobeni drugi državi, kakor proti onim, ki so v vojni z Nemčijo in Italijo. »Völkischer Beobachter« ter drugi nemški listi poročajo, da se lahko tudi druge države priključijo trojni zvezi, ker bi mogle v naprednem primeru priti v položaj, da bodo vmešane v vojno proti usištčim velesilam.

Mnenje v Italiji

»Trije junaški narodi so se zvezali v boju za blaginjo vsega sveta«

Rim, 27. sept. AA. Stefani: Rimski krogi posvečajo velik pomen in pozornost paktu, ki so ga danes podpisali v Berlinu in ki predstavlja dogodek največjega zgodovinskega pomena. Po sodbi teh krogov gre za tri velike narode, polne moči, vajene junaškega življenja, ki so združili svoje usode v boju ne samo za blaginjo svojih celin, ampak za ves svet. Cilj zveze treh velesil

je izgradnja novega reda in ustvaritev pravičnega in trajnega mira na svetu. Prav tako je treba po sodbi rimskih krogov poudariti dejstvo, da so vsi narodi, ki imajo dobro voljo in žele pravičen mir, poklicani k sodelovanju. Prav tako pomeni sklenitev pakta s tremi velesilami ponovno opozorilo vsem tistim, ki bi hoteli svojo državo zaplesti v vojno nevarnost. Rimski krogi poudarjajo, da bodo tri zaveznice države branile obnovo sveta in zagotovile miru pred vsakim, ki bi se kakorkoli predrznil ovirati izvedbo njihove naloge.

Rim, 27. sept. b. Prvi uradni komentarji o podpisu sporazuma med Nemčijo, Japonsko in Italijo trjujejo, da je ta pakt smatrali predvsem kot opomin Združenim državam, da se ne vmešavajo v evropsko vojno in v vojno na Daljnem vzhodu. Zlasti opozarjajo vse druge države, naj pazijo kaj delajo, ker bo imel danes sklenjeni pakt temeljit učinek na vseh frontah.

Italijanski cesar japonskemu mikadu

Rim, 27. septembra. AA. DNB: V zvezi s podpisom nemško-italijansko-japonske zveze je kralj in cesar Viktor Emanuel III. poslal japonskemu cesarju sledečo brzojavko: V trenutku, ko je tradicionalno prijateljstvo, ki združuje italijanski narod z močnim japonskim narodom, zapечатeno s paktom med Italijo, Nemčijo in Japonsko in jih nerazdružljivo veže, bi rad izrazil vašemu veličanstvu svoje naglobo zadovoljstvo. Prepričan sem, da bodo tri naše države skupno izpolnile poslanstvo, ki so ga podedovale iz svoje antike in slavne kulture. Ob isti priliki je Mussolini poslal predsedniku japonske vlade knezu Konoju sledečo brzojavko: Italijanski narod z največjim navdušenjem pozdravlja podpis, ki združuje sile naših držav za isto veliko nalogo: izgradnjo nove Evrope in Azije. Fašistična Italija že od zdavnaj z nespremenjenimi simpatijami spremlja razvoj japonske države, ki stremi za tem, da se narodu zajamči boljša možnost za življenje in moč. Visoke vodilne misli te politike so morale logično pripeljati do sedanjih dogodkov, ki združujejo sile treh držav tako za sedanjost kakor bodočnost. S temi čustvi bi rad videl, da bi moj prisrčni pozdrav prispeval do vasa istega dne, ko dobiva staro prijateljstvo naših dveh držav trdno potrdilo v svečani in trajni zvezi.

Tudi grof Ciano je poslal brzojavko japonskemu zunanjemu ministru Matsuoku, v kateri izraža svoje zadovoljstvo nad sklenjenim paktom.

Vloga Spanije

Rim, 27. sept. b. Sklenitev novega pakta med Italijo, Nemčijo in Japonsko, ki je bil danes podpisan v Berlinu, je bil po poluradnih poročilih glavni in edini vzrok potovanja italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Nemčijo. Dalje trdi, da bo španski notranji minister Suner, ki mu je general Franco zaupal važno nalogo, podaljšal svoj obisk v Nemčiji in bo opravil do izraza složenost Spanije z osištčimi državami, kar je znak, da bodo sklepi, sprejeti v Rimu, izvršeni ob sodelovanju španskega notranjega ministra Sunerja in spravljeni v sklad z interesi Spanije, v kolikor se nje tičejo.

Italijanski listi opozarjajo na ta dejstva in poudarjajo, da na izvedbo rimskih sklepov ne bo treba

dolgo čakati, ker bodo vse odločitve tako v Evropi kakor tudi na afriškem področju naglo izvršene. Po sestanku državnikov osištčnih velesil v Berlinu je treba pričakovati novih dejanj.

Delovni program osištčnih velesil sestoji iz dveh delov: iz negativnega in tvornega, ker se ta del nanaša na nadaljevanje vojne in na pozitivnega in konstruktivnega, ker se bodo izvedle nove norme

za preureditev Evrope in Afrike. Za izvedbo tega načrta bo ponovni sestanek grofa Ciana in nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa predstavljal novo važno politično in diplomatsko razdobje tako glede na bližnje vojne dogodke, katerih cilj je popolno uničenje Anglije, kakor tudi z ozirom na diplomatsko delovanje, ki se bo izvršilo v cilju nove ureditve Evrope.

Stališče Amerike

»S trozvezo je računala že leta 1937 — in bo nadaljevala s svojo politiko pomoči Angliji z vsemi sredstvi«

Washington, 27. sept. t. »Associated Press«: Do sedaj obstajajo samo polslužbene izjave ameriškega državnega tajništva o trozvezi med Nemčijo, Italijo in Japonsko. Državni tajnik še ni spregovoril. Pričakujejo pa skorajšnjo izjavo Roosevelta samega in državnega tajnika Hulla. Polslužbeno pa so danes razširili iz Bele hiše naslednje vrednotenje trozveze, ki je bila podpisana v Berlinu:

Združene države Severne Amerike niso posebno vznemirjene zaradi trozveze, ki je bila sklenjena med Nemčijo, Italijo in Japonsko. Za to se nanj ne bodo ozirale in bodo nadaljevale s svojo dosedanjjo politiko, da namreč Angliji pomagajo z vsemi sredstvi, izvenjski samo vojno. Pakt, ki je bil v Berlinu podpisan, ne prinaša nič novega. Zveza med Nemčijo, Italijo in Japonsko je sedaj samo zgostila v za vsakega vidno dejstvo nekaj, kar je že prej obstajalo, a še ni bilo službeno potrjeno. Združene države bodo tudi za naprej neomahljivo stale na stališču, da se zoperstavljajo vsakim spremembam na Tihem morju in na Daljnem vzhodu. Zunanja politika Združenih držav je že od leta 1937 resno vzela v poštev sodelovanje med Nemčijo, Italijo in Japonsko, ki se je takrat skrivalo pod plaščem pakta proti Kominterni in je bilo naperjeno proti ameriškim pomorskim načrtom na Tihem morju. Vendar pa bo objava formalne trozveze imela za Združene države Severne Amerike to dobro, da bo ameriški narodu predložila, kako resnično je bilo, ko je Roosevelt vedno poudarjal, da evropska vojna ni nobena osamljena in na Evropo vezana borba, marveč da prihajajo v evropski vojni do klenega izraza napadalni načrti, ki tičejo ves svet. Do sedaj to nekaterim ni bilo jasno. Odslej je ameriški narod poučen o dejanskem stanju. In to je dobro za politiko Združenih držav.

Hullova izjava

Washington, 27. sept. t. »Associated Press«: Državni tajnik Cordell Hull je na konferenci zastopnikov tiska v Beli hiši o trozvezi med Nemčijo, Japonsko in Italijo dejal:

Nova trozveza po mnenju ameriške vlade ne spreminja položaja, ki je stvarno že obstojal nekaj let. Objava trozveze je samo pojasnila javno, kakšni so odnosi, ki so med temi tremi državami do sedaj obstajali in na katere je ameriška vlada že večkrat javno opozarjala. Ameriška vlada je dobro vedela, da so takšen sporazum pripravljali in politika Združenih držav je zadnje čase to dejstvo vzela popolnoma v račun, ko je storila ukrepe, ki so znani.

Prvi vtisi v Angliji

»Sedaj je položaj vsaj jasen«

London, 27. sept. t. Reuter: V londonskih političnih krogih so poročilo o sklenitvi trojne zveze med Nemčijo, Italijo in Japonsko sprejeli mirno, češ da je sodelovanje že do sedaj obstajalo, le da ni prišlo uradno do izraza. Sedaj je položaj čist. Politiki krogi pa menijo nadalje, da je bila Japonska potisnjena v zvezo, ki ji ne more prinesiti nič koristnega, pač pa naloge, ki jih bo morala izpeljati popolnoma sama na svojem področju. V Londonu tudi ne vidijo, kakšne surovine bosta Nemčija in Italija, ki sta zavzeti z vojno proti angleškemu imperiju, mogli dati Japoncem, katerim je Amerika prestigla ves dovoz surovin, ki jih Japonska za vojno industrijo potrebuje. V Londonu so prepričani, da ima en člen, to je tretji, namen, da grozi Ameriki, ker si ni mogoče predstavljati kakšne druge države, na katero bi se mogel še nanašati. K večjemu še na Sovjetsko Rusijo. V vladnih krogih o pomenu te pogodbe še niso dali nobene uradne izjave.

London, 27. sept. t. Reuterjev poročevalec trdi, da prevladuje v uradnih krogih mnenje, da je glavni namen nemško-italijansko-japonske trozveze ta, da se ne bi Združene države Severne Amerike pridružile vojni na strani Anglije.

Posebni člen, ki tiče Sovjetske Rusije, razlagajo v Londonu tako, da si pogodbenice niso bile popolnoma na jasnem, kakšno stališče bo zavzela Sovjetska Rusija.

V ostalem pa menijo, da pakt ne vsebuje nobene novosti, razven seveda, ako ima še kakšne tajne določbe, kar bo pa v kratkem pojasnjeno.

Washington, 27. sept. b. Londonski dopisnik »United Press« je govoril deset minut po podpisu pakta v Berlinu s predstavnikom angleške vlade, ki je o sporazumu med Nemčijo, Italijo in Japonsko dejal, da ni nikogar iznenadil v Angliji. Iz dobro poučenih krogov trdijo, da bo Anglija počakala na podrobna poročila svojih poslanikov v nevtralnih državah, da oceni vtis in izgubo, ki s tem paktom nastaja za Anglijo. Angleški narod čaka z veliko radovednostjo na posledice, ki jih bo ta pakt izzval zlasti v Združenih državah, ki se jih v glavnem tiče.

Prvi Rooseveltov ukrep proti Japoncem:

Washington, 27. sept. t. »Associated Press«: Rooseveltovo objavo zapore za izvoz starega železa iz Združenih držav Severne Amerike na Japonsko razlagajo na političnih mestih kot naslovljeno naravnost proti Japoncem, ki ter kot poziv, naj Japonska ne izživa dalje Zedinjenih držav. V političnih krogih jo razlagajo tudi kot učinkovit ukrep, s katerim hočejo Zedinjene države Severne Amerike uvesti gospodarske sankcije proti vsem državam, ki jih v Ameriki smatrajo kot napadalne države. Pri tem je vključena tudi Sovjetska Rusija. Z zaporo izvoza starega železa je Amerika končevalno prelomila svoje dosedaj navidezno še vedno nevtralnno zdržanje. Ameriški parlament je v juniju letošnjega leta predsednika Roosevelta pooblastil, da v interesu državne obrambe objavi vse potrebne ukrepe. — Roosevelt se je tega splošnega pooblastila poslužil, da je izvedel prvi udar proti Japoncem, ko je preprečil izvoz letalskega bencina na Japonsko. Toda takrat je vključil tudi Anglijo v svojo prepoved. Takrat je bil politično presihel in si ni upal enostranske nastopiti proti Japoncem. Tokrat je bil bolj odkrit in je mahnil naravnost po Japoncem, brez kakšnega drugega ovinka.

Položaj v Indokini

Japonci groze Angliji in Ameriki s »strašnimi ukrepi«

Tokio, 27. septembra. t. »Associated Press« poroča: Politični sodelavec v japonski armadi na Kitajskem (kvantunska armada) je izjavil časnikiarjem, da je Japonska odredila vkorakanje čet v Indokino zaradi tega, da tudi na tej strani zapre vsako možnost, da bi orožje prihajalo na Kitajsko. Japonska hoče vojno na Kitajskem končati. To je za njo vprašanje življenja in smrti. Japonska pričakuje, da zaradi položaja v Indokini Anglija ne bo spremenila svojega zdržanja in ne bo ponovno odprla poti, ki vodi iz angleške Indije skozi Birmanijo (Burma) v Cunking na Kitajskem. Ako bi se zgodilo, da Anglija ceste spet odpre za prevoze orožja na Kitajsko, potem bi Japonska na to odgovorila s »strašnimi ukrepi«, o katerih obsegu in obliki danes ni mogoče objavljati nobenih podatkov, kajti zapora ceste skozi Burmo je za japonski del njenega bojnega načrta v vojni proti Čankajskovi Kitajski. — V diplomatskih krogih menijo, da je japonski zastopnik v svoji grožnji namignil na možnost, da bi japonske oborožene sile udarile ali na Hongkong ali na Singapur ali na obe pomorski trdnjavi hkrati, ako bi Anglija spet odprla pot skozi Burmo na Kitajsko. Diplomatski krogi menijo, da je japonski generalni štab že vse pripravil za takšno možnost in da so zanj že pripravljene tako suhozemske kakor pomorske sile.

Moskovski radio zametuje članek »Krasnaje Zvezde«

Moskva, 27. sept. b. Diplomatski in politični krogi v Moskvi posvečajo veliko pozornost sporočilu redakcije »Krasnaje zvezde«, v katerem je izjavila, da je bil nedeljski uvodnik nehoti objavljen in ga redakcija prekljuje. Popravek ne pove, na kateri del naj bi se uvodnik nanašal. V omenjen uvodniku se je »Krasnaja zvezda« predvsem pečala z razvojem na Balkanu in ga je zaključila z naslednjo kategorično ugotovitvijo: Sovjetska zveza ostane zvesta svoji mirovni politiki in nevtralnemu stališču in bo odvdstala danes od vsake imperialistične vojne na Balkanu.

Zemljevid, ki je nemškega izvira, predstavlja ves svet. Angleški imperij je zaznamovan s črnimi polji. Italijanski imperij s pikčastimi polji, bivše nemške kolonije pa z belo puščico. Razvidno je tudi, koliko ozemlja obvlada Japonska na Daljnem vzhodu. V oči padejo spori, ki se sami sebi vsiljujejo na Tihem morju (Stillter Ocean) med Severno Ameriko, Anglijo in Japonsko, kakor tudi veliki interesi, ki so v sedanji vojni prizadeti v Afriki. Po rimskih posvetih pred enim tednom ter po sklenitvi trozveze med Japonsko, Nemčijo in Italijo bi načrt o »novem redu na svetu« lahko tako opredelili: Nemčija in Italija si prisvajata nadzorstvo nad vso Evropo in Afriko, Japonska pa nad vso Vzhodno Azijo in nad južnimi morji. Z njimi v navzkrižju je angleški imperij in Severna Amerika. Nad Sovjetsko Rusijo pa vladata tajinstveni mrak.

Poročila z bojišč

Velike letalske bitke nad Anglijo

Napadi na Anglijo

Nemška poročila

Berlin, 27. septembra. AA. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Večji oddelki nemškega letalstva so včeraj napadli vojaške in industrijske objekte v južni in srednji Angliji. Čez dan so eskadrile metale bombe na tovarne letal pri Southamptonu in povzročile zelo veliko škodo. Velike požare so letala povzročila tudi pri napadih vojne industrije v srednji Angliji. Pri Liverpoolu so bombe zadele neko trgovsko ladjo.

Sovražnikova letala, ki so križarila v bližini severne obale, so nemške pomorske baterije pregnale. Daljnostrelni topovi vojne mornarice so obstreljali Dover.

V bližini škotske obale smo zadeli neki konvoj ter zaničili na dveh ladjah požar. Čez dan se je vnelo več letalskih bojev. Končali so se z zmago nemškega letalstva.

Ponoči smo ponovno napadli London in bombardirali tudi pristaniške naprave pri Liverpoolu in Begenhaveru. Povzročili smo mnogo požarov, zlasti v Liverpoolu. Pri bombardiranju Londona smo zaničili požare in povzročili eksplozije v dokih. Ogenj je nastal tudi v raznih delih Londona.

Sovražnik je ponoči napadel z manjšimi silami Nizozemsko, Belgijo in severno Francijo. Nekatera letala so prodrla tudi v zračni prostor severozahodne Nemčije. Sovražnik je metala bombe brez slehernega cilja. Vojške škode sploh ni bilo.

Angleško letalstvo je včeraj izgubilo 27 letal, 24 med njimi smo sestrelili v zraku, tri pa s protiletalskim topništvom. 6 nemških letal se ni vrnilo.

Neka podmornica je potopila dve oboroženi sovražnikovi trgovski ladji s skupno 8700 tonami. Posadka nekega nemškega letala se je pri napadu na srednjo Anglijo posebno odlikovala s svojim pogumom.

250.000 kg bomb

Berlin, 27. septembra. AA. DNB: Preteklo noč so nemški bombniki vrgli 400.000 kg bomb raznega kalibra na London in Liverpool, od teh 250.000 kg na London. V dokih na bregovih Temze povzročena škoda je velika, v liverpoolskih skladiščih je pa nastalo mnogo požarov.

Angleška poročila

London, 27. septembra. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča: Včeraj popoldne se je nad Southamptonom razvila velika letalska bitka, v kateri je bilo v pol ure trajajočem boju sestreljenih 31 sovražnih letal. Skupne sovražnikove izgube včerajšnjega dne znašajo 34 letal. Angleške izgube znašajo 8 letal, toda 7 pilotov je rešenih.

Sovražni napadi ponoči od četrta na petek so veljali spet Londonu. Bombe so poškodovale več hiš in trgovskih stavb. Število človeških žrtev ni veliko. Nemška letala so napadla tudi nekatera mesta v severozahodni in severovzhodni Angliji.

Danes so se nemški napadi spet ponovili z večjo silo. Nemški bombniki so prihajali v velikih skupinah v spremstvu številnih lovskih letal. Naše letalstvo jih je takoj napadlo. Do 5 popoldne je bilo sestreljenih že 98 nasprotnih letal. Boji še trajajo na več odsekih južne Anglije. Pričakovati je nadaljnjih napadov proti večeru.

London, 27. sept. t. Letalsko ministrstvo poroča: Naši lovci so danes zadržali več valov sovražnih napadov na južno Anglijo. Največji boji so bili v bližini Londona. Dva napada sta bila rano davi, eden pa v prvih urah popoldne. Nekaj bomb je padlo v središču mesta nekaj pa v vzhodni in južnovzhodni del. V južnem delu je bila zadeta ena tovarna. Škoda, ki so jo trpele hiše, je precejšnja. Tudi število žrtev je znatno. Bombe so padale tudi po več krajih v grofijah Kent in Sussex, toda škoda tamkaj ni velika. Ena skupina bombnikov je davi dosegla tudi Bristol, kjer pa so bili pregnani. Prizadeli pa so nekaj škode in je tudi nekaj mrtvih.

Erazem Rotterdamski o vojni

Veliki Erazem Rotterdamski (1467—1536) je ob priliki hudih borb njegovega časa za posest Italije napisal sledeče besede:

»Večkrat se čudim, kaj pravzaprav, nočem reči kristjane, ampak vse ljudi sploh žene do norosti, da se tako navdušeno, s tolikimi stroški in nevarnostmi med seboj pobijajo. Saj menda sploh nič drugega narodi ne delajo, kakor da vodijo med seboj vojsko ali jo pripravljajo. Niti vse živali se ne vojskujejo, ampak le tiste, ki so najbolj divje. Pa še te se ne uničujejo med seboj, ampak se bore samo z drugimi vrstami. In končno se bojujejo z orožjem, ki ga jim je v borbi za obstanek Bog dal, ne pa s peklenimi izmišljenimi stroji. Tudi se ne borijo za vsako nalenkost in pod vsemi mogočimi pretežami ampak za svoje mladice in za prehrano. Naše vojske pa izvirajo večji del iz častihlepija, sovraštva, pohlepa in drugih duševnih bolezni. Končno pa se živali ne drsiraajo za vojsko in v tolikih množinah. Kako da je nam, ki se ponašamo z imenom Kristusa, ki nas je učil ljubezni, ki smo udle enega telesa in se hranimo od enega in istega Zakramenta ter smo kot člani Kristusovega t.lesa poklicani za večno življenje — kako da je nam katera koli stvar na svetu tako zelo dragocena, da začnemo zaradi nje vojsko, ki je nekaj tako pogubnega in grdega, da ne more biti, ali bi vsaj ne smela biti ljuba nobenemu dobremu človeku, raj je kakor pravijo katerikrat še tako pravična?»

Tako je ta duhoviti mož in velik satirik zapisal dobesedno v svojem znanem »Encomium moriae« — »Pohvali bedakov«, v kateri se je kruto norčeval iz človeških slabosti

Do četrte ure popoldne znašajo izgube sovražnika 98 letal, naše izgube pa 24 letal, toda 10 pilotov je rešenih.

Delo v Londonu kljub napadam ni trpelo mnogo, ker so se uveljavili novi predpisi glede nadaljevanja dela tudi med letalskimi napadi, čeprav je bil današnji nemški napad najhujši dnevi napad po 15. septembru, ko so sovražniki izgubili 191 letal. Protiletalsko topništvo je popoldne streljalo tako, da je napravilo ognjeni zid do 8.000 m visoko, skozi katerega je prišel le ostanek 8 nemških bombnikov, ki pa so se takoj obrnili in so jih potem preganjali angleški lovci.

Curih, 27. sept. b. Iz Londona poročajo, da so nemška letala v pretekli noči okrepila svoje napade nad Anglijo. Napadi so bili zlasti usmerjeni številnim industrijskim obratom v Londonu.

Nove vrste zažigalne bombe

London, 27. sept. b. Associated Press. Davi je bil London zopet zavrt v dim, ker so izbruhnili v mestu številni požari, ki so jih povzročile najnovejše nemške zažigalne bombe, ki jih nemški bombniki razsipajo nad Londonom, da padajo na posamezna poslopja kakor kača. Nekaj po polnoči se je zrušil nad Londonom velik nemški bombnik, ki je eksplodiral z vsem tovorom bomb. Eksplozija je bila strahovita. Tudi jugovzhodno, srednjo in severno Anglijo so napadla nemška letala. Iz angleških jutranjih poročil se vidi, da je bila škoda izredno velika, žrtev pa je bilo razmeroma malo.

Ameriški vtisi:

Letalska vojna se nadaljuje z nezmanjšano srditostjo

Newyork, 27. sept. b. Dopisniki ameriških listov iz raznih angleških pokrajin javljajo svojim listom, da se letalska vojna med Nemčijo in Anglijo nadaljuje z nezmanjšano srditostjo in da hudo trpijo zlasti industrijske naprave enega in drugega tabora. Nočni napadi nemških letal so bili najmočnejši nad Londonom in okolico, nemški pi-

loti pa so napadli tudi številna angleška pomorska oporišča na vzhodni obali. Nemška letala so v pretekli noči vrela na cilj zlasti težko angleško oboroževalno in letalsko industrijo.

Prihodnji teden poskus vdora v Anglijo?

Curih, 27. sept. b. Iz Londona poročajo o oglednih poletih angleških pilotov, ki so sporočili svojemu vrhovnemu poveljstvu, da so se pričele nemške čete v velikem številu premikati vzdolž nizozemske, norveške, belgijske in francoske obale. Iz tega sklepajo, da je v najkrajšem času pričakovati nameravan vdor nemških čet v Anglijo. Vsi znaki kažejo, da bo prihodnji teden v sedanji vojni najbolj kritičen, ker bo tedaj nevarnost invazije največja.

Napadi na Nemčijo

Angleška poročila

London, 27. septembra. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča: Preteklo noč je britansko letalstvo ponovno izvedlo srdite napade na pristanišča v severni Franciji in na zbirališča nemških prevoznih ladij ob obali Rokavskega preliva in v Kielu. Bombardiralo je tudi vodne poti v Nemčiji.

Nemška poročila

Berlin, 27. septembra. AA. DNB: Ponoči so nad Belgijo in Nizozemsko letela angleška letala in metala bombe v glavnem ob obali. Bombe so padale v vodo ali pa na njive in niso napravile nobene škode. Protiletalsko topništvo je na meji Nemčije zavrnilo poskus angleških letal, ki so hotela prodreti v Nemčijo.

Vojna v Afriki

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 27. sept. AA. Stefani: Italijansko poročilo št. 112 se glasi: Delovanje oglednih patrolj v Severni Afriki. Pri napadu sovražnikovih letal na naše čete in na Sollum je bomba rnila neko osebo. Ugotovljeno je, da je letalo, o katerem pravi večrajšje poročilo, da smo ga zbili, uničeno.

Naši bombniki so napadli Haifo in pristanišča skladišča petroleja, vojaška skladišča v zlati nišču in železniške naprave. Neko drugo naše

letalo je pa metalo bombe srednjega kalibra na sovražnika ob bregovih reke Atbare (Sudan).

Sovražnikove letalske bombe na Hargeiso, Berbero, Džigigo, Agordat in Guro so rani le samo dve osebi in povzročile le neznatno gmotno škodo. V Metineju je našlo smrt šest ljudi, ranjenih je pa bilo 25, skoraj sami domačini. Naše protiletalsko topništvo je sestrelilo še dve sovražni letali.

»Evropa in Afrika — življenjski prostor Italije in Nemčije«

Berlin, 27. sept. AA. DNB: »Hamburger Fremden Blatt« naglaša, da obisk italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Berlinu takoj po sklepih rimskega sestanka potrjuje mnenje, da je zaradi zunanjepolitične aktivnosti držav osi nastal že odločen preokret v vojni. List pravi, da se vojna, ki se je začela zaradi bagatelne poljskega vprašanja, in ki se je po želji Anglije in Francije spremenila v evropsko vojno, razširila po vstopu Italije do Afrike in do obal Indijskega oceana. Tako je spopad dobil svetovni pomen. Zaradi svojih zmag in razširitve ozemlja razpolaga danes Nemčija in Italija z novimi možnostmi v tej smeri. Nemčija in Italija ustvarjata bodočnost, ko se borbba še vodi. Njihova politika se glasi, da sta Evropa in Afrika njun življenjski prostor. Ta politika pa vsebuje tudi odločenost, zagotoviti te meje v vsakem pogledu.

Angleška poročila

Kairo, 27. sept. AA. Reuter: Uradno poročilo glavnega štaba angleške vojske v Egiptu pravi, da včeraj ni bilo važnih dogodkov.

La Valetta, 27. sept. AA. Reuter: Sovražna lovska letala so letela včeraj nad Malto ter napadla lovska letala angleških zračnih sil. Z gotovostjo je bilo zbito eno sovražno letalo, čigar pilot se je ubil, verjetno pa še eno drugo letalo, tretje pa je bilo težko poškodovano, ker ga je zadela granata protiletalskega topa.

Kairo, 27. sept. AA. Reuter: Poročilo poveljništva angleških zračnih sil pravi, da so močne formacije angleških bombnikov napadle včeraj Tobruk, kjer so napravile resno škodo. Vsa angleška letala so se vrnila v svoja oporišča. Izvršeni so bili razni ogledniški poleti v Vzhodni Afriki in italijanski Somaliji. Učinkovito so bili bombardirani kraj Asaba, Kakfe in Berbera. V Mftemi je bil izvršen napad na sovražna letala na letališču.

Belgrajske novice

Belgrad, 27. septembra. m. Današnje »Službene novine« objavljajo pravilnik o vpisovanju in sprejemnem izpitu učencev v srednjo glasbeno šolo in pravilnik o vpisovanju slušateljev v glasbeno akademijo v Belgradu.

Prav tako je v »Službenih novinah« objavljena uredba, s katero se proglašaja Bajina Bašta za turistično mesto.

Slike iz boja proti draginji

»Jugoslovanski liste«, ki izhaja v Sarajevu, piše o meznem gibanju pekovskih pomočnikov, ki so gospodarjem predložili svoje zahteve z ozirom na naraščajočo draginjo. V tej spomenici, kjer zahtevajo povišanje plače, obljublja pekovski pomočniki poslodavcem, »da jim bodo že pomagali pri njihovem strem-ljenju, da se cene hrane povišajo...«

»Hrvatski dnevniki«, glasilo dr. Mačka, poroča o sodnijski obravnavi proti nekaterim pekom, ki so pri prodajanju kruha čudno postopali. Kupecem, ki so prihajali po »ljudski kruh« so namreč dejali, da jim črnega kruha dajo le pod pogojem, ako kupijo tudi belega: »Dam vam pol kile črnega, ako vzamete pol kile belega...«

Abbé Bethléem umrl

Velik borec proti umazanemu čitvu

Francoski listi prinašajo kratko poročilo, da je znani abbe Bethléem v starosti 72 let umrl v Perros-Guirec v Bretanji. Bil je to zelo zaslužen mož, katerega zasluge so začeli na splošno priznavati in ceniti šele danes po zloemu Francije. Vse svoje življenje je stvarno žrtvoval borbi proti umazanemu čitvu. Pariški listi so bili v povojnih letih prepričani, da je bil eden izmed pogumnih dejanj, ko je lastnorčno razmetaval in trgati umazano pornografske spise in ilustracije po pariških časopisnih kioskih in kolodvorskih knjigarnah. Bil je velik ljubitelj in ljubljene mladine in mu srce ni pripuščalo, da bi dovolil, kako oblast dopušča, da se francoska mladina v najbolj neznanih letih načrtno zastruplja z umazanijem branjem. Zbral je okrog sebe žete pogumnih fantov, ki so čestokrat šle čistiti javne knjigarne in časopisne prodajalne ter so prišle navzkriž s policijsko oblastjo, ki je — čudno — imela nalog, da v imenu nekih gnilih načel o svobodi vesti pobija in zapira mladino, ki se je borila proti strupu, zastrupljevalce pa ščitila. Tudi on sam je bil večkrat pred sodiščem, kjer se je moral zagovarjati, da je v boju za čisti mladinski naraščaj trgati in razmetaval pornografske spise in knjige. Tako borben je ostal vse do zadnjega in ga nišesar od njegovega delovanja ni moglo odvrti. Objavljal je posebno revijo »Revue des lectures« (Revija čtiva), kjer je skrbno zasledoval vsako novo objavljeno knjigo ter jo označil kot dobro ali kot slabo, kot takšno, ki jo starši lahko dajo v roke otrokom, ali kot takšno, ki jo je treba zavreči. Ko bi bila Francija še v povojni dobi imela tisoč abbejev Bethléemov, je zapisal sedaj ob njegovi smrti francoski časopis, bi ji danes ne bilo treba jokati ob razvalinah svoje domovine.

Masonstvo v prosveti

Oster napad »Vremena« na vpliv masonstva v srednjih šolah in na vseučiliščih

Belgrajsko »Vreme« objavlja dolg članek o vlogi jugoslovanske masonerie v gospodarstvu in v prosveti. »Slovenec« je s tega področja objavil že mnogo podatkov. Danes objavljamo ugotovitve belgrajskega lista, ki pravi, da je »masoneria posvetila največjo pozornost širjenju masonstva med prosvetnimi delavci, predvsem pa med srednješolskimi in vseučiliškimi profesorji, ker se je zavedala, da je od njih najbolj odvisno, kakšni bodo naši bodoči javni delavci. V zadnjih 20 letih je uspela, da je spravila pod svojo streho velik del srednješolskih profesorjev in dve tretjini vseučiliških profesorjev. Kot primer, kako so masoni svoje ljudi na prosvetnem polju potiskali naprej, navaja belgrajski list znanega knjigarnarja in založnika Geza Kohna v Belgradu. List piše, da so masoni pomagali bivšemu prodajalcu novosadskega knjigarnarja Arse Pajevića namreč Gezi Kunu, ki se je preselil v Belgrad, postal tamkaj posrbljeni Kon ter se odredil s pomočjo »nacionalno zavednih« masonov na belgrajskem vseučilišču v večkratnega milijonarja, med tem ko so nacionalni knjigarnarji, kot na primer Stajčić, Dačić, Cvijanović ali popolnoma propadli, ali pa ostali brezpomembni. — List na to pravi, da so masonska prizadevanja popolnoma uspela in da »naša vseučilišča danes vodijo stvarno masonske klike.« Za to pa se tudi ni treba čuditi — piše »Vreme«, da vseučiliški naraščaj ni na

tisti višini, na kateri bi se moral nahajati. Ni treba se čuditi čudnemu pojavu, da so bili nemiri na belgrajski in tudi na drugih univerzah tako pogosti. Ni treba se čuditi, če je potemtakem velik del vseučiliškega dijaštva prešel v komunizem. Na podlagi teh dejstev prihaja belgrajski list do zaključka, da je »čiščenje masonov z naših vseučilišč treba začeti takoj in da je to delo neodložljivo.«

Masoni in Judje so krivi neznosnih razmer v Vojvodini

Belgrajsko »Vreme« v svojem boju proti masonom postavlja tudi vprašanje narodnostne nezavednosti in Vojvodini. List piše med drugim: »Leta in leta že vpijemo in se pritožujemo, da Vojvodina ni zadosti nacionalno zavedna in kako po vsej Vojvodini judovstvo poži ga po vsem našem javnem življenju. To je resnica! Toda kako naj pa bo drugače, če pa so masoni, skriti pod plaščem judovskih kompjanonov, sedli v sokolstvo, v srbsko presvetno Matico, po gimnazijah in vseh kulturnih in socialnih ustanovah, ki bi morale postati naša mrtva straža na severni meji. Judje v gospodarstvu, masoni v prosveti so v zadnjih 20 letih napravili večja pustošenja, kakor tujec v 50 letih predvojnje zgodovine. To je masonsko delo, spomenik krščenih spekulativ in trgovcev z narodnimi ideali.

prostorih hrvatskega sabora. Posvetovanja posameznih skupin bodo trajala po en dan. Ker so glavni razgovori namenjeni gospodarskim vprašanjem, so skupine sestavljene tako, da predstavljajo posamezna področja. Na koncu bo skupna seja in znak manifestacije in zaupanja dr. Mačka, na kateri bo izdana tudi resolucija. Poseben pomen tem konferencam pripisujejo tudi zaradi tega, ker se jih bodo poleg senatorjev in poslancev HSS udeležili tudi poslanci SDS.

Zagreb, 27. sept. b. Davi je prisel iz Belgrada dr. Vlado Maček v spremstvu ministra Barje Smoljana in kabinetnega šefa Odliča. Dr. Maček je imel daljšo konferenco z banom dr. Suhašičem. Danes bo dr. Maček obiskal tudi prveke SDS ter bo imel z ministrom za socialno politiko Budisavljevičem, katerega prihod pričakuje, daljšo konferenco.

Osebnosti

Belgrad, 27. septembra. m. S kraljevim ukazom je postavljen za zdravstvenega svetnika na polikliniki Higijenskega zavoda v Ljubljani dr. Reiner Bassin. — Za banskega svetnika kralj. ban. uprave v Ljubljani pa Ivan Legat.

Belgrad, 27. septembra. m. Z odlokom ministrstva za trgovino in industrijo je premečen iz Novega Sada na oddelek kontrole mer v Celju Evgen Brašel.

Madžarski kmetijski minister v Belgradu

Belgrad, 27. sept. m. Jutri, v soboto, dopotuje v Belgrad madžarski kmetijski minister grof Mihajlo Teley, ki obišče našega kmetijskega ministra dr. Čubriloviča. Minister grof Teley bo ostal v Jugoslaviji dva dni. Takoj po prihodu v Belgrad se bo minister grof Teley odpeljal v hotel »Srbski kralj«, kjer so zanj pripravljeni prostori. Dopoldne ob 10 se bo najprej vpisal v dvorsko knjigo v maršalatu dvora, ob pol 11 bo pa obiskal madžarsko vojaško pokopališče, kjer bo položil venec Po povratku s pokopališča bo grof Teley obiskal našega zunanjega ministra dr. Cincar-Markoviča, nato pa kmetijskega ministra dr. Čubriloviča. Po obisku dr. Čubriloviča se bo

odpeljal na Avalo, kjer bo položil venec na grob neznanega vojaka Na Avali ba na čast ministru Teleyju prirejeno tudi slavnostno koso, popoldne pa bo v madžarskem poslaništvu čajanka. Zvečer priredi kmetijski minister dr. Čubrilovič na čast svojemu gostu slavnostno večerjo v hotelu »Srbski kralj«. V nedeljo potuje madžarski minister v spremstvu našega kmetijskega ministra v Niš, kjer bo obiskal kmetijsko razstavo, ki jo bodo odprli jutri. V nedeljo popoldne bo madžarski kmetijski minister obiskal v Nišu predsednika vlade g. Cvetkoviča, nakar se bo z večernim vlakom vrnil v Budimpešto.

»Hrvatsko narodno zastopstvo« prihaja v Zagreb

Zagreb, 27. sept. b. Danes so pričeli prihajati v Zagreb hrvatski narodni poslanci iz vseh krajev, ki se bodo udeležili konferenc v soboto, nedeljo in ponedeljek. Prvo posvetovanje bo jutri v

Gospodarstvo

Kje so vzroki druginje

IV. Naša politika cen doslej in v bodoče

Lani, ko se je začela vojna, so bile cene naših kmetijskih pridelkov zelo nizke. Seveda je treba reči, da so bile v prejšnjih letih še nižje, tako da je bilo lansko stanje v primeri s prejšnjimi leti neprimerno boljše. Če vzamemo cene predmetov, katere kmet prodaja (pripominjamo, da velja ta račun predvsem za kmetu v žitornih pokrajinah države) v letu 1937, so te cene dosegle leta 1939 meseca junija 118.63, to se pravi, da so v primeri z letom 1937 narasle za 18.63%. Nasprotno pa so se od 1937 do junija 1939 cene proizvodov, katere kmet kupuje, zvišale samo za 1.45%, tako da je nastopilo že izboljšanje, vendar je treba pomisliti, kako nizka raven cen je bila ravno v prejšnjih letih v škodo kmeta.

Zaradi nizkega stanja cen kmetijskih proizvodov je šla politika merodajnih faktorjev za tem, da bi se te cene dvignile na primerno višino in je tudi državna politika glede cen ob uveljavljanju uredbe o pobližanju druginje in brezvestne spekulacije septembra lanskega leta cene kmetijskih pridelkov pustile neomejeno se razvijati. Razmere so pokazale, da so tudi cene kmetijskih pridelkov v zvezi z razvojem cen ostalih pridelkov in da se ravno tudi na cene industrijskih in drugih predmetov, katere mora kmet kupovati. Da ne bi s te strani, t. j. zaradi višjih cen industrijskih izdelkov nastal motiv za zvišanje kmetijskih cen, je bila tudi uveljavljena uredba o nadzoru cen februarja meseca, ki je imela seveda tudi namen preprečiti izkoriščanje sedanjih časov in razmer po industriji in trgovini. Seznam predmetov, ki so prišli pod nadzor cen, je bil vedno večji, prednjačili pa so zopet Hrvati, ki imajo še danes bolj široko kontrolo cen kot v ostali državi. Z uvedbo nadzora nad cenami industrijskih izdelkov in cen, ki se tvorijo v obrti in v trgovini, pa smo zajeli samo drugotno tvoritev cen, ki je bila še vedno odvisna od prvotnih cen, ki so večinoma izhajale iz domače kmetijske proizvodnje, oz. so se cene tvorile dejansko v inozemstvu, odkoder je prihajalo k nam blago ali v obliki surovin ali polsurovin ali izdelkov.

Toda vse nadzorstvo cen ni moglo preprečiti dvigovanja cen, ker so pač narasli proizvodni stroški, ki čemur je še krepko pomagala državna finančna politika, ki je dovoljevala vse nove in povečane davčne obremenitve prevalečati na potrošnika. Imelo pa je nadzorstvo vključ vsemu svoj pomen in uspeh. Uspeh je zlasti v tem, da smo dobili vpogled v tvoritev cen in videli, kaj se da napraviti. Praktično pa je bil največji pomen v tem, da je nadzorstvo cen pregledalo stroške v kalkulacijah in ni vedno dovoljevalo zvišanja cen v zahtevani višini, temveč je marsikje prihranilo lepe denarje konzumentu.

V takih razmerah nas je doletela slaba letina, kateri se je pridružila še povečana potrošnja, izzvana po nekaterih važnih faktorjih

v državi, na katere tudi seveda nismo mogli imeti vpliva, poleg tega pa je še prihajalo povpraševanje sunkoma na trg, tako da se je zmeda le še povečala. Da se ne bi začela nevarna tekma med cenami in dohodki, ki bi privledli vse naše gospodarstvo v stanje, iz katerega bi bilo težko najti izhod, so začeli tudi merodajni faktorji misliti na splošno maksimiranje cen. To se pravi, da bi bile maksimirane tudi cene kmetijskih pridelkov. Proti temu ne more imeti nihče nič, gre le za višino, na kateri bi bile maksimirane vse cene. Kmet je zainteresiran na višini cen predmetov, katere kupuje, pasivni kraji in meščani pa so zainteresirani na višini cen kmetijskih pridelkov, katere morajo odkupovati. Ker so bile cene kmetijskih pridelkov nizke ob začetku vojne in ker je bila zaradi tega kupna moč kmeta prenizka, je prav, če ne vzamemo predvojne razmerja cen kmetijskih in drugih proizvodov, temveč naj to razmerje služi le za podlago, ki naj bi se korigirala v tem smislu, da naj bi se izbralo ugodnejše razmerje za cene kmetijskih proizvodov. Seveda se ne sme ustalitev cen izvršiti na previsoki višini, tako da bi se življenjski standard našega delavstva moral občutno znižati. To se pravi, da ne smemo spraviti v nered vsega ostalega razmerja cen, temveč ga organizirano izboljševati v korist onim pogostim, ki si tega niso mogli storiti, pa so tega potrebni zaradi splošne koristi.

Seveda pa s samim maksimiranjem cen še ni storjeno vse. Lahko se nam zgodi, kot se nam je zgodilo najprej s staro pšenico in koruzo, potem pa v začetku tudi z novo pšenico, da blaga tudi po maksimiranih cenah ne bo na trg, ker bodo pač lastniki smatrali, da jim ta cena ne odgovarja. Tu je naloga državne politike, da poseže vmes z gospodarskimi sredstvi, t. j. da država postane najvažnejši, odn. edini kupec in potem dirigira trg.

Maksimalne cene tudi niso vedno in povsod dobre. Če se n. pr. tega poslužimo pri predmetu, katerega je dovolj na trgu, potem bomo dobili to, da bodo maksimalne cene dejansko previsoke, ker se jih bo trg krčevito držal, če pa obstoja tendenca gibanja cen navzgor, potem imajo maksimalne cene svoj smisel. Maksimalne cene tudi niso dobre v onih panogah, kjer je oster konkurenčni boj povzročal, da se je blago dobilo lahko po zelo različnih cenah. Na takem trgu se kaj lahko zgodi, da gredo vsi gor s cenami tja do maksimalno predpisane višine in tako nastajajo za one, ki lahko prodajajo z večjimi dobički, dobički, ki dejansko niso upravičeni, saj so jih dosegli z državno pomočjo, ko so lahko izkoristili maksimiranje cen. Vemo, da je težko za vsakega posebej določiti primerno najvišjo ceno, toda so še druga sredstva, ki lahko izprajo dobiček, ki bi na ta način nastal. Seveda je potreben v ta namen veliko boljši aparat, kot ga pa imamo pri nas.

Vzemimo obrestovanje obratnega kapitala.

Znano je vsem, da mora kmet plačevati za kratkoročen kredit celo pri zadnji najmanj 8% obresti. Tega rabi za nabavo raznih proizvodnih sredstev, ki jih večinoma kupuje na kredit in jih plačuje šele jeseni, ko proda svoje pridelke. Kadar bo pa kmet mogel dobiti brezobrestni kredit za obratni kapital, takrat ne bomo več te postavke vnašali v račun proizvodnih stroškov.

Drugo je potem obrestovanje zemljiškega kapitala. Gotovo ni pravilno, da se gleda na kmetijsko gospodarstvo z drugimi očmi kot na ostale gospodarske panoge. Za zemljiški kapital se povsod računajo 5% obresti. Pokazalo se je pa pri krompirju, da znašajo le 1.69%. Če upoštevamo, da ne smemo v enaki meri obremenjevati vseh kultur, kje naj potem kmet vzame denar, ki ga mora v resnici plačevati za obresti svojih dolgov? Ali mar pri drugih kulturah, ki so še manj rentabilne kot krompir? Sicer pa brez ozira na to kalkulacija ne bi bila več pravilna, če pri današnjem gospodarskem sistemu tega ne bi upoštevali.

Ko je Privilegirana agrarna banka prevzela kmetijske dolge, se je pokazalo, da je slovenski kmet zadolžen za okrog 1 milijardo dinarjev. Samo od te milijarde plačuje letno okrog 50 milijonov dinarjev obresti. Po našem računu o proizvodnih stroških znaša stvarna letna renta pri krompirju 1.69%. Vemo pa, da pri drugih kulturah niti te rente ne dosežemo. Če pa vzamemo na splošno le 1% rento, potem znaša od 320.000 ha obdelane zemlje 64 milijonov dinarjev. Iz tega vidimo, da je to skoraj ista vsota, ki jo mora kmet v resnici plačevati vsako leto na obrestih.

Na čem se torej ruši moja kalkulacija? Težava je samo v tem, da nismo navajeni pri kmetijskih pridelkih na isti način računati kot drugje. Je pa edino pošteno, da se vzame za vse isto merilo. Kako naj sicer kmet napreduje? Vsak napredek je nemogoče, če kmet nima najnujnejšega kapitala za potrebne investicije.

Pisec trdi, da so tudi druge postavke več ali manj neutemeljene. Poglejmo, v koliko od govarja ta trditve resnici. Delovne dni smo računali po 26 din. Kdo, od nekmetijskih stanov, bi hotel danes delati na kmetiji po 14—16 ur za 26 dinarjev? Zato tudi primanjkuje danes kmetičkih delavcev. Kmet jih boljše ne more plačati, ker dela sam na svojem gospodarstvu za še nižjo dnevno. Da nizko cenimo vrednost delovnega dneva, tega pisec ni opazil. Če bi imeli namen podajati neko fiktivno kalkulacijo, bi tu šli višje, brez bojazni, da bi nam mogel kdo ugovarjati.

Drugo je semenski krompir. Računali smo ga po 1.50 din. To je najlepši krompir, ki mora biti popolnoma zdrav, dobro odbran in posebno skrbno shranjen preko zime. Ta krompir je vedno dražji od navadnega. Če že ne vsako, pa vsaj vsako drugo leto kmet menjava, t. j. kupuje semenski krompir. Letos ga je malokdo dobil izpod 2 din. Samo preko Kmetijske zadruge v Kranju so kmetovali letos kupili preko 60 vagonov semenskega krompirja po 2.15 do 2.40 din. Tudi tega pisec ni opazil. Ze ta razlika bi nam pokrila one obresti, za katere pravi, da niso utemeljene, za kar sem pa že prej brez ozira na to, dokazal, da nima prav.

Edino, za kar sem pričakoval, da bo kdo ugovarjal, je pridelek 60 q na 1 ha. Temu ali onemu se bo zdel morda nizek. Tudi mi vemo, da je letos pridelala na pr. Kmetijska šola na Grmu preko 100 q krompirja na 1 ha, seveda ne brez

umetnih gnojil. Tudi marsikateri kmet je dosegel tak ali še večji pridelek. Za ogromno večino naših kmetov pa letos odgovarja postavka 60 q. Zanesljive podatke imamo, da je bil letos pridelek pri posameznikih celo nižji.

Pisec zavrača dalje take kalkulacije na splošno. Zakaj se pa takrat ne zavračajo, kadar jih predlagajo tovarne pri določanju cen, na primer modri galici ali umetnim gnojilom ali drugim predmetom? Kaj naj potem služi za orientacijo, če ne kalkulacija? Koliko odstotkov naj vnesemo v kalkulacijo za zmanjšanje proizvodnih stroškov, upoštevajoč pri tem celoto kot predlaga pisec. Kalkulacije ne moremo na drug način napraviti, kot da postavimo na eno stran proizvodnje stroške, na drugo pa dohodke.

Brez dvoma je tudi kmet za pravično maksimiranje cen vseh predmetov. Toda ne na način, kot ga predlaga pisec, naj se vzame za osnovo kar predvojno razmerje. Predvojne nizke cene kmetijskim pridelkom so bile posledica velike gospodarske krize, ki je ravno kmetijsko proizvodnjo najhujše prizadela. Načem navajati tu sramotno nizkih cen, ki so jih v razmerju z industrijskimi izdelki imeli kmetički pridelki v nekaterih letih pred vojno. To razmerje se torej nikakor ne more vzeti za osnovo, ker je krivično. Takrat so določali ceno pač drugi momenti, če pa oblast določa cene, si pa nikakor ne more postaviti za osnovo tako krivično razmerje med cenami, kot je bilo pred vojno. Za osnovo naj se vzamejo proizvodni stroški. Oblast ima vse možnosti, da te račune kontrolira. Pri končnem določanju cen pa lahko upošteva interese celote, kot predlaga pisec, vendar ne samo takrat, kadar so v vprašanju kmetijski pridelki.

Pred razpisom notranjega posojila

Iz Belgrada poroča »Jutarnji list«, da bo znala vsota novega notranjega posojila okoli 4 do 5 milijard dinarjev in bo radi tega še konferenca zastopnikov denarnih zavodov iz vse države. V zvezi s tem je važna vest, ki jo prinaša belgijski »Jugoslovanek«, da bo to posojilo izvedeno s pomočjo naših denarnih zavodov, kot je bil izveden vpis 7% investicijskega posojila leta 1921. Namen merodajnih faktorjev je torej pristopiti direktni emisiji novega notranjega posojila. Nadalje pravijo te vesti, da se to vprašanje ne bo več zavlačevalo in pričakovati, da bodo vsi zakoniti ukrepi v zvezi s tem pripravljeni najkasneje do 10. oktobra 1940.

Naša rudarska in topilniška proizvodnja

V mesecu avgustu je znašala naša rudarska proizvodnja (v oklepajih podatki za julij): črni premog 33.275 (30.731) ton, rjavi premog 448.592 (445.585) ton, lignit 134.928 (136.518) ton, nafta 99 (89) ton, železna ruda 57.051 (77.728), kromova ruda 7.239 (6.951), boksit 35.052 (33.193), pirit 13.323 (10.842) ton, bakrena ruda 87.751 (73.605) svinčeno-cinkova ruda 65.656 (60.719) ton, antimonova ruda 2.125 (2.262), magnezit 6.026 (6.205) ton, zemeljski plin 321.338 (275.841) m³, slana voda 453.020 (488.467) hl.

Topilniška proizvodnja pa je dala naslednje rezultate: železo 8.239 (7.895) ton, baker 3.126 (2.883), elektrolitični baker 753 (1.088) ton, svinče 2.553 (2.827) ton, cink 399 (467) ton, zlato 79.3 (78.96) kg in srebro 232.16 (130.17) kilogramov.

Pogajanja z Bolgarijo. Te dni potujeta v Sofijo g. Ljubliša Mikš, viceguverner Narodne banke, in g. Kosta Ljubisavljevič, ravnatelj deviznega ravnotežja Narodne banke, da se pogajata z merodajnimi bolgarskimi oblastmi glede rešitve nekaterih finančnih in trgovskih vprašanj, ki so v zvezi z našo trgovino z Bolgarijo.

Cene nove masti. Kr. banska uprava — referat za kontrolo cen — je odobril tele cene masti na debelo: Andrašič, Kranj, za mast trdke Gavrilovič 25.30 za 1 kg netto; Karl Schmidt, Maribor, za mast trdke Herz 24 din za 1 kg netto; Wagg Victor Celje, za mast trdke Gavrilovič 25.30 din za 1 kg netto; Zangger Franc, Celje, za mast trdke Gavrilovič 25.30 din za 1 kg netto.

Jesensko licenciranje bikov bo v kranjskem okraju po naslednjem vrstnem redu: V torek, dne 8. oktobra ob 7 zjutraj v Smledniku pri občini za ves okoliš občine; istega dne ob 9 dopoldne v Mavčičah na običajnem mestu; istega dne ob 11 dopoldne v Stražišču na dvorišču gostilne Rozman; istega dne ob 14 v Besnici pred občinskim domom in istega dne ob 16 na Primorskem na običajnem mestu za ves okoliš občine Kranj. — V sredo, dne 9. oktobra ob 7 dopoldne v Srednji vasi na običajnem mestu za severozapadni in srednji del občine Senču; istega dne ob 9 dopoldne v Velosovem ob kozolcu pri Goldmanu za severovzhodni del občine Senčur; istega dne ob 10. dopoldne v Cerkljah na sejmišču za celo občino Cerklje; istega dne ob 12 dopoldne v Voklem pri Šparovcu za vasi Voklo, Voglje, Bebačevo in Hraštje. — V četrtek, dne 10. oktobra ob 7 zjutraj v Predosljah pred občinskim uradom; istega dne ob 9 dopoldne v Predvoru na običajnem mestu za celo občino razen Kokre; istega dne ob 10 dopoldne v Kokri pri Povšnarju za faro Kokra; istega dne ob 12 dopoldne na Jezerskem za celo občino Jezersko. — V soboto, dne 12. oktobra ob 7 zjutraj v Naklem na običajnem mestu za celo občino; istega dne ob 10 dopoldne v Križah na Pristavi na običajnem mestu za občino Križe, Kovor, Sv. Ana, Sv. Katarina in Tržič; istega dne ob 14 na Golniku na običajnem mestu za občino Golnik.

Borze

Dne 27. septembra 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 1,919.466 din, na belgijski 4,476.000 din. V efektih je bilo prometa na belgijski borzi 307.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt 178.27—181.47
Newyork 100 dolarjev 4425.00—4485.—
Zeneva 100 frankov 1012.96—1022.96

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt 220.46—223.66
Newyork 100 dolarjev 5480.00—5520.—
Zeneva 100 frankov 1251.75—1266.75

Pred otvoritvijo operne sezone

V času ko živi velik del sveta v znamenju sovraštva in pa uničevanja, začnemo obe naši gledališki sezono z deli, ki vsebujejo v svojem miselnem jedru močno pravno protitež. Obe deli sta visoki pesmi ljubezni in zvestobe: Shakespearjeva tragedija »Romeo in Julija« in pa Beethovnov »Fidelio«. Dejstvo, da nam dajeta naši gledališči v tem času dela, ki usmerjajo človeka v drug svet, kaže razumevanje vodstva za duhovne potrebe današnjih dni.

Clovečanska misel, ki jo je rodila francoska revolucija, je prinesla tedanji Evropi močan duhovni preporod. Tudi v Beethovnu kot človeku in skladatelju, je našla močan odziv. Pod dojmom te misli je nastala njegova edina opera »Fidelio«. Ko mu je predlagal lastnik nekega dunajskega gledališča baron Peter Braun, naj komponira opero, je Beethoven izbral izmed dveh predloženih mu besedil Bouillyjevo. Bilo je prirejeno po španski snovi z nalovom: »Leonora« ali »Zakonska ljubezna«. Sonleithner, muzikalno in znanstveno visoko naobražen mož, čigar stremiljen je po poglobitvi in npravnstveni resnobi je bila njegova značilna poteza, je delo prevedel in libreto nekoliko predelal. Beethoven ga je komponiral in 20. novembra 1805 je bila krstna predstava »Fidelio«. Delo pa ni imelo pravega uspeha, ker občinstvo Beethovnevo svojevrstnosti še ni bilo doumelo. Kasneje je Beethoven opero predelal in skrajšal in tudi libreto sta predelala najprej Breunings in kasneje Treitschke. Sele v tretji predelavi je doseglo uspeh, ki je operi utrl pot na vse odre in jo uvrstil v svetovni operni repertoar. Beethoven, ki je veljal v različnih glasbenih panogah za novotarja, se je držal v »Fidelio« že znanih muzikalnih poti. Vendar pa je dala njegova odmaknjenost od vsakdanosti in njegova vzvišenost nad teatraliko operi svojevrstno obliko. Njegov zanos, ki ga lahko imenujemo že ekstazo, se kaže v njegovih glasbenih invencijah v močni notranji razgibanosti, ki pa je prelita v glasbo, polno umirne moči. Zasedba orkestra je ista kakor pri Mozartu. Kar pa razlikuje Beethovna od njega, je simfonična gradnja dela. Iz ene teme ali motiva je izpeljal po simfonično-dramatskih zakonih cele prizore. Tako tematično delo pa zahteva, da imajo orkester in pevski parti enako važen pomen. Zato je govorica orkestra v »Fidelio« prav tako važna, kakor petje. Od štirih nvertur, ki jih je komponiral Beethoven za to delo, igrajo največkrat e-durovo, ki je po svoji vsebini lažjega značaja in ne slika celotnega dogajanja opere in njene osnovne misli, temveč uvaja v prvi lahkotni prizor med Jaquinom in Marcelino. Režiser Ciril Debevec in dirigent dr. Svare sta se odločila za uverturo v c-duru, ki je mnogo resnejša in podaja sintezo Leonorinega značaja in vseh njenih čustev, ki jo navdajajo v teku dejanja, tako da predstavlja simfonično pesnitev »Leonora« in je glasbeno zaključena celota zase. Posebnosti opere so prizori v prozi brez glasbene spremljave, ki vsebinsko vežejo posamezne pevske točke.

Naslovno partijo bo pela novoangažirana članica Tea Laboševa, absolventka zagrebške »Muzičke Akademije«, ki je nastopala z uspehom v zagrebški Operi in v Ljubljani. Florestana bo pel Franc, četjara Rocca — Betetto, ki je pel to partijo z velikim uspehom v Nemčiji, dona Pizzara bo podal novoangažirani baritonist Boris Popov, Marcelino — Ribičeva, Jaquina — Sladolej, ministr pa Lupša.

To delo zapuša v poslušalcu zaradi močnih poudarkov človeškega trpljenja, povzročene po tiraniji in krivici in zaradi čustvenih zanosov, izredno globok dojem.

Opero je režiral Ciril Debevec. Glasbeno vodstvo pa je v rokah dirigenta dr. Svare.

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 1 marka 14.70—14.90

Zagreb — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 60.— denar

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem 59.65—60.35 denar

Sofija 100 din 92.— blago

Curih. Pariz 9.875, London 17.15, Newyork 43.7, Milan 22.10, Madrid 40, Berlin 175.35.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 436—439

v Zagrebu 437—439

v Belgradu 437—438

Ljubljana. Drž. papirji: 7% inv. pos. 99 denar, agrarji 52—53, voj. šk. pr. 436—439, begl. obvez. 76.50—77.50, dalm. agr. 69—70, 8% Bler. pos. 99 do 100, 7% Bler. pos. 94 denar, 7% pos. Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. pos. 94 denar. — Delnice: Trboveljska 300—301, Kranjska industrijska družba 148 denar.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 97 denar, agrarji 51 denar, voj. šk. pr. 437—439, begl. obvez. 76.50—77.50, dalm. agr. 70.50 blago, 6% šum. obvez. 70 blago, 4% sev. agr. 51.50 denar, 6% Bler. pos. 99—100, 7% Bler. pos. 95 denar, 7% pos. Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. pos. 92 denar. — Delnice: Priv. agr. banka 192 denar, Trboveljska 300 denar, Gutmann 45—51, Sladk. tov. Bečker 600 denar, Ss. livarna 205 denar, Isis 35 denar, Oceanie 550 denar, Jadr. plova 400 denar.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 99.50 denar (100, 99.50), agrarji 53 denar, voj. šk. pr. 437 do 438 (437.25—438), begl. obvez. 76.50—77 (76.50), dalm. agr. 68.75—69.25 (69), 6% šum. obvez. 69 denar, 4% sev. agr. 53 denar, 8% Bler. pos. 99 do 100, 7% Bler. pos. 94—95, 7% pos. Drž. hip. banke 102 denar. — Delnice: Priv. agr. banka 199 denar.

21tni trg

Novi Sad in Sombor. Borzi danes nista poslovali.

Za dobro voljo

Zaljevka

»Ljudje vendar pravijo, da te je Karel zato vzel, da bi lahko dolge poravnale.« — »To je že nesramno! Na plačilo dolgov Karel sploh ne misli.«

Inž. Suhadole Jože, tajnik Kmetijske zbornice:

Višina cen in njih utemeljitev

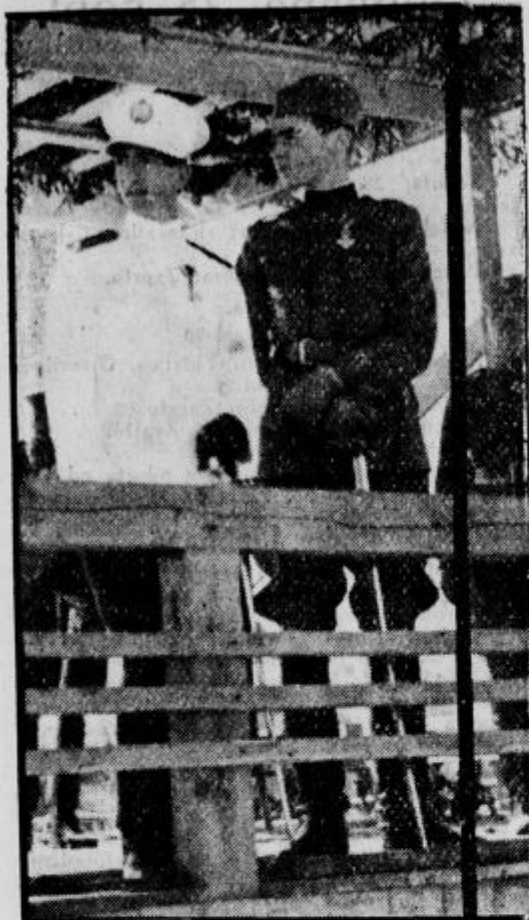
Pod tem naslovom zavrača g. X v »Slovenec« dne 24. t. m. kot nerealno sliko o proizvodnih stroških za krompir, ki sem jo podal v nedeljskem »Slovenec« dne 22. t. m. Nimam namena polemizirati s piscem tega članka, moram pa reagirati na njegove trditve. Pravi, da se po moji kalkulaciji da utemeljiti vsaka cena in da bi se po moji metodi mogli proizvodni stroški krompirja poljubno dvigniti in utemeljevati. To trditev skuša podkrepiti z dvema postavkama iz tega računa, za katere pravi, da nista stvarni. Pravi, da je povezan s podeželjem s trdnostmi vezmi ko z mestom, česar mi ne oporekam. Zdi se mi pa, da nima pravega vpogleda v naša kmetijska gospodarstva. Trdno sem prepričan, da ima najboljši namen presojati zadevo stvarno, tudi mi nikakor ne očitam, da je nasprotnik kmetijskega stanu, če zavrača tako kalkulacijo. Nasprotno pa trdim, da ima kmet pravico do take kalkulacije tako dolgo, dokler vsi drugi stanovi tako kalkulirajo.

Pisec trdi, da najde cena krompirju svojo utemeljitev samo v ceni koruze in pšenice, vse druge trditve pa da niso resnične. To drži samo, če se postavimo na stališče, da smejo vsi drugi stanovi določati cene svojim proizvodom na osnovi proizvodnih stroškov, le pri kmetu bi morali ta način zavrniti. Iz kakšnih razlogov? Ali mar zato, da naj kmet kot manjvreden pač nosi vedno breme vseh gospodarskih motenj? Če hočemo določiti pravično ceno nekemu predmetu, moramo nujno upoštevati proizvodne stroške.

Z dvema postavkama hoče postaviti mojo kalkulacijo na glavo, češ da sta fiktivni. To je postavka »gnojenje« in postavka »obrestovanje kapitala«. Vzemimo najprej gnojenje. Pisec pravi, da bi bil vreden hlevski gnoj v Sloveniji okrog 500 milijonov dinarjev, če bi gnojili vsakemu ha obdelane zemlje z gnojem za 1610 din. Moral bi vedeti, da je v resnici vreden še več. Drugo, česar ni upošteval, je to, da je krompir kultura, ki zahteva največ gnoja. Dalje pravi, da bi mogli to postavko povečati še za 100%, ne da bi mogel kdo te dokaze demantirati, češ da gnoj »po večini ne pride na trg in da nima tržne cene. Iz kmetijskega knjigovodstva, ki ga vodi preko Kmetijske zbornice okrog 150 kmetov, je razvidno, da kmetje često kupujejo gnoj. Najnižja cena, po kateri so kmetje plačevali gnoj, je 7 din za 100 kg. Da pa ni večjega prometa z gnojem, je vzrok v tem, ker ga malo kdo hoče prodati. Kupi pa za vsak dober kmet rad po 7 din sto, samo če ga dobi.

Mi smo računali, da gnojijo kmetje s hlevskim gnojem krompirju povprečno 800 q na 1 ha. (Zanesljive podatke pa imamo, da gre za množina, praktično pri nas tudi 700q.) — Torej 300 q po 7 din je 2100 din. Računamo, da izkoristi krompir od tega gnoja tri četrtine gnojilne vrednosti, potem znaša to 1575 din; 35 din računamo še za lesni pepel kot kalijevo gnojilo, s katerim večina naših kmetov potresa krompir. Na ta način smo dobili našo postavko za gnojenje 1610 din, ki je torej popolnoma realna in ni vzeta iz zraka ali približno, kot pisec misli. Niti govora ni o kaki fiktivnosti, ampak to je najmanjši znesek, ki ga moramo vzeti, da se lahko govorimo o stvarnosti.

Druga postavka, o kateri pravi pisec, da je fiktivna, je obrestovanje kapitala.

Ljubljana, v septembru.
Vremenske razmere v letošnjem poletju so bile zelo slabe in zemlja je le slabo mogla poplatiti trud, ki je bil letos v tako čudnih razmerah vložen v dela na poljih, v vinogradih in sadovnjakih. Mnogo delovnih moči je bilo letos odtegnjenih delom na polju, prav tako pa je primanjkovalo za dela tudi vprežne živine.
Mesta in naselja je zato obenem z naraščanjem nerednih razmer na živilskem trgu zajemala

Kralj Peter II. na vojaških vajah

V okolici Belgrada so bile te dni velike vojaške vaje, ki se je udeležil tudi kralj Peter II. v družbi kneza Aleksandra v spremstvu vojnega ministra generala g. Milana Nedića ter kraljevega guvernerja generala gosp. Petra Kosića.

Na desni sliki vidimo kralja Petra, ki z odra opazuje gibanje čet. Spodnja slika pa nam kaže, kako z moderno urejenimi gumijastimi splavi vojaštvo spravlja topništvo čez Savo.

40 letnica posvečenja cerkve Marije Pomagaj na Brezjah

Dne 6. oktobra na rožnovensko nedeljo bo minilo štirideset let odkar je Nj. Em. kardinal Jakob Missia posvetil cerkev na Brezjah. Ob tej priliki vabimo pobožne vernike iz cele Slovenije, da se udeležijo te svečane proslave.

Spored: V soboto, dne 5. oktobra bodo ob pol 8 slovesne litanije MB z ljudskim petjem in nato ob lepem vremenu rimska procesija s prižganimi svečami. Vodi prevzvišeni gospod škof dr. Rožman.

V nedeljo — rožnovenska — dne 6. oktobra bodo od 4 naprej sv. maše, ob 7 sv. maša pred izpostavljenim sv. R. T. s pridigo. Ob 10 slavnostni govor g. škofa, nato pontifikalna sv. maša ob asistenci gg. kanonikov.

Za prejem sv. zakramenta bo vse poskrbljeno.

O pouku prostih predmetov na srednjih šolah

(Konec.)

Kakor na klasičnem bodo tudi na realnem tipu jeziki kot prosti predmeti imeli važno mesto. Marsikateri nadarjeni »realnogimnazijec« bi prav lahko dopolnil svojo izobrazbo v klasični smeri s tem, da bi se učil grščine. To možnost ima sicer tudi sedaj, pa jo, kakor slišim, slabo izrablja. Kdo bi se čudil. Saj se pri živem jeziku v sedanjih razmerah volja uplahne, dasi je njegova korist neprimerno bolj očitna. Čeprav je realnogimnazijec glede živih jezikov na boljšem kakor klasič, bo vendarle tudi rad posegel po tretjem živem jeziku. Velja isto, kar sem rekel zgoraj: naj porabi priliko! Take ne bo več imel.

Izmed drugih predmetov, ki bi se utegnili neobvezno poučevati, naj omenim še petje, risanje in stenografijo, s čimer pa nočem reči, da bodi s tem njih število zaključeno. O petju kot prostem predmetu je že pisal prof. M. Tomc. Tudi on je obžaloval, da se petje, tu je mislil pač predvsem osnove glasbene teorije, ne more v sedanjih razmerah dovolj uveljaviti. Res imajo dijaki v Ljubljani, Mariboru in v Celju pri rokah šole, da se lahko uče glasbe teoretično in praktično zunaj gimnazije. Kaj pa drugod? Pa tudi tam, kjer take šole so, mora dijak plačevati šolnino, ki jo zmora samo premožni. Za risanje velja popolnoma isto, samo da si mladi risar neprimerno težje najde pouk zunaj svojega zavoda kakor pa tisti, ki se zanima za glasbo. Znanje stenografije je dostikrat izobražencu kar potrebno. Da bi se je pa šel učiti, ko je že v službi? Ze, pa jih je malo! In še manj je takih, ki se je res nauče. Saj vemo, kako je z zakasnelimi učenci. Rad bi, začne se, začne, kmalu pa iz tega ali onega vzroka obtiči in neha. Kako pa naj bi se pouk prostih predmetov uredil, da bi prinašal koristi, ki si jih od njega

želimo? V splošnem velja, da bi bilo treba zavzeti do njih dosedanjemu prav nasprotno stališče. Celotni naš šolski aparat se mora zanje zavzeti, ne pa jih ignorirati. Vse stopnje šolske uprave naj bi k svojem poslovnomu spraševanju vesti dostavile vprašanje, kako so se brigale za proste predmete. Brez tega ne bo nič! Na vprašanje, kaj bi bilo treba praktično ukreniti, je pa mogočih več odgovorov. Zdi se mi, da bi bila najboljša rešitev tista, ki bi dala neobveznim predmetom resnost in veljavo obveznih, kljub temu, da bi jih obdržala zunaj obveznega kanona. Na klasični gimnaziji naj bi se n. pr. učenec smel na določeni stopnji oprijeti enega ali celo dveh prostih predmetov (moderni jezik in petje ali risanje, stenografija in pod.). Neobvezna snov pa bi se učila po predpisnem načrtu, ki bi n. pr. za jezik odgovarjal načrtu, po katerem se uči drugi moderni jezik na realni gimnaziji. Seveda ne bi bilo pametno začenjati na stopnji, kjer sedaj učenec začneja z grščino, pa tudi potrebno ne bi bilo. Za jezike, ki bi prišli v poštev (ital., franc., angl., rušč.) ima dijak klasične gimnazije že itak podlago, ki je nikakor ne smemo podcenjevati. Ker bi se pač javljali le boljši dijaki, sem prepričan, da bi v štirih letih dosegli znanje, ki si ga pridobi povprečni dijak v drugem modernem jeziku na realni gimnaziji. Zato bi jim pa šle tudi iste pravice kakor onim: ocena v zrelostnem spričevalu in eventuelno tudi pravica, da ga izberejo namesto prvega živega jezika za zrelostni izpit. Prav isto, mutatis mutandis, naj bi veljalo za grščino na realnih gimnazijah. Tudi za glasbeni pouk, risanje, stenografijo in pod. naj bi se snov in trajanje pouka predpisalo, učencem pa, ki bi jih z uspehom obiskovali, bi se redi vpisovali v letna spričevala, če bi jih pa tudi z uspehom končali, v zrelostno spričevalo. Hkrati bi se pa določilo, koliko bi se učencem, ki bi tak tečaj z uspehom dovršili, to upoštevalo, če bi šli na risarske ali glasbene šole.

Če bi se ti predlogi komu zdeli preveč no-

Koristno izrabimo vsako ped zemlje!

še večja skrb, ki je bila razumljiva, saj je vsakdo lahko ob blizu opazoval, kako se je poleg nenavadnih razmer proti redni oskrbi z živiljenjskimi potrebščinami zarotilo celo še — vreme.

Prišla je jesen, ki je na srečo prinesla nekaj lepših dni. Tako so si lahko opomogli vsaj tisti pozni sadeži, ki potrebujejo sonca in toplote največ ravno v septembrskih dnevih. Listi prinašajo v teh dneh poročila o tem, kako se po raznih občinah snujejo aprovizacijski odbori, ki bodo skrbeli za redni dotok prehrane v mesta, za preskrbo z najpotrebnejšimi potrebščinami za zimo pa skušajo posredovati tudi vrhovne državne oblasti, ki jim je znan položaj v pasivnih pokrajinah.

Obdelajmo čim več zemlje

Za prihodnjo letino se bodo morala začeti dela že to jesen. Predvsem moramo skrbeti zato, da bodo vsaj vsa dosežanja polja obdelana, tako da bomo s svoje strani storili vse, da bo njihova donosnost najvišja.

Računati pa moramo s tem, da se bodo težave s prehrano v bodoče še večale in da bomo morali računati s tem, da bo dovoz tistih potrebščin od drugod, ki naj krijejo naš primanjkljaj, zmerom težji in šibkejši. Izostati seveda ne bo smel, ker je naša zemlja že preveč izčrpana, da bi mogla zakriti vso naša pasivnost, toda računati moramo s tem, da so tudi nekatere druge pokrajine še bolj pasivne od naših in da se bodo zato potrebe vseh mogle le deloma upoštevati.

Proti temu zlu, ki nam mogoče grozi v večji ali manjši meri, se moramo boriti s samoobrambo. Predvsem moramo gledati na to, da čim bolj raztegnemo površino tiste zemlje, ki je vsaj nekoliko donosna in plodna. Načelo nam mora biti, da niti pedi plodne zemlje ne sme ostati neobdelane.

Pri nas je še mnogo zemlje, ki zaradi pomanjkljivih melioracijskih del ne rodi toliko, kolikor bi mogla. Za javna dela v večjem obsegu bo trenutno pač malo manj denarja na razpolago, vendar pa bi se številna dela dala opraviti v manjši občinski ali pa okrajni skupnosti. Ta dela bi bila zlasti dobrodošla sedaj, ko bi se lahko od tako blizu utemeljila in razložila njihova umestnost in potreba. Po drugih državah, zlasti v Švici, se je na zborih okrajnih samouprav določilo in izračunalo, koliko hektarjev zemlje se mora zaradi sedanjih razmer prepustiti in priključiti poljedelski obdelavi.

Kmečkim ženam vsa hvala in čast

Pred dobrim četrt stoletja je našo domovino že zajela nesreča, ki je na najtežja poljedelska dela privezala tudi kmečke žene in dekleta. Mož in fantov ni bilo doma, kmečke matere so morale zagrabiti tudi za najtežja poljedelska orodja.

Največja nesreča nas sicer še ni doletela, toda zgodilo pa se je že, da so morali naši možje in fantje na večtedenske in večmesečne vaje zdoma. Odsli je tudi vprežna živina. V nedeljo nam mora biti, da niti polje ni bilo doma, kmečke matere so morale zagrabiti tudi za najtežja poljedelska orodja.

Ker pa računamo na to, da naša polja v svoji donosnosti v drugem letu ne smejo zaostati, moramo vendarle poudariti, da za tako težko izčrpanje zemlje in njenih sadežev ženska delovna moč ne more priti stalno in samo ona kot edina v poštev.

Brežice

»Nasmehana mladina« je naslov izredno lepega filma, ki ga bo predvajal Narodni kino v soboto in nedeljo dne 28. in 29. t. m.

Naše kmetije so večinoma majhne, ni redko, da obdeluje svoja polja samo ena moška delovna moč. Pri nas ni velikih kmetij, kjer bi lahko poleg gospodarja živel na domu še več hlapcev. Takih kmetij, kjer dela samo ena moška delovna moč, to je kmečki gospodar sam, je pri nas v Sloveniji gotovo več tisoč. Od teh nekaj tisoč kmetov bo torej v veliki meri odvisno, ali bodo ta naša polja, ki bodo za novo letino se bolj obdelana in pognojena, rodila tisto, kar morajo roditi, ker bo sicer stiska še hujša kakor je bila letos.

Za usodo in mirno delo teh nekaj tisoč mož na naših kmetijah pri glavnih poljskih delih moramo že sedaj poskrbeti. Po drugih državah, zlasti pa v Švici so že sestavili popisne pole takih kmetij, kjer dela gospodar kot edina moška delovna moč. Država računa na donosnost njegovega posestva prav tako, kakor na njegovo pripravljenost v službi domovine.

Izseljevanje otežkočeno — uporabimo delavstvo doma

Ker se je bati, da bo primanjkovalo delovnih moči, moramo poskrbeti vsaj zato, da bodo zaposleni doma tisti, ki so vsako leto ob določenih časih morali v tujino, da so lahko tam našli delo in zaslužek. Čudno bi res bilo, da bi se pri nas samih ponekod čutilo pomanjkanje poljedelskega delavstva ali bi pa moralo zaostajati delo na poljih zato, ker ni moških delovnih moči, medtem pa bi morali odhajati v tujino vlaki sezonskih delavcev.

Kakor se moramo za bodočo letino odločiti zato, da bomo obdelali vsako ped plodne zemlje, prav tako moramo k delu pritegniti sleherno moč, ki je do sedaj mogoče moral hoditi celo v tujino, da si je našla nekaj sredstev za obstanek.

Valter Halbärth pred sodiščem

Maribor, 27. septembra.

Afera z zaplenjenim usnjem v vrednosti 4 milijonov dinarjev v skladiščih opuščene Halbärthove tovarne v Kopaljski ulici v Mariboru se je danes dopoldne nadaljevala po okrajnem sodišču. Ko je okrajno sodišče potrdilo zaplenbo usnja in ko je mestna policija po nalogu banske uprave poslala lastnika Valterja Halbärtha za pol leta v Stari trg ob Kolpi, ki mu je odrejen kot prisilno bivališče, je odredil za danes dopoldne ob 10 razpravo. Razprava se je vršila pred sodnikom dr. Adolfom Obronom na sobi št. 27. Obtoženec Valter Halbärth je sicer vabilo dobil, k razpravi pa ni prišel, zastopal ga je odvetnik Ignac Petrovič.

Halbärthov branilec je navajal v zagovor: obdolženec ni niti uvoznik, niti predelovalec, niti prodajalec usnja na debelo, ker je svojo obrt odjavil že leta 1936. V dokaz je navajal poizvedbe pri mestnem načelnstvu, pri davčni upravi in pri ministrstvu za trgovino in industrijo. Branilec je navajal, da je obdolženec prijavil svojo zalogo davčni upravi in februarja meseca letos tudi vojaški oblasti, in sicer ministrstvu vojske ter IV. armijski oblasti v Zagrebu; tudi ne spada med osebe, ki so v uredbi o pobijanju draginje in brezvestne spekulacije našteje, ker ni kopičil življenjskih potrebščin, zato da bi se vzele iz prometa in da bi cene poskočile, ampak le zato, ker je nameraval zopet začeti obrat. Usnja ni prodajal od leta 1936. Obdolženec ni niti prodajalec, ni imel niti obrtne pravice, ker prodaja brez obrtne pravice ni dovoljena. O tem naj se izvršijo poizvedbe pri obrtni oblasti banske uprave.

Sodnik je razpravo preložil zaradi nadaljnjih poizvedb. Obdolženec bo brzojavno poklican na novo razpravo.

Med juristi je bilo za današnjo razpravo veliko zanimanje, drugega občinstva pa ni bilo.

Vsak ne more v zdravilišče

ali vsak mora paziti na zdravje in doma piti vsaj mesec dni našo prirodno mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna za mnoge bolezni srca, ledvic, želodca, jeter, žolča, razne katere in čiščenje krvi, ter normalizira delovanje notranjih žlez in živcev

ono z rdečimi srci!

primerno večja gmotna izguba, kakor pa bi znašala plača za učitelja na srednji šoli; če pa poba nekoliko manj postava, je pa zanj dobiček v moralnem, za očeta pa v gmotnem oziru.

Najmanj, kar se mora ukreniti, pa je, da se pouk prostih predmetov sploh uredi in organizira, prizna v spričevalih in profesorju vsaj nekoliko honorira.

»Saj se lahko sam doma uči,« bo rekel kdo. »Saj sem se jaz tudi.« Tudi samoučno delo je hvalevredno. Toda samouk je samouk. Zmeraj se česa narobe nauči, najtežjega se raje ogne in dostikrat se trapi in trapi, pa še ne pogodi stvari, ki bi mu jo učitelj razložil v petih minutah. Vsak samouk, ki je res delal, je naredil to skušnjo. Sicer pa, kako vse drugače študiraš, če imaš vodstvo in pa konkreten cilj pred seboj, izpit, ki ga hočeš narediti. To moram še predelati, tega še ne znam, oni je že to in to prebral, jaz pa še ne, zadnji pa tudi nočem biti.« Take in podobne misli te podžigajo, da se le potrudiš, dočim bi se prav gotovo ne, ko bi delal v lastni režiji. Zato pa mora vsaka ureditev pouka prostih predmetov, naj bo že taka ali taka, gledati, da bo zajamčena resnost obiska in pouka ter da bosta imela dijak in profesor pri svojem delu dobro opredeljen konkreten cilj, ki ga bosta morala doseči.

S tem sem pa že prišel do točke, ki je ne smem izpustiti. Vpis k prostim predmetom bi seveda moral biti prostovoljen. Kdor pa bi se vpisal, bi ne smel kar na lepem odstopiti. Zato naj bi se za vpis zahtevala nekatere formalnosti, n. pr. pismeno dovoljenje oz. želja staršev in pa pravica ravnatelja oz. razrednega učiteljskega zbora, izreči svoj veto nedelavnim ter duševno in telesno slabotnim učencem. Tako bi se iznebili neresnih gostov. Vpisani naj bi smeli odstopiti samo ob koncu šolskega leta in tudi samo z dovoljenjem staršev. Pač pa bi se nada-

Droline novice

Koledar

Sobota, 28. septembra: Venčeslav, kralj; Lioba (Ljuba), opatinja.
Nedelja, 29. septembra: 20. pobinkoštna; Mihael, nadangel; Evthij, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla ga. Karolina Petročnik, rojena Pavšna. Pogreb bo v nedeljo ob štirih popoldne z Zal — iz kapelice sv. Petra. Naj ji sveti večna luč! Svojem izrekamo svoje sožalje!

Duh. svetnik Franc Bernik 70 letnik

Končno le moramo povedati, da stopi danes domžalski župnik Franc Bernik v 70. življenjsko leto. Ta mesec je tudi minulo 37 let kar župnikuje v Domžalah. Lepe, v pravnem razdobju pred vrhovi kamniških planin vabeče Domžale bodo trajno nošle pečat modrega in vsestranskega dela našega slavljenca. Po službovanju v Borovnici in na Vrhnici

ki ga je v septembru l. 1903 sprejela Gorica. Domžale so se prav tedaj pričele razvijati v važno gospodarsko središče vse okoliške okolice; njihova lega ob važnem križišču cest z rahlo naslonitvijo na komaj dvigajoči se Šumbar, v objemu nemškega preliva je Bistrice — je k temu pomenu veliko pripomogla. Pridnim in podjetnim Domžalcem so se pridružili nemški naseljenci, ki so v soglasju z njimi močno razvili slamsnikarsko obrt.

V nikakem razmerju s temi gospodarskimi razvojnimi pojavi pa ni bila verska organizacija kraja: bil je le neznatna duhovnija in podružnica eno uro oddaljenega Mengša. Mladi benediktinac je to nasladi: je takoj opazil in začel — po strogo premišljenem načrtu — duhovnijo tudi versko organizirati. Prvi cilj je bil ustanovitev samostojne župnije — kar tedaj, ko je bilo treba položiti 62.000 zlatih kron v ta namen — poleg vseh drugih neprilic in zaprek, ni bila lahka stvar. Ob nedeljah je vpeljal dvojno službo božjo, ob kvaterih nedeljah še posebno za ondotne Nemce, ustanavljal je cerkvene organizacije, pisal knjige: vse za to, da kraj v verskem oziru kar mogoče dvigne. Versko življenje mora podpreti razgibana prosveta: ustanovil je Izbor, in pod. društvo in mu v težkih razmerah postavil enega najboljših postavnih domov. Za podporo gospodarskega življenja je osnoval hranilnico in posojilnico, kateri je vse čas naklajal vse zmožnosti. Vzporedno s tem so šla dela za okras cerkve; lepe orgle, emisioni poslikani preslikerji tvorijo prvo stopnjo njene predele. O važnosti »Otroškega zavetišča« in »Dobrodelnega doma« ni treba izgubljati besedi. Ne samo Domžale, vsa okolica je deležna njegovih dobrot.

Sedemdesetletni jubilej ga ne najde starčka, ampak pravega pokončnega moža, polnega misli za vsestransko delo, za nov čas, in njegove potrebe. Zmeraj je ponosen na svoje ljube Domžalce, ki so mu s svojo darežljivostjo omogočili vsa velika dela: njihov duhovni in telesni blagor bodisi doma bodisi v tujini, mu je najbolj pri srcu. Vsi pa vedo, da je on v svojih zahtevah čudovito skromen in skrajno nesebičen. Vsi njegovi številni znanci in prijatelji, imajo danes le eno vročo željo: ohraniti ga Bog še dolgo vrsto let.

ljevanja tečaja prepovedale dijakom, ki bi si tvarine preteklega leta ne prisvojili v zadostni meri. Izostanke bi moral dijak opravičevati kakor izostanke ob rednih predmetih. Redovalne konference bi obravnavale tudi uspehe pri prostih predmetih. Za svoj del tudi ne bi imel nič proti temu, če bi me inšpektor pri prostem predmetu kdaj obiskal. Šolska oblast bi vsaj v tej obliki pokazala, da ni absolutno ravnodušna do prostovoljnega dela.

Razvoj prostih predmetov stoji pri nas nasproti dve hudi oviri, namreč pomanjkanje šolskih prostorov in moči. Kjer prostorov ni, tam ni nič. Upamo pa, da bomo le kdaj prišli iz sedanje šolske stanovanjske mizerije. Povsod pa tudi še niso čisto na koncu. Kar zadeva učne moči, sem pa prepričan, da jih bo za proste predmete vedno dovolj, če jih bodo honorirali. Pa ne gre toliko za tiste dinarje. Marsikdo bi raje zastoj učil v razredu, kjer bi imel samo nadarjene in prizadevne učence, kakor pa za denar v kakem zaniknem razredu, kjer imaš poleg nekaj dobrih kup gnoj, ki je samo zato tukaj, da ga ob koncu leta prekidaš v naslednji razred. Tak pouk bi bil pravi odidi.

Upajmo, da se bodo v Belgradu lotili dopolnitve srednješolskega zakona tudi v smislu zgoraj obrazloženega, če bodo res kaj preurejali. Če pa bi se možem v centrali zdelo, da bi mladina po ostali državi ne imela za take reči smisla, naj pa kar Ljubljani dajo pravico, da si to stvar po svoje uredi. Kolikor morem soditi po tem, kar sem slišal in bral, so pri nas profesorji v zelo velikem številu vsaj v načelu nazorov, ki sem jih tu razvil. Zdi se mi pa, da bi tudi med našimi dijaki pozitivne prostih predmetov našla ugoden odziv, tako da bi uspela ter državi in narodu prinesla lepih sadov.

Osebnosti

— Za carinskega posrednika pri ljubljanski glavni carinarnici je bil imenovan g. Maks Markelj.
— Sodniški izpit sta pred izpraševalno komisijo ljubljanske apelacijske sodišča včeraj uspešno napravila gg. Testen Anton, sodni pripravnik pri okrožnem sodišču v Mariboru, in Zupančič Franc, sodni pripravnik pri okrožnem sodišču v Celju. Castitamol!

— Imenovanja v policijski službi. Imenovani za policijske stražnike II. razreda zvanjnikov: Zorman Ivan pri upravi policije v Ljubljani, Komovec Josip v Mariboru, Jalcoplin Josip v Mariboru, Vehovec Ivan v Kranju, Spanring Alojzij v Mariboru, Napaš Josip v Ljubljani. — Policijski stražnik II. razreda zvanjnikov Gornji Kremžar v Kranju, je premeščen v Ljubljano. — Zajec Ignacij in Zajec A. Anton sta imenovana za policijske stražnike pripravnik III. razreda zvanjnikov v Ljubljani. — Simonič Karel, stražnik III. razr. v Mariboru, je odpuščen iz državne službe.

— Večerni trgovski tečaj se odprta začetkom oktobra na trgovskem učilišču »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska c. 15. Informacije, prospekte daje ravnateljstvo osebno ali pismeno.

— Cesta Kranj—Naklo bo odprta danes opoldne. Cesta Naklo—Kranj je dograjena. Včeraj opoldne je dela ogledal g. ban. dr. Natlačen v spremstvu načelnika gradbenega oddelka g. inž. Rueha v navzočnosti zastopnika trdnice Bricej in drug inž. Prelovska in nadzornih inženirjev. Vozila sta se že po novi trasi, ki bo danes opoldne odprta splošnemu prometu.

— Duhovne vaje za duhovnike. Za duhovnike boša letos v Domu sv. Ignacija v Ljubljani, Zrinjskega c. 9, samo še dva tečaja duhovnih vaj, od 7. do 11. oktobra in od 21. do 25. oktobra. Priglasite se pravočasno! — Vodstvo.

— Odbor Duhov. podpornega društva ponovno opozarja vse člane, da bo občni zbor v ponedeljek, 30. t. m. ob 10 dopoldne v dvorani duhovskega semenišča v Ljubljani. Odbor upa, da se bodo člani v prav velikem številu udeležili občnega zbora; zato se vrši dopoldne, da se bodo mogli udeleženci z dežele s prvimi popoldanskimi vlaki vrniti domov.

— Na Kureščku v nedeljo ne bo sv. maša ob 10, kakor je običajno ob nedeljah in praznikih, marveč že ob 7.

Boljši vid
kože delo in večja
spasobnost pravilno
pomerjenimi očali
od

LJUBLJANA
PASAJA
NEBOTIČNIKA

— Da hoste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radenska, ki deluje proti boleznim ledvic, srca proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in podobno. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Lep uspeh orožnikov v Domžalah. Prejšnji teden je v okolici Domžal neznanec ponujal zlatnino po raznih hišah. Bil je tudi v Količevem, kjer se je izrazil, da »Kamnik nima toliko denarja, kolikor ima on zlatnine«. Razne ljudi je vabil, da bi jim dajal zlato v razprodajo. Ker je bilo letos poleti izvršenih več vlomnih tatvin in ropov v razne zlatarske in urarske trgovine, je zelo možno, da je zdaj vlomilec ali pa njegovi pomagači začeli prodajati zlatnino med ljudi. Domžalski orožniki so bili takoj opozorjeni na sumljivo navzočnost tega prodajalca zlata in v četrtke so domžalski orožniki pod vodstvom komandirja orožniške postaje gosp. Skoka že ujeli neznanca, ki je doma blizu Domžal in je 38 let star. Orožniki so ga po zaslišanju izročili oblasti naprej v postopek. Ze prejšnji teden pa so domžalski orožniki ujeli drugo sumljivo osebo, ki je tudi imela pri sebi mnogo zlatnine. Za koristno in lepo delovanje domžalskega orožništva moramo biti elasti v teh časih zelo hvaležni, k uspehom pa moramo še posebej čestitati komandirju g. Skoku.

— Združenje jugoslovanskih muzičkih autorjev (UJMA) ima svojo izredno glavno skupščino v nedeljo, dne 13. oktobra 1940 ob 10 dopoldne v Belgradu v dvorani Glasbene šole Stanković s sledečim dnevnim redom: 1. Sprejem sporazuma s Hrvatskim avtorskim društvom in odobrenje prestatka članstva članov »UJMA« s teritorija banovine Hrvatske; 2. Sprememba pravil. — Tajnik: dr. Milan Majer sr. t. Predsednik Krešimir Baranović, s. r.

— Živinski in kramarski sejem v Mengšu bo v popolnem obsegu v ponedeljek 30 t. m. Tudi prasiče morete prignati, kljub temu, da je zopora v nekaterih bližnjih krajih.

— Pri lenivosti črev in slabem želodcu z nerazpoloženjem za jed vsled zapeke, naj se rabi že davno znana in učinkovita naravna »Franz-Josefova« grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je »Franz-Josefova« grenka voda prav posebno koristno domače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskim sredstvom za odprtje.

Ogl. reg. S. br. 30474/33.

— Drugi petdnevni avtoizlet: Dalmacija, 7. oktobra! Znameniti kraji, zanimivi doživljaji! Informacije: »Po božjem svetu«, Ljubljana.

— Stanovska država — aktualna knjiga, stane 12 din v vsaki knjigarni.

— Roko mu je odrgalo. Mlatilnica je letos zahvala v Prekmurju več smrtnih žrtev, pa tudi mnogo pohabljenec. Na veleposvetu v Belčinih je bil zaposlen pri mlatilnem stroju 21 letni Andrej Tičvar iz Odrance. Prišel je z deenico preblizu stroja, ki mu je odrgalo roko v zapetju. Prepeljali so ga v sobosko bolnišnico.

— Zrtev kolezarjenja je postal 8 letni viničarjev sin Jožef Ščavničar iz Radomerja. Pri padcu si je zlomil nogo. Na 4 letno zidarijevo hčerko Marijo Padar iz Dolnje Bistrice se je zvrnilo kolo in ji zlomilo deeno roko. Viljem Kerčmar, 18 letni vajevec iz Sobote je padel z motornim kolesom in si izpahnil obe roki ter se potolkel po glavi.

— V tujo garažo je hodil po bencinu neki Sobčan. Vlomi je v Gierkeovo garažo in odnesel enkrat 60, drugič pa 20 litrov bencina.

Učiteljica sila

Na Finskem so razpisali posebne nagrade za šolske otroke, ki nabirajo les in smrekove storže, da bi jih spodbudili k čim pridnejšemu delu. Zima bo dolga, časi so popolnoma drugi kot so bili pred leti, zato se je treba na vse načine pripraviti na dolgo mrazlo zimo, da ne bo prezebanja. Otroci so se z navdušenjem odzvali temu tekmovanju. Drug za drugim so prinašali na določeno mesto polne vreče. Pri vsakih 100 tuntih nabranega lesa so dobili izplačano nagrado. Največ je nabral 10 letni fant, sin neke vdove — očeta je izgubil v vojni s Sovjetsko Rusijo — in je dobil tri tedne zaporedoma posebno nagrado kot najpridnejši nabiralec lesa. Na francoskem, kjer se tudi morajo preskrbovati za blagoželo se zimo, zlasti z živčnim in drugimi za življenje najnujnejšimi potrebščinami, morajo otroci nabirati divji kostanj. Divji kostanj ni samo koristna hrana za živino, ampak se da dobro uporabiti pri izdelovanju mila. Sila človeka pritisli prositi in ga žene na delo za iskanje novih možnosti.

Po državi

• Gline, ki čisti mast in sladkor, so odkrili na Hrvaškem. Ta glina je taka, da jo rabijo za čiščenje sladkorja. Doslej so to glino morali uvažati, zdaj pa kaže, da jo bodo lahko tovarne dobivale s Hrvaškega.

• Jadranska plovitva izjavlja, da nikakor ne misli zdaj graditi v Splitu kakih novih parnikov, ker zdaj časi niso primerni za take gradbe.

• Strojepisni, stenografski, jezikovni tečaji in tečaj za posamezne trgovske predmete — večerni in dnevni — se odprta začetkom oktobra na trgovskem učilišču »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska c. 15. Informacije, prospekte daje ravnateljstvo osebno ali pismeno.

• Jug. mornarji, ki so se vrnili zdaj iz tujine, pripovedujejo, kako se jim je godilo po svetu, ko so se dali za veliko plačo najeti, da so vozili iz Anglije v Ameriko. Skupina mornarjev, ki je te dni z vlakom iz Španije skozi Francijo, Italijo prišla v Zagreb, pripoveduje, da je njihova ladja »Santa Margharita« 400 milj daleč od angleške obale torpedirala tuja podmornica. V eno čoln potopljene ladje se je rešilo 18 Hrvatov, v drugi pa 21. Prvi čoln z 18 mornarji se je srečno rešil na Španko, med tem ko o drugem niso pozneje nič slišali.

• Liter žganja je v dušku izpil 39 let stari kmet Franjo Kotorič iz vasi Čugovec pri Čučerju na Hrvaškem. Ko je možakar žganje popil, se je takoj nezvesten zgrudil na tla, kjer je obležal ter se ni več zavedel. Pripeljali so nezvestnega v zagrebško bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili zastrupljenje s alkoholom. Ni veliko upanja, da bi ga mogli rešiti.

• Čigav je lev. Na zagrebškem policijskem ravnateljstvu se kregata dva cirkuška »direktorja«. Čigav je lev, ki zdaj ložira menda v Ivaničgradu, pa se neki Donat ter Pahor kregata zanj. Vsak pravi, da je lev njegov. Ko bi bil lev pes, bi ga kar izpustili, bi pa takoj šel za gospodarjem, z levom pa je zadeva precej drugačna.

• Slab uspeh nabiralne akcije za zimsko pomoč popisujejo hrvatski listi. Pravijo, da je nekaj kriva protiletalska vaja, ki je bila tisti dan v Zagrebu, nekaj visoka številka v mesecu, največ pa premalo zanimanja od strani ljudi, ki kaj imajo.

• Tri vagoni sardel so ujeli ribiči z otokov Vis in Korčula. Tovarnam so jih prodali potem po 620 do 625 din.

• Frančiškanski pater Bernardin Savič je umrl v Livnu star 62 let. Svoje čase je bil frančiškanski gvardijan v Sarajevu. R. I. P.

Slika tedna

Indokina med tremi silami

Sam pogled na Malajsko otočje izdaja bolj kot vse razlage, da je ta prostor kakor nebo pred nevihto nabit z električno križajočih se mednarodnih političnih koristi, prostor, nad katerim že svigajo bliski bližajočega se neurja. Mogočni morski

zavil, ki se vije vzhodno ob Zadnji Indiji, je tisto torišče, kamor teže vse velesile, ki imajo vpliv v vzhodni Aziji, zlasti Anglija, Japonska in Amerika s Filipini tam na koncu južnokitajskega morja. Neposredno od Filipinov proti jugozahodu je težak masiv deloma v angleški, deloma v nizozemski posesti ležečega otoka Borneo. Skrajna jugozahodna točka južnokitajskega morja je Malajski polotok z mogočno angleško trdnjavo Singapuri. To veliko polje, ki bi ga še najlažje označili s trikotom Hong-kong—Manila—Singapur, stopa vsak dan bolj v ospredje mednarodnega zanimanja. V trenutku, ko prodirajo Japonci po južni kitajski obali, se bližajo zadnji poti, po kateri lahko dobivajo Kitajci pomoč v orožju. Tukaj pa neizogibno trčijo na francosko posest v Zadnji Indiji, ki jo nazivamo na kratko francoska Indokina. Pod pojmom francoska Indokina se skriva več držav, nahajajočih se pod francosko zaščito. Na severu je država Tongking, južno od nje kraljevina Anam, ki zavzema skoro celo vzhodno obalo Zadnje Indije, na jugovzhodu pa je država Kolumbia z ve-

Ljubljana, 28. sept.

Gledališče

Drama.

Začetek ob 20.

Sobota, 28. septembra: »Romeo in Julija«.

Nedelja, 29. septembra: »Razvalina življenja«.

Ponedeljek, 30. septembra: Zaprt.

Opera.

Začetek ob 20.

Sobota, 28. septembra: »Fidelio«, Otvoritvena predstava Red Premierski.

Nedelja, 29. septembra: Zaprt.

Ponedeljek, 30. septembra: Zaprt.

Torek, 1. oktobra: Zaprt.

Dnevna blagajna v Operi je odprta od danes dalje od pol 11 do pol 13 in od 15—17 popoldne

Radio Ljubljana

Sobota, 28. sept.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Plošča za ploščo, to pesem je stara — a vendar priljubljena taka je šara — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Plošča za ploščo, to pesem je stara — a vendar priljubljena taka je šara — 14 Poročila — 17 Otroška ura: Pravljice pripoveduje ga. Ukmur-Boltarjeva — 17.30 Drobiz za drobiz (plošče) — 17.50 Pregled sporeda — 13 Za delopust igra Radij. orkester — 18.40 Zabužavne oddaje naše postaje v prihod. letu (prof. Niko Kuret) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20 Zunanjepolitični pregled (dr. Al. Kuhar) — 20.30 Smo skuhali dovtipov zmes, natresli pesmi, godbe vmes — (Pisan večer z raznimi sodelavci) — 22 Napovedi in poročila — 22.15 Za vesel konec tedna igra Radij. orkester.

Drugi programi

Sobota, 28. septembra: Belgrad: 20.50 Zab. konc. vel. rad. ork. — Zagreb: 21 Lahka gl. — Budimpešta: 18.30 Konz. rad. ork. — Rim-Turin-Florence: 21.50 Konz. vel. ork. — Sottens: 20.30 Vokalni konc. moderne gl. — Praga: 21.05 Prvi jesenski konc. Češke filharmonije — Toulouse: 21.15 Valčki — Andora: 21.45 Ciganska gl. — Tallin: 20.05 Glasba.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF, YUG (19.69 m): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko — 3.00 Oddaja za Severno Ameriko.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: Dr. Kmet, Dunajska c. 43; Mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4.

Poizvedovanja

Gospodična, ki je pozabila šolsko mapo, naj se zgleda, Pred Škofijo 16, v veži pri Koritniku.

Trbovlje

Nevzdržno stanje na meščanski šoli. Letošnje leto se je vpisalo na meščansko šolo vsega 310 učencev, ki so razdeljeni na 7 oddelkov, učiteljev pa je le 6. Zato je skrčen pouk v 4 razredih na 5 učnih dni, v drugih pa je od 2 do 4 ure na dan. Sploh se pa ne poučuje letos na šoli, in to meščanski, zemljepis, prirodopis, fizika, srbohrvaščina in telovadba, ker ni moči. Člano pa je, da so meščanski šole, ki nimajo niti 250 učencev, oddelkov pa več ko pri nas in kar po 16 učiteljev! To so eramočne razmere, ki kličejo po nujnih ukrepih. Stari prizadetih otrok nujno prosijo oblast, da odločno pomaga in reši propada in škodo šole in otrok!

»Ciganske melodije« sloviti pevski film predvaja kino Društveni dom v Trbovljah te dni.

likim zaledjem Kambodža. Vzdržljivi ob meji Sijama je še država Laos, ki prav tako spada v francosko Indokino do tromeje med angleško Birmo, Kitajsko in francosko Indokino.

Pri tej legi je samo po sebi umevno, da je francoska Indokina pol, po kateri dobiva Japonska orodje in hrano za bojevanje proti Japonski. Glavno pristanišče za dobave generalu Japonski je pristanišče Haifong, ležeče 32 km od morja ob delti reke Songka. To pristanišče so Japonci že zasedli. V Haifongu so veliki doki, ladjedelnice, industrija za svilo in volno, tovarne za cement ter veliko pristanišče. Od Haifonga vodi železnica do glavnega mesta vse navedene francoske kolonialne posesti, do mesta Hanoi s 150.000 prebivalci. Še važnejša je prometnopolitična lega tega mesta. Od tod grede železniške proge proti severozahodu in severovzhodu, obe ti progi imata zvezo z japonskimi železnicami, tretja proga pa vodi ob obali proti jugu do pristanišča Tourane, ki leži jugozahodno od otoka Hainan, približno v isti višini kot 1400 km oddaljena Manila, glavno mesto Filipinov.

V francoski Indokini so podpirali zlasti Japonci tajna politična društva, ki so povzročala med domačini nezadovoljstvo in odpor proti tujcem. Vedno je imela na te kraje obrnjene svoje poželjive oči Japonska. Ko je Francija v Evropi propadla in ne more več uspešno čistiti svojih kolonij, so Japonci naglas postavili svoje zahteve po Indokini in jih deloma že tudi izpolnili. Japonska pa ni edina sila, ki bi rada spravila te kraje pod svojo oblast. Po francoski propasti je ostala v Aziji še bolj osamljena Anglija, ki sedaj ljubosumno pazi na vsak korak svojega japonskega tekmeča, ki se bliža Singapuru. Na drugi strani pa bi se tudi Združene države rade izognile vsakega presenečenja s te strani proti Filipinom. Ameriki nazadnje ni vseeno, če sedi v Singapuru Japonec ali Anglež. V zvezi z vsemi temi okoliščinami je Indokina sod smodnika za vso vzhodno Azijo. Že v bližnji bodočnosti lahko nastopijo v tem prostoru dogodki, ki jih sedaj še ne moremo jasno predvideti. Na kratko lahko rečemo le to, da je nasprotje med Japonsko in Ameriko tu najbolj izostreno. Onemogli Angleži morajo osredotočiti vsvo obrambo na dom, svoje postojanje v Aziji, zlasti nekatere važnejše točke, pa prepuščajo Ameriki, ki jih seveda rada sprejme, Japonci pa tudi ne bi bili radi postavljeni na suho, vse pa rodi le to, kar pač more tako stvar roditi, to je spor in spopad.

Nepotrebno delo

Sodnik sprašuje obtoženca za osebne podatke. »Ali ni škoda časa, gospod sodnik, ko se vendar že tako dolgo poznavata?«

Gibraltar

V gl. vlogi: Viviane Romance, Yvette Lebon, Erich v. Stroheim, Roger Duchesne, Abel Jacquin in drugi

Najbližkovitejši francoski špijonažni film v režiji slav. Fedorja Ozepa, ustvaritelja poznanege filma „Živi mrtvec“ in mnogo drugih filmov svetovnega slovesa! — Film brezprimerne poštvalnosti, neukročenih čustev in globoke, verne ljubezni. Film brezusmiljene borbe v mreži svetovne špijonaže! Premiera tega senzacionalnega in sedaj najaktualnejšega filma je danes!

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri v nedeljo ob 10.30 (znižane cene) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri

Kino Sloga, tel. 27-30

Rezervirajte vstopnice v predprodaji!

Ruski velefilm

Minjin in Požarski

Zaradi velike dolžine filma pričemo s predvajanjem točno ob napovedani uri, na kar opozarjamo, zamudniki!

V filmu nastopajo izbrani najboljši ruski igralci! Odlična režija, ogromno število nastopajočih, veličastni prizori požara Moskve, sijajni prikazi spopadov konjenice! — Film nadkriljuje tovrstne ameriške umetnine.

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Kino Union Tel. 22-21

Prvič je, da igra v enem filmu 135 najlepših hollywoodskih žena, med njimi štiri slavne zvezdnice in — noben moški!
Prvič je, da vidite kaj delajo ženske, kaj govorijo, kadar so same med seboj in kadar vedo, da jih nihče ne opazuje!
Prvič je, da je v enem filmu združena vsebina z razkošjem, eleganco, s pravcato revijo najnov. toalet in modnih kreacij!

Metro Goldwyn-film po oderskem komadu pisateljice Claire Booth „Newyorške žene“

Morma Shearer, Joan Crawford, Rosalind Russell in P. Goddard
Danes premiera!

V ženskem carstvu

Kino Matica, tel. 22-41
Danes ob 16., 19. in 21.15 uri

LJUBLJANA

Velik naval na ljubljansko univerzo

V sredo se je začelo vpisovanje na ljubljansko univerzo. Že lanske zimski semester je po zaključnem vpisovanju imel okrog 21000 študentov. Letošnji prvi dnevi pa kažejo, da se bo vpisalo še več študentov kakor lani. Prvi tri dni je bil naval študentov izredno velik. Prvič zato, ker imajo novinci krajši rok za vpisovanje kakor stari študenti, drugič pa tudi zaradi tega, ker »numerus clausus« na medicinski fakulteti omejuje število študentov. Ker je letošnja medicinska fakulteta pridobila že 5. in 6. semester in bo v naslednjih letih izpopolnjena, je postal medicinski študij za novince iz nepremožnejših slojev neprimerno lažji. Doslej je namreč marsikoga plašilo dejstvo, da bo moral drugo in še daljšo polovico medicinskega študija preteči v Zagrebu ali Beogradu, ali pa celo na kaki zamejski medicinski fakulteti. Ker pa tak študij po izkušnjah staršev stane še vedno nekaj več, kakor študij na ljubljanski univerzi, se je marsikdo moral zaradi gmotnih razmer odpovedati temu študiju. Letos temu ni več tako in je bil zato prvi dan pri vpisovanju izreden naval na medicinsko fakulteto. To najbolj dokazujejo vpisi prvih dveh dni. Lani sta oba letnika medicinske fakultete imela skupaj konec polletnega semestra 179 študentov. 25. in 26. septembra pa se je na medicinsko fakulteto že vpisalo nad 100 novincev.

Mnogi so se ustrašili, ker so slišali, da bodo nadaljnj novince odklanjali, vendar temu ni tako. Tudi na druge fakultete je bil prvi dan precejšen naval novincev, predvsem prednači seveda teh. fak. pri kateri je postala zanimiva posebno moderna kemija. Večje zanimanje kažejo novinci tudi za strojništvo, kar je seveda razumljivo, saj bo dobila naša tehnika v kratkem popolnoma urejen, najbolj sodoben in tudi odlično opremljen zavod za strojništvo. Za tehnično fakulteto pride tudi prihodnja, za katero je prav tako pripravljenih že lepo število novincev. Najmanj zanimanja kažejo novinci za filozofsko fakulteto. Za matematične in fizikalne vede se prijavljajo le redki kandidati. Med jezikoslovnimi skupinami pa je izgubila skoro vse francoščina in njeno mesto zavzame italijanščina. Tudi za nemščino, za katero bo v kratkem primanjkovalo profesorjev, se je prijavilo precej novincev. Sedaj je glavni naval pri vpisovanju ponehal. Občuti se namreč v precejšnji meri konec meseca in mnogi se čakajo, da se vpišejo po prvem. Pravtako se navadno šele v oktobru začnejo vpisovati študenti starejših letnikov. Vsekakor pa lahko samo iz velikega porasta, ki ga bo doživela letos medicinska fakulteta, zanesljivo sklepamo, da se bo letos vpisalo najmanj 100 študentov več kakor lani.

sedaj primorani, da znova povzročijo tarifo za razna popravila čevljev. Tako bo tarifa za templanje določena od 80 do 100 din pri paru. Za Mihaelovo nedeljo 29. t. m. ob 9 dopolne sklicuje Zdrženje čevljarjev za sodni okraj Ljubljana poseben sestanek, na katerem bodo čevljarji razpravljali o vseh, sedaj perečih in čevljarski stan zadevajajočih vprašanjih. Sestanek bo v prostorih gostilne pri »Sestici« na Dunajski cesti. Dnevni red vsebuje v prvi vrsti vprašanje izboljšanja gmočnega položaja čevljarskih pomočnikov in v drugi vrsti določitev enotnih cen za čevljarske izdelke in čevljarska popravila.

I V Stritarjevi ulici štev. 6 v Ljubljani, pri franciškanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starem trgu. Samo kvaliteta optika.

I Ogromna množina gob na trgu. Letošnja jesen in eploh letos že kmalu ni bilo toliko gob, jurčkov, liščic in medvedjih tačk na prodaj, kakor včeraj. Prostor med semeniščem in škofijsko palačo je bil popolnoma zaseden s stojnicami, na katerih so kmetice prodajale jurčke in druge gobe. Bila je res velika izbira. Mnogi gobarji so se potrudili od prav daljnih krajev, da si z gobarji zaslužijo kak dinarček. Druge dneve so bila na tem prodajnem prostoru na prodaj domača jabolka vseh vrst. Včeraj izključno same gobe. Cene so bile sprva 10 do 14 din kg, merica od 4 do 5 din boljše vrste jurčkov, slabše nižje. Pozneje so cene za dinar padle. V Ljubljano prihajajo s Koroškega brusnice, ki so se sedaj podražile. Leter brusnice je danes že 11 din, ko je bil pred 3 tedni še po 8 din. Čudno je, da so se bosanske elive znatno podražile in so sedaj 8 do 9 din kg. Tudi domače češnje so postale dražje. Neka kmetica iz kamniške okolice je prinesla na trg prav lepe, zdrave in velike kosmače, ki jih je prodajala po 7 din kg.

I Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravne »FRANZ-JOSEF« grenčice.

I Mesto venca na grob pok. g. Franceta Rojine, strugarja, daruje Rojina, Šiška, din 150 za mesečne reveže v cukrarni. Iskrena hvala!

I Vabilo na proslavo 40 letnice Slomškove zveze in družbe, ki bo 6. in 7. oktobra t. l. Spored: I. v nedeljo dne 6. oktobra t. l. pozdravni večer v dvorani Delavske zbornice; II. v ponedeljek 7. oktobra t. l. slavnostno zborovanje z nastopnim dnevnim redom: 1. ob 9 ev. maša v cerkvi oo. franciškank, pri kateri poje učiteljski pevski zbor Slomškove družbe; 2. ob 10 pričetek zborovanja v franciškanski dvorani: a) »Slovenska govornica« poje v pozdrav slovenekemu katoliškemu učitelstvu pevski zbor Slomškove družbe; b) predsednikovi pozdravi udeležencem zastopnikom svetnih in cerkvenih oblasti, zastopnikom raznih društev ter vsem navzočnim; c) »Ustanovitev in 40-letno življenje Slomškove zveze in družbe«, govori družbeni predsednik Ivan Štrukelj; d) slavnostni govor dr. Vinka Brumna za 40-letnico rojstva Antona Martina Slomška; e) petje »Poveod Boga« in državna himna. K udeležbi prav vabimo vabi vse člane in po njih vpeljane goste — odbor.

I Narodno igro »Revček Andrejček« vpripori igralska družina Stolne prosvete na odru franciškanske dvorane v nedeljo dne 6. oktobra. Vstopnice za to prvo predstavo se bodo dobivale že prihodni v Soukalovi trafiki Pred škofijo.

I Drž. ženska obrtna šola v Ljubljani. Prijave v tečaj za krojenje in šivanje se bodo sprejemale v ponedeljek, dne 30. septembra in v torek, dne 1. oktobra dopolne ob pol 11 ter popoldne ob 16 v sobi št. 20 (prilije, levo (Askerčeva cesta 9). Začetek pouka bo v sredo, dne 2. oktobra t. l.

Marija, 31 let, šivilja, Split; Milinšek Stefan, 1 leto, sin delavca, Vitanje 33, okraj Konjice; Schindler Ernest, 53 let, uradnik, Sevnica 182; Opeka Ivana, 17 let, hči posestnika, Rakek 35, pri Logatcu; Far-kaš Jožica, 8 mesecev, hči delavca, Pod ježami 15; Stefani Darinka, roj. Zupan, 39 let, žena inženirja banske uprave, Beograjska ul. 10; Simčič Rudolf, 60 let, žel. kurjač v p., Rožna dolina, Cesta VIII/26; Zadnik Joško, 18 mesecev, sin skladiščnika, Strazišče 308; Okorn Jožef, 8 mesecev, sin žel. premikača, Zidani most 73; Krča Maks, 31 let, delavec, Loke 33, pri Trbovljah; Valasek Karel, 45 let, tajnik Tujskoprometne zveze, Rožna dolina, Cesta VIII/4; Zabret Anton, 7 mesecev, sin krojaškega pomočnika, Mali Mengeš 95; Koderman Zvonko, 2½ meseca, sin delavca, Crnuče 112, pri Ljubljani; Masle Anžon, 61 let, kočar, Cevica 45, pri Dol. Logatcu.

I Svete pesmi. Prepotrebna knjižica, za katero je bilo vse leto toliko povpraševanja, je izšla v II. izpopolnjeni in razširjeni izdaji. Primerna je zlasti za ljudsko petje po cerkvah in zavodih. Obsega mašne, Marijine, evharistične in druge pesmi za vsa doba cerkvenega leta. Poleg tega še molitve za rečitirano mašo, obhajilne molitve, odpeve pri lavretanskih litanijah itd. S ponovno izdajo bo gotovo ustrezno tako šolski mladini kakor odraslim zlasti sedaj, ko so povsod toliko priporočila in goji ljudsko petje. Zato je gotovo, da nobena hiša ne bo mogla biti brez te vsestransko uporabne knjižice. Cena broširanemu izvodu je 6 din, vezanemu pa 12 dinarjev. Poština se plača posebej. Naroča se v Mladinski založbi, Stari trg 30, Ljubljana, in v upravi »Knjižice, Rakovnik, Ljubljana 8.

I Preglejte svoje pohištvo! Morda najdete med njim nekaj, kar lahko pogrtešate. Storili boste dobro delo, če ga podarite. Svoj naslov izvolite sporočiti upravi »Slovenca« ali pa sestri Karolini, Ambrožev trg št. 8.

I Vpisovanje v umetniško šolo »Probuda« bo vsak dan od 9 do 11 in od 16 do 18. Šola nudi strokovno izobrazbo v figuralnem risanju in modeliranju s predavanji iz anatomije, perspektive in oblikoslovja. Reden pouk se prične v ponedeljek 14. oktobra. Natančni podatki so objavljeni na razglasni deski »Probuda« v vezi Tehniške srednje šole v Ljubljani.

I Izlet ljubiteljev cvetlic v nasade g. dr. Brodarja v Ormož bo že to nedeljo, to je 29. septembra in ne 6. oktobra, kakor je bilo sporočeno. Odhod iz Ljubljane glavni kolodvor ob 5.30. Zbirališče ob 5.15 pred glavnim vhomom. Iskristite to ugodno priliko in se izleta v čim večjem številu udeležite, da vidite nasade cvetja, razstavljenega na jesenskem vselejmu. — Vrtnarski odsek Sadjarskega in vrtnarskega društva, podružnica Ljubljana.

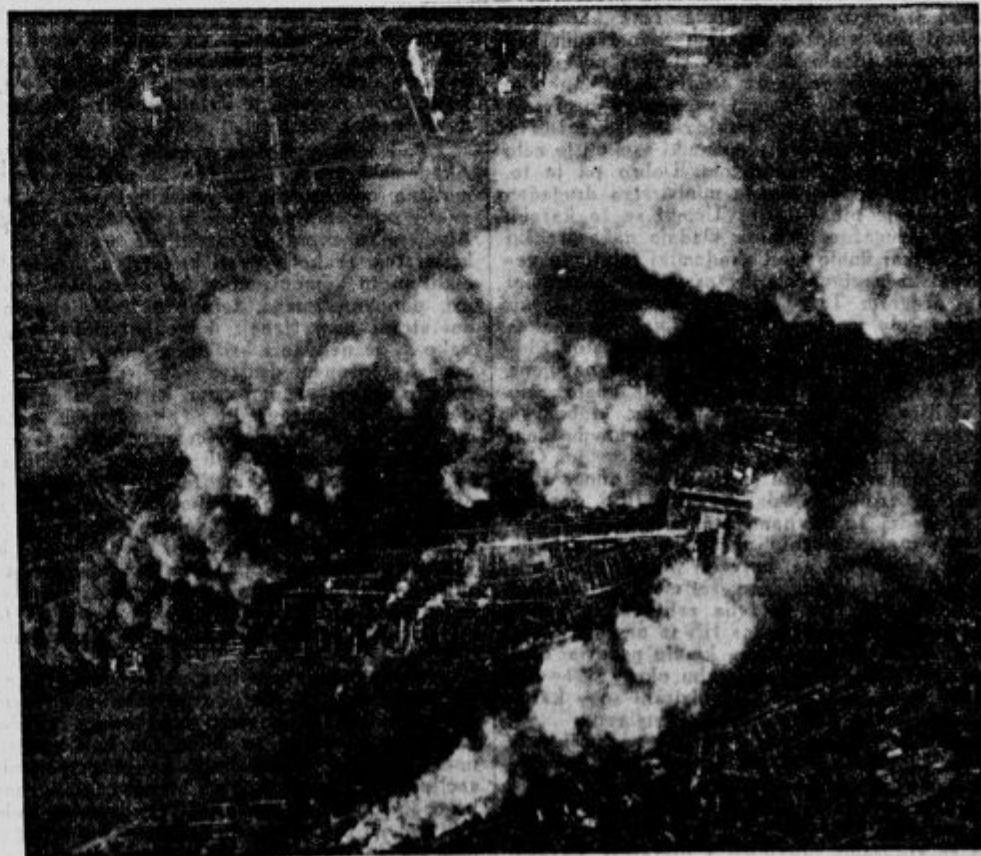
I »Gibraltar«, slikovit špijonažni film v kinu Sloga! Mlad elitni častnik angleške vojske v Gibraltarju je do ušes zaljubljen v lepo špansko ple-salko. Njeno razkošno in razpisno življenje ga pripravi v težke dolge. Da se reši teh, ga plesalka, ki je v tuji špijonažni službi, prepovori, da ji pribavi neke važne vojaške dokumente. Toda tatvina je odkrita in prstni odtisi izdajo tatu, ki je obsojen na smrt. Posreči se mu beg preko morja, kjer pristopi v špijonažno službo. Prišel je na sled vsem mahinacijam te tajne organizacije in odkril vse njene niti angleški tajni službi. Lepi plesalki je smrt zasluženo plačilo, mladi častnik pa se oženi s hčerko svojega poveljnika. To je zgodba tega filma, v katerem je francoski filmski režiser Fedor Ozep ponovno dokazal visoko umetniško kvalifikacijo. Njegovo delo v filmu »Živi mrtvec« je svetovnega slovesa. V filmu »Gibraltar« sodelujejo poznani francoski filmski umetniki Viviane Romance, Ivetta Lebon, Erich v. Stroheim, Roger Duchesne in drugi. Priporočila se nabava vstopnic v predprodaji!

I Lep in zanimiv film »V ženskem carstvu« v kinu Matici. Od danes naprej predvaja kino Matica premiero filma »V ženskem carstvu«. V filmu, ki je napravljen po delu pisateljice Claire Booth in izdelan od ameriške družbe Metro Goldwyn, igra nič manj kot 135 hollywoodskih žena in kar je najbolj zanimivo — noben moški. Filmske zvezdnice Norma Shearer, Rosalind Russell, Joan Crawford, Paulette Goddard podajajo razne tipe sodobnih žena iz tako imenovane ameriške boljše družbe, iz vrst žen milijonark, ki žive v največjem ameriškem razkošju. Film je splošno zanimiv in ga odlikuje velik zunanji blesek.

I Izleta SPD na Veliko Planino v nedeljo, dne 6. oktobra. Odhod iz Ljubljane zjutraj ob 6.30 z avtobusom do Črne. Vzpon mimo Podkrajnika na Veliko Planino. Kosilo pripravljeno. Popoldne sestop čez Dol v Dom v Kamniški Bistrici. Povratak z avtobusom od Kopsi v Kamniški Bistrici ob 19. uri. Prijave sprejema pisarna SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4-I.

I Avtobus Ljubljana—Bled preneha s 30. septembrom do nadaljnega obratovati. R. Hojak, avtopodjetje, Domžale.

I Društvu »Dom slepih« v Ljubljani je daroval gospod profesor Julij Nardin 200 din v počastitev spomina pok. gospoda Karela Valaškega, tajnika Tujskoprometne zveze. Iskrena hvala.

Po nemškem napadu na London

KULTURNI OBZORNIK

Banovinske literarne nagrade

Razsodišče za banovinske literarne nagrade je za 1. 1940 nagradilo pet novih knjig slovenskih pisateljev, ki so bila poslana razsodišču v času od 1. maja 1939 do 30. aprila 1940, z zneskom 20.000 din, kakor jih je blagovolil dati za razvoj slovenske književnosti v proračun ban dravske banovine dr. Marko Natlačen. V poštev za nagrado so prišla samo dela, ki so bila razsodišču poslana s prošnjo za nagraditev, ne pa brezpogojno dela, ki so v tem času izšla. Nekateri pisatelji namreč na nagrado sploh niso reflektirali. Pravilnik razdelitve banovinskih nagrad zahteva, naj bodo nagrajena dela umetnostno neoporečna, prednost pa da imajo dela, ki so vzeta iz slovenske zgodovine in ki dvigajo slovenskega nacionalnega duha. V nekem pogledu se tu banovinski razpis literarnih nagrad približuje tako natečaju za zgodovinske slike, čeprav ne v izključni zahtevi po zgodovinskih snoveh. Zaradi te postavke v razpisu so nekatera predložena dela stopila višje, kakor bi morda kdo pričakoval, nekatera pa so prav zaradi tega izpadla iz nagrad. Izmed nagrajenih del sta dve deli iz slovenskega pripovedništva, eno iz slovenske epike in dve iz slovenske moderne lirike.

Prvo ceno (6000 din) je dobil pisatelj Anton Ingolič za povest »Na splavih«, ki jo je izdala založba Modra ptica. Ingolič kaže v tem romanu velik napredek od svojih prejšnjih povesti »Lukarje« in »Soseske« v umetniškem smislu, v smislu kompozicije in notranje napetosti, čeprav je psihologija glavne zgodbe tudi v tej povesti precej slaba in je tudi prenatrpana s seksualnimi zabodami. Toda kar daje tej povesti ceno, je življenje slovenskih pohorskih splavarjev, je nov svet, ki ga je Ingolič prinesel v slovensko književnost in odkril novega slovenskega človeka. Njegovi splavarji so živi ljudje, njegov svet pohorske vasi s kmeti in vaškiimi mogotci je narazen in zanimiv, predvsem pa so zanimive poti slovenskih splavarjev po Dravi proti hrvaški strani, katerim je Ingolič dobil vedno novo podobno, vedno zanimivo in napeto in nikdar se ne ponavljajočo. V teh vodnih potih je Ingolič mojster in njegovi splavarji postavljeni za vedno v slovensko književnost — kot trpljenje in borba slovenskega človeka, ki ga dozdaj naši pisatelji niso poznali.

Drugo ceno je dobil pisatelj France Bevk za večerniško povest »Pravica za življenje« (5000 din). Morda je sedanjih petdesetletnik ustvaril večjo umetniško dejanje s svojimi »Legendami«, ki pa so mestoma presladke, toda s to povestjo iz goriških kmečkih bojev se je bolj približal zahtevam razpisa po zgodovinskih podobah iz slovenske preteklosti. Pa tudi sicer je ta ljudska povest o ubežniku Jerneju Mavriču in njegovi ljubezni do Marule ter njegovem vodstvu ponesrečene kmečke vstaje boljša Bevkova povest, ki ni zaslužila, da se jo tako omalovažuje v revijalni kritiki. Dobro, da je nagrada opozorila nanjo in bo marsikdo segel po njej, ki sicer morda

misli, da v večerniški obliki ne more biti velike vrednote.

Tretjo nagrado (3000 din) je dobila pesniška zbirka Božidarja Voduška Odčarani svet (založba Modra ptica), ki je tako stopila na prvo mesto med letošnjimi pesniškimi knjigami. Voduškov pesem ima velik pomen v razvoju slovenskega pesniškega sloga, z njo je zvezan prehod iz ekspresionizma, ki mu je Vodušek stregel s svojo prvo čustveno liriko, v zaprti obliki nove stvarnosti, ko je njegova romantična natura že spoznala slepilo sveta in ga začela razkrinkavati z drznim gestom cinika ostro mislijo analizatorja. Tako je »odčarani svet«, pa deloma odčarani tudi svoji pesem, ki ni več tako čustveno mehka, temveč je poglajala iz revolucionarne misli in miselnosti razkraja v bleščeči formi in drzni pripodobi predmete v realnem in duhovnem svetu. V dveh sonetih je skušal odčarati tudi religiozni svet, in v teh sonetih (Oljčni vrt, Božična vigilijs) je Vodušek tudi blasfemčen in protikrščanski, na kar tu opozarjamo. Toda kljub temu je njegova zbirka brez dvoma pesniški dogodek letošnjega leta in v razvoju slovenskega pesništva pomembna postaja s posebnim ozirom na pesniško obliko in gradnjo.

Četrto nagrado (3000 din) je prejel pesnik Joža Lovrenčič za svojo epično pesem Šolar iz Trente (založba Jugoslovanska knjigarna), s katero dobivamo Slovenci vsaj doslej najbolj posrejeni epski tekst. S svojo vsebinsko problematiko je Lovrenčič zelo blizu zahtevam razpisa po snoveh iz slovenske preteklosti, saj je vzel v pesniško obdelavo slovensko faustovsko legendo o Trentarskem studentu ter vodi svojega dijaka, hudiča zapisanega, po vsej lepi slovenski soški dolini in še dlje v italijanska studentovska središča. Doslej je Šolar iz Trente največji slovenski epski tekst. Umetniško formalno sicer ne vzdrži stroge kritike, toda razpisu vsekakor ustreza.

Peto nagrado (3000 din) pa je dobila pesniška zbirka Jožeta Kastelica »Prve podobice« (založba Literarne kluba). Kakor pove že naslov, gre tu za pesniške prvence zanimivega pesnika, ki izkazuje veliko kulturo besede in človeka v svojih tihih in svojevrsno melodičnih stihih. Ljubzen in lepota narave sta vekovita vzmeta njegove lirike, ki je čustvenostna in zato bolj lirčna kot Voduškov, daji ne tako v obliki dogmna in ne tako presenečajoča v ostri misli. Pri Kastelici igra vlogo srce, ter le včasih prevlečena abstraktnost preveč odmakne idealistične podobice našemu dojetju. Čeprav kažejo nekatere pesmi še občutno, da so prvenci njegove pesniške žetve, vendar je smisel njegovih prvih podob svojevrsten v naši lanki pesniški produkciji in ima svojo vrednoto.

Tako je torej letošnja razdelitev banovinskih nagrad skušala ustreči razpisu in izbrati iz knjižne produkcije pet knjig, ki bi jih moral poznati vsak ljubitelj sodobnega slovenskega slovstva.

id

Položaj na naših univerzah

Izdala Akademski zveza, 1940.

Slovenski katoliški akademiki, ki so združeni v Akademski zvezi, reprezentanci organizaciji katoliških akademikov na slovenski univerzi, so izdali aktualno in zanimivo brošuro »Položaj na naših univerzah«. Brošura obsega 48 strani in je posvečena razmeram na belgrijski, zagrebški, predvsem pa na ljubljanski univerzi. Delce nam je zelo dobrodošlo. Ze dolgo namreč pogrešamo dokumentarnega spisa zlasti o razmerah na naši univerzi, ki bi nam podal zvesto sliko trenja, usmeritve in delovanja akademske mladine. Vsebinsko obsega brošura tale poglavja: Nekaj o razmerah na belgrijski univerzi (Jože Györköš), Trenja na zagrebški univerzi (Vojmir Bratin), pod naslovom Naša univerza pa Filozofska fakulteta (Janko Novak), Pravna fakulteta in naša družba (Ivo Cerjak), Medicina (Jaroslav Kikelj), Tehnika (Karel Dolenc) ter končno za nas najbolj zanimivo poglavje Akademski zveza (Irine Kraner).

Na univerzi v Belgradu vladajo razmere, ki vpivajo po reformah. Komunistični študentje so postali vsemogočni gospodarji na univerzi in so zmogli ne samo izsiliti odstop kakega njim ne ljubelega profesorja, ampak zamajati tudi rektorski stolček. Od 10.000 slušateljev je 2000 organiziranih komunistov, drugih 5000 akademikov pa je pod absolutnim vplivom komunistov. Za nas nekaj nerazumljivega je, da je celo na pravoslavni teološki fakulteti okoli 40 komunistov. Zelo hudo dejstvo je to, da komuniste ščitijo tudi mnogi profesorji. Na belgrijski univerzi poučujejo namreč večina profesorji, ki so izšli iz materialistične in levičarske francoske šole. Pod izgovorom prosvetne avtonomije se je belgrijska univerza pretvorila v ideološko trdnjavo zlahte. Profesorske kandidate mnogokrat niso volili iz kakšnih znanstvenih oziror, temveč iz ideoloških. Ti so si spet postavljali enako misleče sorodnike za asistente itd. Tako je danes na belgrijski univerzi vse polno profesorjev sorodnikov. Tej levičarski zlahti je prišel v roke srbski študent. Med akademiki samimi je zelo malo odpora proti komunistom. Dobro pa je to, da pihja danes a prosvetnega ministrstva drugačen veter, kakor je pihal doslej. Učinki se že kažejo.

Precej drugačne razmere vladajo na zagrebški univerzi. Tukaj imajo med akademiki relativno večino hrvatski nacionalisti, ki zastopajo ekstremni hrvatski program. Takoj za njimi pride akademska HSS, nato šele marksisti. Večina katoliških akademikov je v taboru hrvatskih nacionalistov, do čim je HSS bolj liberalno obarvana in nagnjena precej na levo. Hrvatski nacionalisti imajo zelo jasno stališče do komunizma: nikdar nobenega sodelovanja z njimi. Politično pa se navdušujejo za avtoritarne režime, za Italijo in Nemčijo. Od nos nacionalistov do vere je pozitiven, odnos HSS indifereenten. Trdijo pa, da ustvarja HSS povsem novo, do sedaj še neznan mentalitet. Komunisti številčno niso močni, pač pa precej aktivni. Katoliški akademiki na univerzi nimajo lastnega zastopstva. V zadnjem času se med katoliškimi akademiki zmeraj bolj pojavlja zahteva po samostojnem nastopu brez ozira na HN in na HSS. Vendar ne kaže, da bi ta zahteva kmalu pridrila. Slovenskih akademikov je v Zagrebu okrog 350-400. Največ jih je na medicini. Organizirani so v katoliški »Danici« in v marksističnem »Triglavu«.

Zopet drugačne razmere vladajo na naši univerzi. Na filozofski fakulteti se številčno največjejeje katoliški akademiki, najmanj številčno so liberalno-nacionalistični akademiki. Na filozofiji je mnogo prilik za širjenje verskih in нравnih zmot. Prezira se vprašanje npravnosti v literaturi Cerkev se napada zdej prikriti, zdej odkrito, zagovarja se darvinizem, pedagoški naturalizem itd. Veliko

upanje daje »Veda«, novoustanovljeno društvo katoliških filozofov. Na Jurčičevi fakulteti prevladuje duh liberalnega nacionalizma, kljub temu, da je lani pri volitvah v strokovno društvo zmagała katoliška lista. Marksistov na tej fakulteti ni veliko, so pa precej delavni Liberalni nacionalisti, ki so organizirani v »Jugoslaviji«, so nasproti marksistom precej neodporni in se z marksisti radi vežejo. Ljotičevci tvorijo skupino zase in so organizirani v svojem klubu »Edinstvo«. So zelo odločno proti komunistom. Sicer bo kdo rekel, da so fašisti, toda za nos vleči od komunistov se le ne dajo. Katoliški juristi so organizirani v dveh stanovalskih društvih za katoliške juriste v »Danici« ter v »Pravdi«, ostali so razkropljeni v fakultetno mešanih društvih »Straži« in »Zarji«. Kakor na filozofski fakulteti, je tudi tukaj upanje, da se bo preko stanovalskih društev skupina katoliških juristov kmalu odločno uveljavila na fakulteti.

Najslabše je na medicinski fakulteti. Tu je že okoliže tako, da zavaja stran od katoliškega nazora. V strokovnem društvu vladajo marksisti. Podpirajo jih nacionalisti iz »Jugoslavije«, dočim nastopajo oni iz »Edinstva« proti njim. Kakor na filozofiji in na jusu, tako tudi tukaj ovirajo enoten nastop katoliških akademikov »Zarjani«. Katoliški akademiki so se začeli organizirati v stanovskem društvu za medicince »Vir«.

Na tehniki imajo absolutno večino liberalno-nacionalistični akademiki. Dejansko so pa do sedaj vladali marksisti, ker so liberalno-nacionalistični akademiki nasproti komunistu neodporni. Zelo krepko se razvija »Kladivo«, društvo katoliških tehnikov, in daje upanje, da se bo tudi med tehniko razmahnil katoliški pokret.

Vsi sestavki se obirneje bavijo tudi s strokovnimi razmerami na posrednih fakultetah. Glavni poudarek vseh pa je v predočevanju komunistične nevarnosti ter nujnosti, da se naša društva preseljujejo po stanovskem načelu in da se stari tip mešanih društev (Straža, Zarja) odpravi. Zelo otežkoča uspešen nastop katoliških akademikov tudi neenotnost (Zarja).

Pod temi vidiki je spisano tudi poglavje o Akademski zvezi. Natančno je prikazan razvoj te matične organizacije slovenskih katoliških akademikov od njenih početkov pa do danes. Zgodovina Akademski zveze je razdeljena na sedem dob: križarstvo, reakcija proti križarstvu, krščanski socializem in komunizem v AZ, sanacija, korak nazaj, ponovna zmaga, težave s tretjo skupino. Po eni strani nam članek dokumentarno prikazuje, kako se je nekdanja križarska opozicija v AZ utaborila v ločenem društvu »Zarji«, po drugi strani pa riše razvoj v novo smer, ki je končno privedel do stanovske preureditve akademskih organizacij. Škoda je le, da se temu protivi tudi klub »Straža«. Tako smo dobili dva ločena tabora. Kar bi se dalo v stanovskih društvih izgledati s prizanesljivostjo in modro taktiko, je zdaj postalo izredno težko. Vendar pa vsa dejstva in naravni razvoj kažejo — kakor meni brošura — da bo kaj kmalu v Akademski zvezi popolnoma prevladala stanovska ureditev društev in bo v tem tudi prinesla tako dolgo zaželeni konec strujarskih borb. Za ta rezultat v polni meri upravičuje uvedbo stanovskih društev.

Akademska zveza je z objavo te brošure veliko pripomogla k razčiščenju pojmov o razmerah na naših univerzah, zlasti med našimi akademiki. Zleti je le, da bi se delce čim bolj razširilo in imelo najboljše uspehe. Kajti, kakor pripominja pisec, ni nam vseeno, kakšna bo naša inteligencija: ali bo počelo resda, zakonitosti in visoke duhovne kulture, ali pa bo počelo razkrojiti, kulturnega propadanja in materialističnega barbarstva.

Brošura stane za akademike 5 din za druge 10 dinarjev.

France Glavač.

Skupina kanadskih letalcev

ŠPORT

Kaj je prav za prav z reprezentanco za Carigrad?

V torek, 1. oktobra zvečer že odpušajo iz Belgrada tekmovalci, ki zastopajo našo državo na letošnji balkanijski v Carigradu in še danes se ne ve prav točno, kdo vse bo v jugoslovanski atletski ekipi. Namesto, da bi imeli sestavljeno definitivno reprezentanco najboljših slovenskih, hrvatskih in srbskih atletov, pa niti eni ne drugi ne vedo popolnoma točno, kdo bo v gotovih disciplinah zastopal našo državo v Carigradu. S sestavo, ki je bila objavljena v raznih listih in katero je objavil tudi naš list, niso zadovoljni niti Hrvatje niti Slovenci. Hrvatje hočejo imeti nekaj spremembe, češ da imajo boljše, kakor so pa oni, ki so v reprezentanci, in Slovenci se potegujejo za Gorška, Orosija in Pleterška, ki so bili izpušeni in ki bi morali priti zraven.

Kdaj se bo izvedelo za definitivno sestavo, ni znano. Do tega stanja prav gotovo ne bi prišlo, če bi se vršil preje izbirni miting vseh v poštev prihajajočih tekmovalcev ali pa vsaj onih, o katerih se je dvomilo, da so sposobni za našo reprezentanco. Kakšen namen se skriva tu zadaj, ne vemo; prav gotovo pa je, da bodo oni, ki bodo ev. »prišmuglani« v naš državni tim, slabo zastopali barve naše domovine na letošnji balkanijski igrah.

Mars : Ljubljana

V nedeljo bomo videli na igrišču SK Ljubljane bojevnika, katera nam bosta s skrbno in požrvalno borbo pripravila izreden užitek. V tem dvo-boju, ker gre Ljubljani prav tako za točke kakor Marsu, se bodo navduševali celo nevtralni športniki. Marsovi upajo, da jim bo sreča v nedeljo še posebno naklonjena, saj se zelo vestno pripravljajo. Zato jih ni podcenjevati, podali bodo kar najlepšo in užitek polno igro. Ne zamudite te športne prireditve, ki bo edinstvena za ljubljansko občinstvo. V predtekmi se bodo spoprijeli v borbi za točke juniorji Ljubljane in Svobode. Glavna tekma se prične ob 16., predtekma pa ob 15.

Hermes : Moste

Jutri dopoldne ob 10.30 nastopita na igrišču Hermesa SK Moste, najmlajši član, in ZSK Hermes, najstarejši član I. razreda. Zanimivo si bo ogledati, kako bosta prekrizala »noge« mlado in ambiciozno Moste in stari rutinirani Hermes. Favoriti so Šiskarij, ki bodo pa mogli doseči uspeh le tedaj, ako se bodo ves čas zavedali, da je nogometni šport resna in trda borba brez vsakega igranja.

SK Amater : SK Bratstvo

Jutri bo v Trbovljah zopet zanimiva ligaška tekma. Srečala se bosta dva tekmeča iz naših največjih industrijskih centrov: Trbovelj in Jesenice. Lahko bi rekli, da bo to tekma rudarjev in plavžarjev tekma dveh moštev, ki sta si iz malih razmer, s silno voljo in pridnostjo priborili častni mesti v slovenski ligi. Moštvi sta po močeh precej izenačeni. Športno občinstvo iz revirjev bo tudi v nedeljo bodrilo svoje »črne knape«.

Propagandni ženski atletski miting

Priredi SK Planina v nedeljo, dne 6. oktobra na Stadionu v Ljubljani s pričetkom ob 9 dop. Pravico nastopa imajo vse verificirane in ne-verificirane atletinje atletskih klubov. Prijave je poslali najkasneje do 12. ure dne 4. oktobra na naslov: Tome Vikič, Kobaridska ulica 58. Program obsega sledeče discipline: Tek 60 m, krogla 4 kg, višina, tek 100 m, disk 1 kg, daljina, kopic 600 gr, štafeta 4 x 100 m. Vabijo se na ta miting zlasti atletinje SK Železničarja, SK Rapida, SK Maratona in SK Gorenjca. — Zagrebške atletinje so svojo udeležbo na tem mitingu že prijavile.

Srednješolski atletski miting v Mariboru

Danes, in jutri bo v Mariboru tradicionalni sedmi lahkoatletski miting. Danes popoldne je pričetek ob 15., jutri, v nedeljo, pa ob 9.30 na igrišču SK Železničarja. Nastopijo najboljši atleti in atletinje klasične gimnazije, prve in druge realne gimnazije, trgovske akademije, učiteljske in železničarske šole, ki se bodo borili za prehodna pokala »Jadranske straže« in »Jugoslovanske lahkoatletske zveze«.

V soboto, 28. septembra 1940:

(V oklepajih srednješolski rekordi prejšnjih let.)

1. 60 m predtek, dijakinje.
2. Skok v daljino, dijaki. (Lončarič, kl. gimn., 1937: 6.23 m.)
3. Met diska 1.5 kg, dijaki. (Gregorovič, klas. gimn., 1939: 41.06 m.)

4. Met krogla 4 kg, dijakinje.
5. 100 m predtek, dijaki.
6. Skok ob palici, dijaki. (Gala, II. real. gimn., 1939: 2.90 m.)
7. Štafeta 4x60 m, dijakinje. (I. realna gimn., 1939: 34.8 sek.)
8. Met krogla, dijaki. (Gregorovič, klas. gimn., 1938: 16.95 m.)
9. 80 m zapreke predtek, dijaki.

V nedeljo, 29. septembra 1940:

(V oklepajih srednješolski rekordi prejšnjih let.)

1. 80 m zapreke finale, dijaki. (Lončarič, klas. gimn., 1939: 11.8 sek.)
2. Skok v višino, dijaki. (Erjavec, trg. akad., 1937: 1.65 m.)
3. Met kopic, dijaki. (Gregorovič, klas. gimn., 1939: 50.35 m.)
4. 100 m finale, dijaki. (Lončarič, klas. gimn., 1939: 11.6 sek.)
5. 60 m finale, dijakinje. (Brandstätter, I. real. gimn., 1938: 8.1 sek.)
6. Troskok, dijaki. (Lončarič, klas. gimn., 1939: 12.85 m.)
7. Skok v daljino, dijakinje. (Brandstätter, I. real. gimn., 1938: 4.82 m.)
8. 1000 m dijaki. (Mlaker, I. real. gimn., 1938: 2 min. 54 sek.)
9. Štafeta 4x100 m, dijaki. (Klasična gimnazija, 1938: 47.5 sek.)

Korotan : Jadran

Na igrišču Korotana na Rakovniku bo jutri ob 16. zanimiva borba med gornjima kluboma. Kdor je gledal nedeljsko tekmo med Korotanom in Hermesom, ve, kako odlično so zaigrali Korotananci in so se na mah pridobili vso publiko. Le sodniku in nenavadni smoli Korotanovih strelcev se imajo Hermežani zahvaliti, da so odnesli obe točki. Ta neuspeh bo Korotan jutri vsekakor skušal popraviti. Ker pa je Jadran že star, rutiniran klub, bo tekma gotovo nad vse napeta in vredna, da si jo ogleda vsaj tako število občinstva, kakor preteklo nedeljo (nad 2000!).

20 milijonov Nemcev goji šport

O priliki lahkoatletskega troboja, ki je bil pred nedavnim v Helsinkiju med Finsko, Nemčijo in Švedsko, je dal nemški športni vodja tamošnjim športnim poročevalcem zanimive podatke o nemškem športu. vodja von Tschammer in Osten je med drugim povedal, da ima Nemčija nad 6 milijonov članov v teh športnih organizacijah. Toda število onih, ki se bavijo z športom in telovadbo je v Nemčiji nemerno več, kajti v različnih organizacijah je po izjavi športnega vodje 20 milijonov onih, ki se aktivno bavijo z športom. In še nekatere druge podatke o nemškem športu, kakor o organizaciji in delu na polju telesne vzgoje je dal, kar je napravilo velik utis na športne poročevalce severnih narodov.

Lanzijev rekord na 500 m

Italijanski tekač Lanzi je pri izbirnih tekmah v Turinu postavil nov svetovni rekord v teku na 500 m s časom 1:02.3 min. Lanzi je imel pri sebi še štiri sotekače, toda bil je popolnoma navezan sam nase, ker nihče ni mogel vzdržati Lanzijevega tempa. Dosedanji svetovni rekord na tej vmesni progi je imel Amerikanec Ben Eastman s časom 1:02.6 min.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Z. S. K. Hermes — nogometna sekcija. Jutri dopoldne igra prvo moštvo na našem stadionu prvenstveno tekmo s S. K. Moste. Postava na običajnem mestu.

S. K. Planina. Propagandni atletski miting S. K. Planina bo v nedeljo popoldne dne 6. oktobra na stadionu. Radi priprave atletov za ta miting, ki bo ob enem tudi izbirno tekmovanje v gotovih disciplinah za troboj v Belgradu, se najhu pozivajo atleti, da rečno prihajajo na treninge, ki se vrše vsak torek, četrtek in soboto od 17. ure naprej. Za miting naj se pripravijo zlasti sledeči atleti: Bratovž, Mravlj, I. in II., Kraner, dr. Cerny, Demšar, Burja, Skušek, Kocutar, Jerman, Potočnik, Zela, Sedelj, Merala, I. in II., Jeglič, Furman, Strupl, Miheleč, Urbančič, Kink, Dolinar, Janež, Kompare, Smolej, Vidic, Rus, Černe in Rigler.

ZFO

Gozdni tek na Jelovici

Fantovski odsek Kropa izvede v nedeljo 29. t. m. gozdni tek po Jelovici kot pripravo za zimsko sezono. Start in cilj bo na planini Vodic. Ob 8 dolga odhod iz Kroke, ob 12 pa start na 4 km zjutraj progji, ki vodi po valoviti Jelovici z Vodic mimo Mošenke planine po gozdnih nazaj na Vodic. Po končanem teku bo ob planinski zabavi razdelitev praktičnih daril.

Ob zelo slabem vremenu se tek preloži na prihodnjo nedeljo.

MARIBOR

Letalski napad na Maribor

Maribor, 27. septembra.

Danes dopoldne je bila v Mariboru letna vaja v obrambi pred zračnim napadom. Vodja današnje vaje je bil mestni poveljnik brigadni general Parac, ki je organiziral sredstva aktivne obrambe in pa markiranje pada bomb. Njegov sedež je bil za časa vaje na stolpu stolne cerkve, odkoder je dirigiral potek vaje.

Točno ob 10. so opazovalne postaje telefonično sporočile, da se mestu bližajo sovražna letala. Takoj je sledil znak z zvonom stolne cerkve, nakar se je oglasila tudi mestna sirena. V tem trenutku je bil ves Maribor obveščen o bližajoči se nevarnosti. Občinstvo, ki je bilo po cestah in ulicah se je podalo v zaklonišča in v veže, trgovci so začeli zapirati trgovine, stanovanjci vseh hiš pa so pozaprla okna. Po nekaj minutah so bile vse ceste prazne in Maribor je bil podoben izumrlemu mestu. Občinstvo je ob času vaje pokazalo mnogo večjo disciplino kakor lansko leto. Seveda so se dogodili primeri nediscipliniranosti. Tudi vaja je resna reč.

Okoli pol enajstih so se nad mestom pojavili trije dvomotorni bombniki in pričeli s svojim »uničujočim« delom. Dvakrat so preleteli Maribor in na mesto nametali eksplozivne, plinske in zažigalne bombe. Padec teh bomb so markirali z zažiganjem

petard vojaški mariborske garnizije, ki so istočasno markirali tudi trtve napada.

Ko se je pojavila škoda in so se bombniki oddaljili, je stopila v akcijo pasivna obramba, potem ko je aktivna svoje delo, seveda brez uspeha, opravila. Vaja je pokazala, da je obveščevalna služba dobro funkcionirala, kajti na krajih, kjer so »padle bombe«, eksplozivne, zažigalne ali plinske, so se v rekordnem času pojavile reševalne ekipe: gasilci, ki so zažigalne bombe »povzročile požare«, ekipe, ki so jih pošiljale kemijske postaje na kraje, kjer so padale plinske bombe in sanitetnih postaj, kjer so eksplozivne bombe ranile ali ubile ljudi.

Opazovalno službo so vršili organi mariborske policije in pa opazovalci, ki so jih razpošiljale sanitetne in kemijske postaje. Kmalu je bil ves pasivno obrambni aparat na delu, gasilski in sanitetni avtomobili so zdrveli po mariborskih ulicah na kraj nesreč in takoj začeli s popraviljem škode, gašenjem požarov, odnašanjem ranjencev in zadrževanju in čiščenjem zadržanih ozev.

Vse delo je bilo dobro organizirano, šlo je hitro od rok tako, da je mogote reči, da je mariborska zaščita pred letalskimi napadi dobro organizirana in da so se vsi, ki sodelujejo pri pasivni obrambi temu delu posvetili z veseljem in ljubeznijo.

m Obsojena, ker je prodajala moko po 9 din. Včeraj dopoldne je bila pred okrajnim sodnikom dr. Obratom razprava proti soprogovi trgovca Terezi Babič iz Studencev, ki se je zagovarjala po zakonu o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije. Dne 30. avgusta je prodala pol kilograma bele moke za kruh za 4.50 din, od druge stranke pa je zahtevala za kilogram iste moke 9 din. Babičeva je kupila moko po 7.50 din. Bila je obsojena na 10 dni zapore, 1000 din denarne kazni, v primeru neizterljivosti na nadaljnjih 20 dni zapore. Sodba je nepogojna.

m Dijaški fantovski odsek Maribor III. Oporzamo vse članstvo na današnji dijaški večer.

m Okraden in še tepen. Ključavničar Jožef Golež se je v četrtek zvečer mudil v neki gostilni v Dravski ulici. Ko je hotel plačati, je opazil, da mu je zmanjkalo iz žepa listnca s 300 dinarji. Ogorčen je hitel po policijskega stražnika, komaj pa je zapustil gostilno je že stopil za njim iz lokala neki mlajši možki ter ga s tako silo udaril v obraz, da je padel po tleh. Napadalec je potem zbežal.

Otvoritev restavracije »ZAMORC«

v soboto, dne 28. t. m. pod strokovnim vodstvom. — K otvoritvi vabita
BRODNIK FRANC & KOSI MINA

m Dve kolesi brez lastnika. Poleg železniške proge v Košakih v bližini Wögererjeve tovarne je našel premikač Karel Kovač v grmovju skrito moko kolo brez evidenčne številke ter znamke »Austro Daimler Luxe«. Kolo je bilo očitno ukradenko. Železničar Karel Zakusek pa je našel drugo kolo brez gospodarja v obcestnem jarku poleg gostilne Merdavs. Kolo ima evidenčno številko 2-127188-19, na kolesu pa je bila aktovka, v kateri se je nahajal star klubok. Obe kolesi se dobila na policiji.

m Z motorjem se je začel v avto. Na cesti med Mariborom in Kungolo se je pripetila huda prometna nesreča. 44 letni trgovec Slanko Man se je začel na ostrem ovinku s svojim motorjem v neki osebnem avto ter si je pri padcu zlomil nogo. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

m Umrl je v Taborski ulici 18 krojaški pomočnik Ivan Robin, star šele 26 let. Naj počiva v miru.

m Davčne zadeve. Davčni odbor za mesto Maribor, ki bo sklepal o davčnih osnovah za odmero pridobnine v letu 1940, bo zasedal v času od 16. do včeraj 21. oktobra t. l. Po davčni upravi ugotovljene davčne osnove so razvidne iz »Seznamov oseb, zavezanec pridobnine, ki je razgrnjen na mestnem poglavarstvu, kjer ga davčni zavezanci lahko pregledajo od 1. do 15. oktobra med uradnimi urami. Iz razgrnjenega seznama je točno razvidno, kateri dan in ob kateri uri se bodo obravnavali predlogi za vsakega posameznega davčnega zavezanca. Onim zavezanecem pridobnine, ki niso vpisani v razgrnjeni seznam, bo pridobnina za leto 1940 predpisana pavšalno.

m Smrt na železniški progi. Med postajama Pavlovec in Ormožem so našli na progi mrtvega človeka. Prepoznali so v njem 31 letnega poljedelškega delavca Avgusta Laha s Huma. Vlak mu je razbil glavo ter odrezal obe nogi. Ugotovilo se je, da je šel pokojnik sam pod vlak.

m Zdravniško nedeljsko službo za nujno pomoč članom OUZD vrši jutri, v nedeljo, dr. Ivan Turin, Linhartova ulica 12.

m Tudi premožnejše občinstvo naj bi pokazalo večje zanimanje za mariborsko gledališče ter naj bi se aboniralo. Do sedaj se čuti zanimanje za abona predvsem med uradnimi in srednjimi

sluji. V Ljubljani se je število abonentov letos navadno dvignilo in želeli bi bilo, da se isto zgodi tudi v Mariboru.

m Podveža katoliških nameščenikov vabi vse katoliške nameščenike na redni sestanek, ki bo v torek, 1. oktobra, v Domu, Slomškov trg 12.

m Francoski krožek v Mariboru bo otvoril 1. oktobra francoski otroški vrtec in vse svoje težaje za mladino osnovnih, meščanskih in srednjih šol ter za odrasle. Kraj, dan in ura posameznih težajev so razvidni na lepaku v Gregorčičevi ulici 4. Vpisovanje bo v krožkih samih tekom prvega tedna v oktobra.

m Adventisti spet strašijo. Pri Sv. Jožefu nad Slov. Bistrico so se pojavili en možki ter dve mlajši dekleti, vsi trije iz Maribora, pa so po tamonjih hišah začeli oznanjati adventistične nauke ter so ljudem vsiljevali sv. pismo. Ljudje pa so poslali po orožnike, ki so to trojico adventističnih apostolov

Celje

Zborovanje malih trgovcev v Celju

Celje, 27. septembra.

Šnotti ob 8. so zborovali v hotelu »Beli volk« v Celju mali trgovci in peki iz Celja in celjske okolice. Glavna debata na zborovanju je bila o stanju malih trgovcev in pekov. Na zborovanju, katerega je vodil trgovec Oblišar Hinko iz Ostrožnega, so v glavnem kritizirali postopanje nekaterih veletrgovcev, ki nočejo izdajati malim trgovcem zadosti blaga, če pa ga jim dajejo, jim diktirajo cene in jih tako uničujejo. Posebno živahna debata je nastala ob predlogu, da bi se osnovalo v Celju Združenju malih trgovcev, ki bi imelo glavni namen ščititi male trgovce proti veletrgovcem.

Na zborovanju je bila sprejeta resolucija, v kateri zahtevajo trgovci, da oblast za področje mesta Celja in krajev, ki gravitirajo na Celje, takoj uvede odbor s sodelovanjem malih trgovcev in pekov za kontrolo, ki bo skrbel za pravilno in pravično razdelitev razpoložljivih življenjskih potrebščin. Resolucija poudarja, da se oblastno odredi minimalni zaslužek malih trgovcev in pekov, ker le tako se jim bo zagotovil obstanek. Pri tem je posebno mnenje zaslužek pri prodaji monopolnih predmetov. Povišanje plač, uvedba obveznega zavarovanja in druga bremena so rešje malih trgovcev zelo povišale. Resolucija nadalje poudarja, da bi moral biti zaslužek malega trgovca in peka na račun producenta, ne pa na račun konzumenta. Naš dinar je stabilen na vseh mednarodnih borzih, zato ni povoda, da so se dvignile cene življenjskim potrebščinam. Trgovci zahtevajo, da se izvede revizija tovarniških cen na bazi dinarja, obenem pa zahtevajo, da se prepreči dvig cen sladkorju. V že obstoječe davčne odbore naj se postavi tudi zastopnik malih trgovcev in pekov. Posebno poudarja resolucija zahtevo, da se mali trgovci pavšalno obdavčijo. Trgovci zahtevajo v resoluciji, da oblast uredi kreditne razmere med tovarnarji, veletrgovci in detalisti, ker je najmanj 80% malih trgovcev in pekov odvisnih od kreditov. Tovarnarji in veletrgovci so neupravičeno ustavili kredit malim trgovcem, izkoristili konjunkturo v svoj pri ter tako obogateli na račun malega človeka. Nadalje zahtevajo, da se čimprej skliče anketa tovarnarjev, veletrgovcev in malih trgovcev, da bi se tako s posredovanjem oblasti napravil sporazum, ker drugače bodo tudi mali trgovci primorani ustaviti kredit svojim odjemalcem.

c Ob desetletnici smrti znane dobrotnice g. dr. Ane Filipičeve moramo spregovoriti o pokojni par besed. Vse njeno življenje je bilo posvečeno cerkvi, domu in revežem. Pokojna je dobro vedela, da brez notranjega življenja ni uspešnega dela in ljubezni do siromakov. Dr. Filipičeva je bila globoko verna in v veri je našla moč, da je posvetila vse svoje sile karitativnemu delu. Do svoje smrti je bila predsednica društva Celjskih gospa. Z vsa vsemu je delovala tudi pri zaščiti mladine. Kljub visoki starosti je hodila redno na društvene seje in sestanke. Ne samo to, da so jo vsi revni otroci poznali, poznali jih je tudi ona, poznala tudi revne starše v Celju. Ob njeni desetletnici smrti se je vsi podpiranci in vsi, ki so jo poznali, hvalno spominjajo.

c Francoski krožek v Celju obvešča svoje člane in prijatelje, da se s 1. oktobrom zopet odpreta oba redna konverzijska tečaja pod vodstvom g. Engelhardtova in da prične njegova knjižnica poslovanje v eredo, dne 2. oktobra ter vse najlepše vabi k čim večjem obisku in udeležbi.

c Celjski šah. Rezultati 8. kola spominskega turnirja g. dr. Antona Schwaba: Fajš:Verčkovnik 1:0, F. Schneider:Mirnisk — prekinjeno. J. Schneider: Eish 1:0, Domanjko:Slimek — prekinjeno. F. Csörgő:E. Csörgő 1:0, Ahtik:Regner 0:1, Hajosinger:Habenšus 0:1, Golja:Pukmajster 1:0, Medved:Rojske 1:0. Stanje po 8. kolu je naslednje: Fajš in J. Schneider 8, F. Csörgő 7(1), Golja 6, Verčkovnik in F. Schneider 4 in pol (1), Hajosinger 4, Domanjko 3 in pol (3), Habenšus 3 in pol (1), Mirnisk 3 (2), E. Csörgő 3 (1), Regner 3, Medved 2, Slimek 1 (4), Ahtik in Eish 1 (1), Rojske 1, Pukmajster 0 točk.

Angleški ministrski predsednik Churchill proučuje zemljevid

lov zasledili, ji vzeli knjige ter jo naznanili oblastem. Priznali so, da so člani društva »Svetionik« v Mariboru, ki je bilo razpuščeno ter delovanje njegovih članov prepovedano.

m S kuhinjskim nožem mu je prerezal vrat. Na Rapidovem igrišču so našli v četrtek popoldne okrog 13. ure nezvestnega mladega moža, ležečega v mlaki krvi. Na vratu je imel dolgo in zevajočo rano ter so skrajja mislili, da je že mrtev. Poklicani so bili reševalci, ki so ga zapeljali v bolnišnico, kjer se je ugotovilo, da se je onesvestil zaradi velike izgube krvi. Ranjenec je povedal, da se piše Rudolf Sket. Ko je prišel popoldne domov v Puškinovo ulico 23, se je skregal s svojim svaikom. Ta je prijel kuhinjski nož ter ga udaril z rezilom po vratu. Zadal mu je 7 cm dolgo in 3 cm globoko rano. Sket je zbežal ter preskočil na begu ograjo Rapidovega igrišča, ko pa je hitel proti izhodu, je zaradi prevelike izgube krvi omagal ter se zgrudil. Imel je srečo, da so ga mimoidoči hitro opazili, ker bi bil drugače umrl zaradi izkrvavitve.

c Na filmsko predavanje o ZZZ in njenem razvoju, ki bo jutri ob 8 v dvorani Delavke zbornice, vabimo vse člane ZZZ in prijatelje naše organizacije.

c Odlikovanje. Višji davčni kontrolor g. Šek Franc je bil odlikovan z redom jugoslovanske krone V. stopnje. Našemu zvestemu naročniku in poštvalnemu ter nesebičnemu delavcu pri naših organizacijah iskreno čestitamo!

c Strokovna organizacija ZZZ na Polzeli bo imela dne 6. oktobra ob 3 popoldne v prostorih Prosvetnega doma na Polzeli svoj redni letni občni zbor.

c Pojasnjen skrivnostni sestanek. V predvečerani številki »Slovenca« smo v dveh vrsticah navedli, da so nekje neki politični vodje brez armade, skrivnostni sestanek v bližini Celja. Ljudje so že spraševali, kdo je imel sestanek in kje je bil, na vse to pa sta hitela pojasnjevati zadevo »Jutra« in njegova celjska tetka »Nova doba«, ki sta razodeli skrivnost, da so celjski »vodje« z limuzino obiskali sam Tempel v Rogški Slatini in sedeli v krogu samega ministra na razpoloženju ter pili čašo vode na vrtu Stare Švicarije. Zadeva je torej po zaslugi »Jutra« in tetke iz Strossmayerjeve ulice popolnoma pojasnjena.

c Ljudsko vseučilišče v Celju bo imelo svoj redni letni občni zbor v ponedeljek, 30. septembra ob 8 v risalnici deške meščanske šole.

c Nedeljski šport. V nedeljo nastopita na Olimpijskem igrišču SK Olym in SK Kranj. Tekma se prične ob 4. V predtekmi nastopita SK Borut in SK Store. Na Glaziji bo ob 10 dopoldne prvenstvena tekma mladine SK Celje in SK Jugoslavije.

Zimsko spanje pri živalih

Za živali v gozdu in na polju se začne v poznih jesen hudi čas. Na dobrem so le ptice selivke, ki se v teh časih presele na jug. Četveronožci in druge na zemljo navezane živali pa morajo gledati, kako bodo preživele hude zimske čase. Mnogim je Bog pomagal s prijetnim zimskim spanjem, katerega prebijejo v toplih kožuščkih in umetno zgrajenih gnezdech.

Kar se tiče zimskega spanja, je največji umetnik svibe po visokih gorah, ki pozimi spi res skoraj dobesedno smrtno spanje. Skoro tri četrtine leta prespi ta glodalec v neke vrste samonarkozi. Krvni obtok se mu v tem času zmanjša, količina kisika poveča, telesna toplota pa pade na deset stopinj in še nižje. Polidrgi kilogram masti si nabere ta žival v poletju za pravnico med zimskim spanjem. Ta mast pa je sivebu tudi v pogubo, ker planinski prebivalstvo visoko ceni njegovo mast kot zdravilo proti bolečinam v členkih in za druge bolezni. V mnogih krajih so ga zaradi tega že iztrebili. Zimsko spanje je za svibca življenjska potreba. Če ga pri spanju ovirajo in ga drže v toplih prostorih, čez kako leto ali dve pogine.

Sedem mesecev zimskega spanja potrebuje tudi polh. Vsake tri ali štiri tedne se prebudi in zaužije nekaj hrane, ki si jo je v poletju nanosil, nato zopet zaspi. Polhi so bili priljubljeni na slovesnih pojedinah starih Rimljanov kot okusne pečenke. Zaradi masti, kože in dlake ga v nekaterih krajih srednje in južne Evrope še danes radi lovijo. Od pri nas živčih živali je po zimskem spanju znan tudi jež.

Glodalec so med sesalci najštevilnejše živali, ki so potrebne zimskega spanja. Hrček spi trdno v svojem zimskem ležišču. Njegov zimski spanec ni ravno dolg. Večkrat se prebudi že decembra in potem živi od tega, kar si je poletni nanosil. Zimo prespe po podzemskih rovih tudi raznovrstne poljske miši, ki jih na pomlad v velikih množinah zadušijo pomladansko deževje. Zanimivo je, da nima zimskega spanja v arktičnih krajih živčih postaršnik, znan po zagonetnih potovanjih po vodi. Hrani se tako, da si pod snegom koplje rove in išče lišaje.

Vsem je znano zimsko spanje strica medveda. Debela koža in mast pod njo ga varuje pred mrazom, gladu pa se ta ropar tudi ne boji. Je že ob pravem času poskrbel za to. Redi se od nabrane masti. V svojem brlugu prespi več mesecev. Se več: medvedka prinese celo svoje mlade v tem

Iz Julijske Krajine

14. medpokrajinska razstava v Trstu. V »Tržaški galeriji« (Galleria Trieste) je sedaj odprta 14. medprovincionalna slikarska in kiparska razstava, pri kateri sodelujejo umetniki vseh dežel Julijske Krajine. Razstava obsega osem dvoran slikarskih in kiparskih del. Tržaško občinstvo je z razstavo zelo zadovoljno, jo v velikem številu poseja in je polno hvale za razstavljena dela. — Tudi časopisje se izraža zelo povoljno in laskavo. Ker je med premožnimi Tržačani mnogo prijateljev likovne umetnosti, ki tudi marsikaj kupijo, je dosegla razstava vsestransko lep uspeh. Že ob otvoritvi je tržaški prefekt po naročilu Nj. V. kupil veliko sliko znanega slikarja Viktorja Bergagna »April«. Med drugimi sta razstavila nekaj svojih del tudi slikarja Černigoj in Spacal, ki ju tržaška kritika priznalo omenja.

Letina na Kanalskem in Gornje Vipavskem. Na Kanalskem bo letina manj kot srednja. Med glavnimi pridelki je edino krma, ki smo jo pridelali zadosti. Že seno je bilo lepo in tudi otave bo v obilju. Zito je bilo slabo; ajda sedaj že obeta, toda potrebuje še lepih dni. Vinska trta je šibka; pridelka ne bo niti tretjino, kakor bi ga moralo biti. Sadja je malo. Tudi krompirja, s katerim se letos skoraj vsa dežela hvali, pri nas ne bo veliko: je reven, sneden in že gnije. Dobro se je obnesel fižol. Koruze bo tudi, če bomo imeli še lepe dneve. — V Gornji Vipavski dolini je pa položaj veliko ugodnejši kot na Kanalskem. Sena so tudi tu nakosili dovolj, otava pa je še obilnejša. Vinska letina bo srednja. Nekateri vinogradi so prav zdravi in bogati, drugi bodo dali mogoče kakor lani, veliko jih je pa prav revnih. Jesenski pridelki: krompir, fižol, koruza obetajo prav lepo, če se vreme preveč ne skvari. Zitna letina je bila tudi tu piškava, ajda pa sploh ne sejejo. Ker po dolini preveč razsaja in klesti burja, je sadjereja pičila. Kjer je bolj zavetno, kot v Podragi, na Slapu, tam rodi tudi sadje. Letos so imeli tam precej breskev in hrusk. Se razmeroma ugodno letino na Zgornjem Vipavskem je pospešila moča. Dolina nima močnejše zemlje, plast humusa je tanka, zato se hitro obeti suša. Letošnji pogosti dežji so prijali zgornjevipavskemu kmetu in so mu zboljšali in pomnožili poljske pridelke.

Kanal. Pred dnevi je obiskal svoj rodni dom p. Ciril, duhovnik kapucinskega reda. Lansko leto na rožnico je v naši župniški cerkvi zapel svojo prvo slovesno sv. mašo. Letos je dokončal svoje študije in je sedaj v Vidmu. V sobotah hodi spovedovat na znano božjo pot na Staro goro nad Čedadom. P. Ciril se s svetnim imenom kličo Alojzij Blažič in je doma iz našega Bodreža.

Času na svet. Medved zapusti ta brlog zelo nerad. Sele spomladi se prikaže suh kot trska, zaradi svoje »medvedje lakote« pripravljen na vsako nečasto dejanje. Njegov brat beli medved gre celo sredi arktične snežne noči na lov na tuljuna, potem pa zopet spi. Medvedov bratranec siva brada jazbec spi 2—3 mesece spanje pravičnega, če si je na jesen dovolj bogato založil želodeček z želodom in bukvico.

Kdor hoče prespati zimo, mora biti umetnik in stradanju. Zlasti kaže so mojstri stradanja. Često nedružabni gadje se zbira v vdolbinah pod kamni ali pod koreninami dreves. Do trideset se jih zvije v nerazvozljiv klobčič in spe do pomladi, ko se lahko zopet podajo na lov na miši.

Močerad deloma spe, deloma pa gredo pozimi v ribnike, ki navadno tudi v najhujših zimah ne zamrznejo in tam neusmiljeno love ribe in druge vodne živali.

Zabe nimajo lahkega življenja. Že v poletju jih zasledujejo mnogi sovražniki; v jeseni, ko zginejo majhne živalice in mrčes, s katerim se hranijo, morajo gledati, kako bodo preživele lakoto. Globoko se zarijejo v močvirje ali blato, v zemeljske dupline od vodah ali rekah in tam prespijo najhujše čase. Na pomlad se zopet prikažejo v tako velikih množinah, da so nastale celo pravljice o dežju žab. Tudi mnoge sladkovodne ribe kot krapci, jegulje in podobno prebijejo zimo na blatnem dnu v omotičnem stanju. Nič jim ne stri, če pri tem zamrznejo. Ko se led raztopi, so zopet sveže in čile.

Ne samo zimsko, ampak tudi poletno spanje

V vročih južnih krajih sili suha doba mnoge na vodo in vlagi navezane živali k spanju tudi poleti. Če se izsušijo vode, v katerih žive krokodili, jim ne preostane drugo, kot da se zarijejo v blato in močvirje ter tam v spanju počakajo na deževno dobo. Tako delajo tudi razne druge vodne živali v Afriki in južni Ameriki. Nekateri imajo poleg škrg tudi pljuča. Te so znane po tem, da si pripravijo za sušo iz blata neka posebna gnezda, kjer najbolj vroče čase prespijo. Res modro je urejeno stvarstvo, za vsako živalico je preskrbljeno, da se tudi v najhujših letnih časih lahko ohrani v življenju.

Vojvodinja Glaučesterska, predsednica ženskih pomožnih sil, ki pomagajo v letalski armadi. Njih poglavitna naloga je pisarniško delo (tipkanje in telefon)

Nagradna križanka

Tvrde, ki šele delati reklamo sase po križankah, naj izroče svoja naročila en teden popreje v upravi »Slovenec«.

Rešitev križanke je treba poslati na upravo »Slovenec« pod značko »Križanka do četrtka prihodnjega tedna. — Rešitev križanke bomo objavili prihodnje soboto.

Med one, ki bodo pravilno razdelili križanko, bomo z žrebanjem razdelili 4 nagrade in sicer za vsakega tist »Slovenec« za en mesec zastoj.

„Slovenčev“ koledar

	2	3	4	5		6	7	8	9	10	11
12		k	e		13	14	l	e		15	
16					17				18	e	19
20	n	a			21		r	e		22	23
24	26	27			28	29	30	31	32		33
35	e	e	v						v	e	n

Najnovejša poročila

Velikanska letalska bitka nad južno Anglijo

London, 27. sept. t. Reuter: Letalsko ministvo poroča: Danes je bil po 15. septembru največji nemški letalski napad na Anglijo. Nemški bombniki so prišli v štirih ogromnih valih, od katerih so bili trije naperjeni na London, četrti pa na Bristol. V prvem valu je bilo kar 180 bombnikov in lovcev. Samo 30 letal vrste »Messerschmitt 110« je prodrlo skozi zaporo in se izognilo našim lovcem ter prišlo nad London. Vsi ostali so bili pregnani ali pa sestreljeni. Toda Messerschmitti so nosili le malo bomb. Krožili so visoko v zraku in čakali na težke »Dorniere« in »Heinkle«, ki bi morali priti, a jih ni bilo od nikoder. Povelje se je gotovo glasilo tako, da naj se sestanejo nad Londonom. V te Messerschmitte so se za-

kadili angleški »Hurricane« lovc, ki so sovražna letala zaporedno zbijali z zraka. Samo tri nemška letala so se ostala v zraku in so jih Hurricane preganjali čez Rokavski preliv. Drugi val je prišel nad kentsko grofijo. Tamkaj so se udeleževali spet »Hurricane« in »Spitfire«. Bojev so se udeležili tudi poljski letalci, ki so se posebno izkazali nad južnim delom Londona. Poljaki so sestrelili 10 letal, Kanadci pa šest. Očividno so v Beacheadu videli, kako se je en »Spitfire« zakadil v nemškega »Junkera« ter mu odbil rep, nakar se je sovražnik zrušil v morje. Skupno število nemških sestreljenih letal današnjega dne znaša 120. Angleške izgube znašajo pa 25 letal.

Mnenja o trozvezi

Brzjavka vodje rajha ob priliki podpisa pakta

Berlin, 27. sept. AA. DNB: Ob podpisu pakta treh sil se bile izmenjane sledeče brzjavke: Vodja rajha kralju in cesarju Emanuelu III.: Prosim Vaše Vel., da ob tem trenutku, ko Italija, Nemčija in Japonska podajajo izraze svoje povezanosti s sklenitvijo pakta treh sil, sprejme moje najpriskrnejše želje za dobro Vašega Veličanstva ter za srečo in napredek italijanskega naroda.

Vodja rajha duceju: Duce! Ta trenutek je bil podpisan pakt treh sil med fašistično Italijo, nacionalno socialistično Nemčijo in hrabro Japonsko. Ta pakt ponovno izraža globoko notranjo povezanost naših držav in skladnost njihovih ciljev. V tem zgodovinskem trenutku se Vas spominjam s prijateljskimi čustvi in iskrenim prijateljstvom.

Vodja rajha japonskemu cesarju: Zgodovinski pomen pakta treh sil, ki je bil zdaj podpisan med Japonsko, Nemčijo in Italijo, mi daje povod, da pozdravljam Vaše Veličanstvo in ves japonski narod v znaku iskrene vdanosti.

„Giornale d'Italia“ o pomenu trozveze

Rim, 27. sept. AA. Stefani: Italijanski list obširno razpravlja o trojnem paktu in razlaga njegove cilje. »Giornale d'Italia« pravi, da predstavlja ta pakt dejansko zavezniško pogodbo na političnem, vojaškem in gospodarskem področju med tremi silami, ki so si naložile dolžnost, da postavijo nov red v Evropi. Afriki in Aziji in je podoben jeklenemu paktu, ki je bil podpisan med Italijo in Nemčijo lanskega maja in ki je nastal iz potrebe, da se vsakemu narodu določi položaj, ki mu v svetu pripada. Tri podpisnice si zajamčujejo za-

jemno obrambo proti posegom tretjih sil v evropsko in afriško vojno ter v kitajsko-japonski spopad. Nastopile bodo torej reperkusije na potek vojne. Sklenitev pakta je bila mogoča zaradi preosnove notranje in zunanje politike, katero je bila izvedla vlada kneza Konoja. »Giornale d'Italia« ugotavlja, da razpolagata sili osi z zadostnimi političnimi in vojaškimi sredstvi za posredovanje na vseh morjih in kontinentih, kjer bi se Anglija ali njeni posebni prijatelji poskušali vtikati. Vsak poseg Anglije bi avtomatično pripeljal do posredovanja Japonske ob strani Italije in Nemčije. Nova pogodba nikogar ne ogroža, temveč je le svarilo za tiste, ki imajo v načrtu posredovanje v korist Anglije. V prvi vrsti je namenjena v opomin gotovim Američanom, ki se vtikajo v vojno, ki se ne tiče Amerike, ker Italija in Nemčija sploh ne mislita ogroziti življenjskih interesov zahodne polkrogle. Pakt sil osti prehaja v novo politično obdobje. Lahko se reče, da verjetno to obdobje ni izčrpalo še vseh svojih možnosti. Angliji ne preostane drugo, kakor da izbira med brezpogojno vdajo ali pa neizogibnim uničenjem njene narodnega življenja in njene moči, ki propada.

Molk Moskve

Moskva, 27. sept. t. Reuter: Moskovski radio v svoji današnji večerni oddaji še ni poročal nove pogodbe med Nemčijo, Japonsko in Italijo. Zato še tudi ni pobenega poročila, ki ga zavzema Moskva do sklenjene trozveze.

Mnenje Kitajske

Čungking, 27. sept. t. Reuter: V kitajskih uradnih krogih smatrajo proti pogodbi, podpisani v Berlinu, takoj podvzeti protikupe. Kitajci so tudi prepričani, da bo morala prav tako sedaj tudi Anglija v za Kitajsko ugodnem smislu preusmeriti svoje stališče do Kitajske.

Angleški ministrski predsednik Churchill proučuje zemljevid

Šol ter za odrasle. Kraj, dan in ura posameznih tečajev so razvidni na lepaku v Gregorčičevi ulici 4. Vpisovanje bo v krožkih samih tekom prvega tedna v oktobru.

Zborovanje malih trgovcev v Celju

Celje, 27. septembra.

Snoči ob 8. so zborovali v hotelu »Beli volk« v Celju mali trgovci in peki iz Celja in celjske okolice. Glavna debata na zborovanju je bila o stanju malih trgovcev in pekov. Na zborovanju, katerega je vodil trgovec Oblišar Hinko iz Ostrožnega, so v glavnem kritizirali postopanje nekaterih veletrgovcev, ki nečejo izdajati malim trgovcem zadosti blaga, če pa ga jim dajejo, jim diktirajo cene in jih tako uničujejo. Posebno živahna debata je nastala ob predlogu, da bi se osnovalo v Celju Združenju malih trgovcev, ki bi imelo glavni namen ščititi male trgovce proti veletrgovcem.

Na zborovanju je bila sprejeta resolucija, v kateri zahtevajo trgovci, da oblast za področje mesta Celja in krajev, ki gravitirajo na Celje, takoj uvede odbor s sodelovanjem malih trgovcev in pekov za kontrolo, ki bo skrbel za pravilno in pravično razdelitev razpoložljivih življenjskih potrebščin. Resolucija poudarja, da se oblastno odredi minimalni zaslužek malih trgovcev in pekov, ker le tako se jim bo zagotovil obstanek. Pri tem je posebno mišljen zaslužek pri prodaji monopolnih predmetov. Povišanje plač, uvedba obveznega zavarovanja in druga bremena so rešile malih trgovcev zelo povišale. Resolucija nadalje poudarja, da bi moral biti zaslužek malega trgovca in peka na račun producenta, ne pa na račun konzumenta. Naš dinar je stabilen na vseh mednarodnih borzih, zato ni povišanja, da so se dvignile cene življenjskim potrebščinam. Trgovci zahtevajo, da se izvede revizija tovarniških cen na bazi dinarja, obenem pa zahtevajo, da se prepreči dvig cen sladkorju. V že obstoječe davčne odbore naj se postavi tudi zastopnik malih trgovcev in pekov. Posebno poudarja resolucija zahtevo, da se mali trgovci pavšalno obdavčijo. Trgovci zahtevajo v resoluciji, da oblast uredi kreditne razmere med tovarnarji, veletrgovci in detailisti, ker je najmanj 80% malih trgovcev in pekov odvisnih od kreditov. Tovarnarji in veletrgovci so neupravičeno ustavili kredit malim trgovcem, izkoristili konjunkturo v svoj pri ter tako obogateli na račun malega človeka. Nadalje zahtevajo, da se čimprej skliče anketa tovarnarjev, veletrgovcev in malih trgovcev, da bi se tako s posredovanjem oblasti napravil sporazum, ker drugače bodo tudi mali trgovci primorani ustaviti kredit svojim odjemalcem.

Zimsko spanje pri živalih

Za živali v gozdu in na polju se začne v poznih jeseni hudi čas. Na dobrem so le ptice selivke, ki se v teh časih presele na jug. Četveronožci in druge na zemljo navezane živali pa morajo gledati, kako bodo preživele hude zimske čase. Mnogim je Bog pomagal s prijetnim zimskim spanjem, katerega prebijejo v toplih kožuških in umetno zgrajenih gnezdech.

Kar se tiče zimskega spanja, je največji umetnik svibe po visokih gorah, ki pozimi spi res skoraj dobesedno smrtno spanje. Skoro tri četrtine leta prespi ta glodalce v neke vrste samonarkozi. Krvni obtok se mu v tem času zmanjša, količina kisika poveča, telesna toplota pa pade na deset stopinj in še nižje. Poldrugi kilogram masti si nabere ta žival v poletju za praniavo med zimskim spanjem. Ta mast pa je svibu tudi v pogubo, ker planinski prebivalstvo visoko ceni njegovo mast kot zdravilo proti bolečinam v členkih in za druge bolezni. V mnogih krajih so ga zaradi tega že iztrebili. Zimsko spanje je za svibca življenjska potreba. Če ga pri spanju ovirajo in ga drže v toplih prostorih, čez kako leto ali dve pogine.

Sedem mesecev zimskega spanja potrebuje tudi polh. Vsake tri ali štiri tedne se prebudi in zaužije nekaj hrane, ki si jo je v poletju nanosil, nato zopet zaspi. Polhi so bili priljubljeni na slovenskih posejanih starih Rimljanov kot okusne pečenke. Zaradi masti, kože in dlake ga v nekaterih krajih srednje in južne Evrope še danes radi lovijo. Od pri nas živčih živali je po zimskem spanju znan tudi jež.

Glodalci so med sesalci najštevilnejše živali, ki so potrebne zimskega spanja. Hrček spi trdno v svojem zimskem ležišču. Njegov zimski spanec ni ravno dolg. Večkrat se prebudi že decembra in potem živi od tega, kar si je poletj nanosil. Zimo prespe po podzemskih rovih tudi raznovrstne poljske miši, ki jih na pomlad v velikih množinah zadušijo pomladansko deževje. Zanimivo je, da nima zimskega spanja v arktičnih krajih živi pošušnik, znan po zagonetnih potovanjih po vodi. Hraní se tako, da si pod snegom koplje rove in liče lišaje.

Vsem je znano zimsko spanje strica medveda. Debela koža in mast pod njo ga varuje pred mrazom, glada pa se ta ropar tudi ne boji. Je že ob pravi času poskrbel za to. Redi se od nabrane masti. V svojem brolgu prespi več mesecev. Še več: medvedka prinese celo svoje mlade v tem

Iz Julijske Krajine

14. medpokrajinska razstava v Trstu. V »Tržaški galeriji« (Galleria Trieste) je sedaj odprta 14. medpokrajinska slikarska in kiparska razstava, pri kateri sodelujejo umetniki vseh dežel Julijske Krajine. Razstava obsega osem dvoran slikarskih in kiparskih del. Tržaško občinstvo je z razstavo zelo zadovoljno, jo v velikem številu poseja in je polno hvale za razstavljená dela. — Tudi časopisje se izraža zelo povoljno in laskavo. Ker je med premožnimi Tržčani mnogo prijateljev likovne umetnosti, ki tudi marsikaj kupijo, je dosegla razstava vsestransko lep uspeh. Ze ob otvoritvi je tržaški prefekt po naročilu Nj. V. kupil veliko sliko znanega slikarja Viktorja Bergagna »April«. Med drugimi sta razstavila nekaj svojih del tudi slikarja Černigoj in Spacal, ki ju tržaška kritika priznalo omenja.

Letina na Kanalskem in Gornje Vipavskem. Na Kanalskem bo letina manj kot srednja. Med glavnimi pridelki je edino krma, ki smo jo pridelali zadosti. Ze seno je bilo lepo in tudi otave bo v obilju. Zito je bilo slabo; ajda sedaj že obeta, toda potrebuje še lepih dni. Vinska trta je šibka; pridelka ne bo niti tretjino, kakor bi ga moralo biti. Sadija je malo. Tudi krompirja, s katerim se letos skoraj vsa dežela hvali, pri nas ne bo veliko: je reven, sneden in že gnije. Dobro se je obnesel fižol. Koruze bo tudi, če bomo imeli še lepe dneve. — V Gornji Vipavski dolini je pa položaj veliko ugodnejši kot na Kanalskem. Sena so tudi tu nakosili dovolj, otava pa je še obilnejša. Vinska letina bo srednja. Nekateri vinogradi so prav zdravi in bogati, drugi bodo dali mogoče kakor lani, veliko jih je pa prav revnih. Jesenski pridelki: krompir, fižol, koruza obetajo prav lepo, če se vreme preveč ne skvari. Zitna letina je bila tudi tu piškava, ajda pa sploh ne sejejo. Ker po dolini preveč razsaja in klesti burja, je sadjereja pišla. Kjer je bolj zavetno, kot v Podragi, na Slapu, tam rodi tudi sadje. Letos so imeli tam precej breskev in hrusk. Se razmema ugodno letino na Zgornjem Vipavskem je pospešila moča. Dolina nima močnejše, plast humusa je tanka, zato se hitro občuti suša. Letošnji pogosti dežji so prijali zgornjevipavskemu kmetu in so mu zboljšali in pomnožili poljske pridelke.

Kanal. Pred dnevi je obiskal svoj rodni dom p. Ciril, duhovnik kapucinskega reda. Lansko leto na rožnico je v naši župniški cerkvi zapel svojo prvo slovesno sv. mašo. Letos je dokončal svoje študije in je sedaj v Vidmu. V sobotah hodi spovedovat na znano božjo pot na Staro goro nad Čedadom. P. Ciril se s svetnim imenom kliče Alojzij Blažič in je doma iz našega Bodreža.

Letalski napad na Maribor

Maribor, 27. septembra.

Danes dopoldne je bila v Mariboru letna vaja v obrambi pred zračnim napadom. Vodja današnje vaje je bil mestni poveljni brigadni general Parac, ki je organiziral sredstva aktivne obrambe in pa markiranje pada bomb. Njegov sedež je bil za časa vaje na stolpu stolne cerkve, odkoder je dirigiral potek vaje.

Točno ob 10. so opazovalne postaje telefonično sporočile, da se mestu bližajo sovražna letala. Takoj je sledil znak z zvonom stolne cerkve, nakar se je oglasila tudi mestna sirena. V tem trenutku je bil ves Maribor obveščen o bližajoči se nevarnosti. Občinstvo, ki je bilo po cestah in ulicah se je podalo v zaklonišča in v veže, trgovci so začeli zapirati trgovine, stanovalci vseh hiš pa so pozapri okna. Po nekaj minutah so bile vse ceste prazne in Maribor je bil podoben izumrlemu mestu. Občinstvo je ob času vaje pokazalo mnogo večjo disciplino kakor lansko leto. Seveda so se dogodili primeri nediscipliniranosti. Tudi vaja je resna reč.

Okoli pol enajstih so se nad mestom pojavili trije dvomotorni bombniki in pričeli s svojim »uničujočim« delom. Dvakrat so preleteli Maribor in na mesto nametali eksplozivne, plinske in zažigalne bombe. Padec teh bomb so markirali z zažiganjem

petard vojaški mariborske garnizije, ki so istočasno markirali tudi žrtve napada.

Ko se je pojavila škoda in so se bombniki oddaljili, je stopila v akcijo pasivna obramba, potem ko je aktivna svoje delo, seveda brez uspeha, opravila. Vaja je pokazala, da je obveščevalna služba dobro funkcionirala, kajti na krajih, kjer so »padle bombe«, eksplozivne, zažigalne ali plinske, so se v rekordnem času pojavile reševalne ekipe: gasilci, kjer so zažigalne bombe »povzročile požare«, ekipe, ki so jih pošiljale kemijske postaje na kraje, kjer so padale plinske bombe in sanitetnih postaj, kjer so eksplozivne bombe ranile ali ubile ljudi.

Opazovalno službo so vršili organi mariborske policije in pa opazovalci, ki so jih razpošiljale sanitetne in kemijske postaje. Kmalu je bil ves pasivno obrambni aparat na delu, gasilci in sanitetni avtomobili so zdrveli po mariborskih ulicah na kraj nesreč in takoj začeli s popraviljem škode, gašenjem požarov, odnašanjem ranjenecv in zastrupljenecv in čiščenjem zastrupljenega ozemlja.

Vse delo je bilo dobro organizirano, šlo je hitro od rok tako, da je mogoče reči, da je mariborska zaščita pred letalskimi napadi dobro organizirana in da so se vsi, ki sodelujejo pri pasivni obrambi temu delu posvetili z veseljem in ljubeznijo.

m Obsojena, ker je prodajala moko po 9 din. Včeraj dopoldne je bila pred okrajnim sodnikom dr. Obrhanom razprava proti soprogi trgovca Terezi Babič iz Studencev, ki se je zagovarjala po zakonu o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije. Dne 30. avgusta je prodala pol kilograma bele moke za krub za 4.50 din, od druge stranke pa je zahtevala za kilogram iste moke 9 din. Babičeva je kupila moko po 7.50 din. Bila je obsojena na 10 dni zapore, 1000 dni denarne kazni, v primeru neizterljivosti na nadaljnih 20 dni zapore. Sodba je nepogojna.

Otvoritev restavracije »ZAMORC«

v soboto, dne 28. t. m. pod strokovnim vodstvom. — K otvoritvi vljudno vabita BRODNIK FRANC & KOSI MINA

m Dijaški fantovski odsek Maribor III. Oporazmaro vse članstvo na današnji dijaški večer.

m Okraden in še tepen. Ključavničar Jožef Golež se je v četrtek zvečer mudil v neki gostilni v Dravski ulici. Ko je hotel plačati, je opazil, da mu je zmanjkalo iz žepa listnica s 300 dinarji. Ogorčen je hitel po policijskega stražnika, komaj pa je zapustil gostilno, je že stopil za njim iz lokala neki mlajši možki ter ga s tako silo udaril v obraz, da je padel po tleh. Napadalec je potem ubežal.

m Dve kolesi brez lastnika. Poleg železniške proge v Košakih v bližini Wögererjeve tovarne je našel premikač Karel Kovač v grmovju skrito mo-

ško kolo brez evidenčne številke ter znamke »Austro Daimler Luxe«. Kolo je bilo očividno ukradeno. Železničar Karel Zakušek pa je našel drugo kolo brez gospodarja v obcestnem jarku poleg gostilne Merdavs. Kolo ima evidenčno številko 2-127186-19, na kolesu pa je bila aktovka, v kateri se je nahajal star klobuk. Obe kolesi se dobila na policiji.

m Z motorjem se je zaletel v avto. Na cesti med Mariborom in Kungoto se je pripetila huda prometna nesreča. 44 letni trgovec Stanko Man se je zaletel na ostrem ovinku s svojim motorjem v neki osební avto ter si je pri padcu zlomil nogo. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

m Umrl je v Taborski ulici 18 krojaški pomočnik Ivan Robin, star šele 26 let. Naj počiva v miru.

m Davčne zadeve. Davčni odbor za mesto Maribor, ki bo sklepal o davčnih osnovah za odmero pridobnine v letu 1940, bo zasedal v času od 16. do vključno 21. oktobra t. l. Po davčni upravi ugotovljene davčne osnove so razvidne iz »Seznama oseb, zavezanih pridobninke, ki je razgrnjen na mestnem poglavarstvu, kjer ga davčni zavezanci lahko pogledajo od 1. do 15. oktobra med uradnimi urami. Iz razgrnjenega seznama je točno razvidno, kateri dan in ob kateri uri se bodo obravnavali predlogi za vsakega posameznega davčnega zavezanca. Onim zavezancem pridobnine, ki niso vpisani v razgrnjeni seznam, bo pridobnina za leto 1940 predpisana pavšalno.

m Francoski krožek v Mariboru bo otvoril 1. oktobra francoski otroški vrtec in vse svoje težaje za mladino osnovnih, meščanskih in srednjih

Nagradna križanka

Trdke, ki šele delati reklamo sase po križankah, naj izroče svoja naročila en teden popreje v upravi »Slovenec«.

Rešitev križanke je treba poslati na upravo »Slovenec« pod značko »Križanka do četrtka prihodnjega tedna. — Rešitev križanke bomo objavili prihodnje soboto.

Med one, ki bodo pravilno razdelili križanko, bomo z žrebanjem razdelili 4 nagrade in sicer za vsakega list »Slovenec« za en mesec zastoj.

„Slovenčev“ koledar

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47
48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59
60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71
72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83
84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95
96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107
108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119
120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131
132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143
144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155
156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167
168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179
180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191
192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203
204	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215
216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227
228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239
240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251
252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263
264	265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275
276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287
288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299
300	301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311
312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323
324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335
336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347
348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359
360	361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371
372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383
384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395
396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407
408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419
420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431
432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443
444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455
456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467
468	469	470	471	472	473	474	475	476	477	478	479
480	481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491
492	493	494	495	496	497	498	499	500	501	502	503
504	505	506	507	508	509	510	511	512	513	514	515
516	517	518	519	520	521	522	523	524	525	526	527
528	529	530	531	532	533	534	535	536	537	538	539
540	541	542	543	544	545	546	547	548	549	550	551
552	553	554	555	556	557	558	559	560	561	562	563
564	565	566	567	568	569	570	571	572	573	574	575
576	577	578	579	580	581	582	583	584	585	586	587
588	589	590	591	592	593	594	595	596	597	598	599
600	601	602	603	604	605	606	607	608	609	610	611
612	613	614	615	616	617	618	619	620	621	622	623
624	625	626	627	628	629	630	631	632	633	634	635
636	637	638	639	640	641	642	643	644	645	646	647
648	649	650	651	652	653	654	655	656	657	658	659
660	661	662	663	664	665	666	667	668	669	670	671
672	673	674	675	676	677	678	679	680	681	682	683
684	685	686	687	688	689	690	691	692	693	694	695
696	697	698	699	700	701	702	703	704	705	706	707
708	709	710	711	712	713	714	715	716	717	718	719
720	721	722	723	724	725	726	727	728	729	730	731
732	733	734	735	736	737	738	739	740	741	742	743
744	745	746	747	748	749	750	751	752	753	754	755
756	757	758	759	760	761	762	763	764	765	766	767
768	769	770	771	772	773	774	775	776	777	778	779
780	781	782	783	784	785	786	787	788	789	790	791
792	793	794	795	796	797	798	799	800	801	802	803
804	805	806	807	808	809	810	811	812	813	814	815
816	817	818	819	820	821	822	823	824	825	826	827
828	829	830	831	832	833	834	835	836	837	838	839
840	841	842	843	844	845	846	847	848	849	850	851
852	853	854	855	856	857	858	859	860	861	862	863
864	865	866	867	868	869	870	871	872	873	874	875
876	877	878	879	880	881	882	883	884	885	886	887
888	889	890	891	892	893	894	895	896	897	898	899
900	901	902	903	904	905	906	907	908	909	910	911
912	913	914	915	916	917	918	919	920	921	922	923
924	925	926	927	928	929	930	931	932	933	934	935
936	937	938	939	940	941	942	943	944	945	946	947
948	949	950	951	952	953	954	955	956	957	958	959
960	961	962	963	964	965	966	967	968	969	970	971
972	973	974	975	976	977	978	979	980	981	982	983
984	985	986	987	988	989	990	991	992	993	994	995
996	997	998	999	1000	1001	1002	1003	1004	1005	1006	1007
1008	1009	1010	1011	1012	1013	1014	1015	1016	1017	1018	1019
1020	1021	1022	1023	1024	1025	1026	1027	1028	1029	1030	1031
1032	1033	1034	1035	1036	1037	1038	1039	1040	1041	1042	1043
1044	1045	1046	1047	1048	1049	1050	1051	1052	1053	1054	1055
1056	1057	1058	1059	1060	1061	1062	1063	1064	1065	1066	1067
1068	1069	1070	1071	1072	1073	1074	1075	1076	1077	1078	1079
1080	1081	1082	1083	1084	1085	1086	1087	1088	1089	1090	1091
1092	1093	1094	1095	1096	1097	1098	1099	1100	1101	1102	1103
1104	1105	1106	1107	1108	1109	1110	1111	1112	1113	1114	1115
1116	1117	1118	1119	1120	1121	1122	1123	1124	1125	1126	1127
1128	1129	1130	1131	1132	1133	1134	1135	1136	1137	1138	1139
1140	1141	1142	1143	1144	1145	1146	1147	1148	1149	1150	1151
1152	1153	1154	1155	1156	1157	1158	1159	1160	1161	1162	1163
1164	1165	1166	1167	1168	1169	1170	1171	1172	1173	1174	1175
1176	1177	1178	1179	1180	1181	1182	1183	1184	1185	1186	1187
1188	1189	1190	1191	1192	1193	1194	1195	1196	1197	1198	1199
1200	1201	1202	1203	1204	1205	1206	1207	1208	1209	1210	1211
1212	1213	1214	1215	1216	1217	1218	1219	1220	1221	1222	1223
1224	1225	1226	1227	1228	1229	1230	1231	1232	1233	1234	1235
1236	1237	1238	1239	1240	1241	1242	1243	1244	1245	1246	1247
1248	1249	1250	1251	1252	1253	1254	1255	1256	1257	1258	1259
1260	1261	1262	1263	1264	1265	1266	1267	1268	1269	1270	1271
1272	1273	1274	1275	1276	1277	1278	1279	1280	1281	1282	1283
1284	1285	1286	1287	1288	1289	1290	1291	1292	1293	1294	1295
1296	1297	1298	1299	1300	1301	1302	1303	1304	1305	1306	1307
1308	1309	1310	1311	1312	1313	1314	1315	1316	1317	1318	1319
1320	1321	1322	1323	1324	1325	1326	1327	1328	1329	1330	1331
1332	1333	1334	1335	1336	1337	1338	1339	1340	1341	1342	1343
1344	1345	1346	1347	1348	1349	1350	1351	1352	1353	1354	1355
1356	1357	1358	1359	1360	1361	1362	1363	1364	1365	1366	1367
1368	1369	1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379
1380	1381	1382	1383	1384	1385	1386	1387	1388	1389	1390	1391
1392	1393	1394	1395	1396	1397	1398	1399	1400	1401	1402	1403
1404	1405	1406	1407	1408	1409	1410					